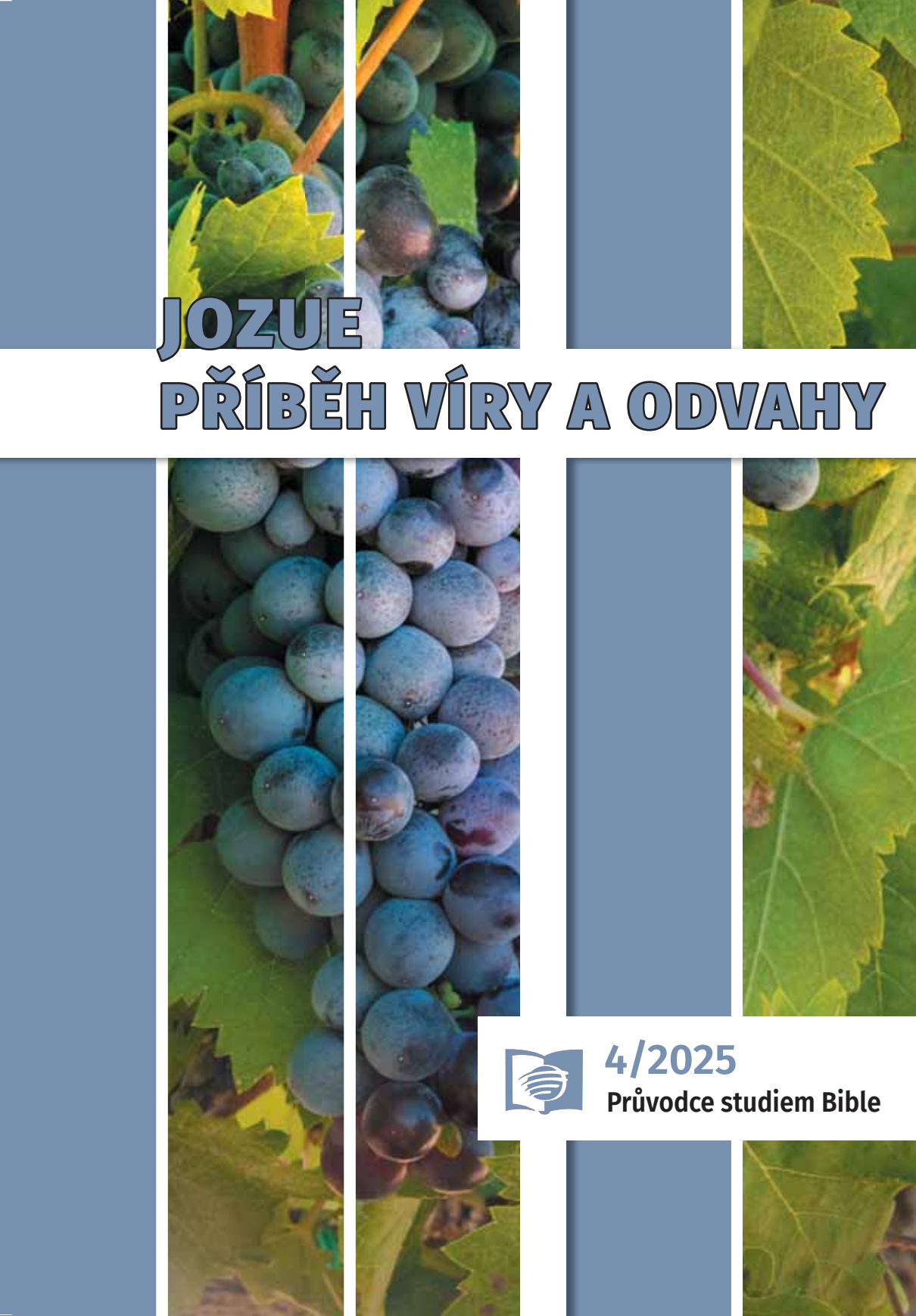

JOZUE PŘÍBĚH VÍRY A ODVAHY

4/2025

Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí otevíráme témata
sobotní školy s teologem

PAVLEM MOUDRÝM

POŘAD **BIBLE PRO
DNEŠEK** SLEDUJTE
VŽDY OD SOBOTNÍHO
POLEDNE NA
WWW.HOPETV.CZ

Najdete nás také na:
fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:
sobotniskola.casd.cz

JOZUE

PŘÍBĚH VÍRY A ODVAHY

4/2025

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Recept na úspěch
2. Překvapen milostí
3. Památníky milosti
4. Největší spor
5. Hospodin bojuje za vás
6. Nepřítel uvnitř
7. Uctívání uprostřed boje
8. Velikáni víry: Jozue a Káleb
9. Dědicové slibů
10. Pravý Jozue
11. Život v zaslíbené zemi
12. Bůh je věrný!
13. „Vyvolte si dnes“

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Jozue: Příběh víry a odvahy

Průvodce studiem Bible

4. čtvrtletí 2025

Autoři: Barna Magyarosi

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církve adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2025

ISBN 978-80-88026-62-4

ISSN 0409-3208

Úvod

Druhé šance: Kniha Jozue

Úvodní část knihy Jozue se zaměřuje na změnu ve vedení Izraelců, kdy se po Mojžíšově smrti ujímá vedení Jozue. Kniha začíná příběhem o vstupu Izraelců do zaslíbené země a končí tím, že se v této zemi skutečně usadí.

Před Jozuem stál nesmírně náročný úkol. Měl pokračovat tam, kde Mojžíš skončil. Ano, „ten“ Mojžíš! Tato výzva však byla jen začátkem. Jozue měl udělat to, co Mojžíš neudělal: po čtyřiceti letech strávených na poušti převést národ přes Jordán a přivést ho do Kenaanu – to vše podle zaslíbení, které kdysi Hospodin dal patriarchům.

„Mojžíš, můj služebník, zemřel. Nyní tedy vstaň a přejdi s veškerým tímto lidem přes tento Jordán do země, kterou dávám Izraelcům“ (Joz 1,2).

Klíč k celému příběhu se nachází právě v těchto Hospodinových slovech adresovaných Jozuovi: lid má vstoupit „do země, kterou dávám Izraelcům“.

Jozue tento úkol nesplní sám. Bude schopen jej vykonat pouze díky Hospodinově moci a vedení. Bůh by Izraelce přivedl do země již o generaci dříve, kdyby se řídili svým závazkem.

Skutečností je, že během předchozích čtyřiceti let Izraelci čelili důsledkům nedodržování uzavřené smlouvy. Kvůli jejich vzpouře proti Bohu zahynula na poušti celá dospělá generace těch, kteří zažili divy a zázraky vyjití z Egypta (s výjimkou Jozua a Káleba). Čtyři z pěti knih Mojžíšových popisují, co všechno se událo během putování Izraelců po poušti. Nyní, pod vedením Jozua, byla druhá generace připravena zvládnout výzvy spojené se získáním zaslíbené země.

„Mojžíš zavolal Jozua a řekl mu v přítomnosti celého Izraele: „Buď rozhodný a udatný, neboť ty vejdeš s tímto lidem do země, kterou Hospodin přísahal dát jejich otcům. Ty jim ji předáš do dědictví. Sám Hospodin půjde před tebou, bude s tebou, nenechá tě klesnout a neopustí tě; neboj se a neděs“ (Dt 31,7,8).

Boží zaslíbení daná patriarchům a Mojžíšovi se měla brzy naplnit. Národ prožívá atmosféru očekávání a vzrušení. Jedná se o nový začátek pro lidi, kteří byli dlouhou dobu bez domova a bez majetku. Bůh projevil svou věrnost, když je vysvobodil z otroctví, a určitě se mohou spolehnout i na jeho zaslíbení týkající se země.

„Hlavním cílem knihy Jozue je popsat vstup Izraelců do zaslíbené země, její obsazení a rozdělení mezi jednotlivé kmeny. Tento cíl zdůrazňuje Boží věrnost při plnění zaslíbení, která dal Abrahamovi a která vyplývala z uzavřené smlouvy.“ (Andrews Bible Commentary; Andrews University Press, 2020, s. 365)

Kniha Jozue vznikla před více než třemi tisíci lety. Při jejím studiu však společně zjistíme, že pokud jde o duchovní výzvy, je svět, ve kterém dnes žijeme, v mnohém podobný situaci popsané v knize Jozue. Existují výzvy, zejména duchovní, které ohrožují naši bezpečnost, naši víru a naplnění poslání, které Bůh svěřil svému lidu. Příklad Jozua nás jistě bude inspirovat k tomu, abychom se domáhali Božích zaslíbení týkajících se naší doby a uspěli díky Boží moci, jako to udělal Jozue.

Barna Magyarosi byl letos v létě zvolen novým předsedou Interevropské divize a zároveň působí i jako předseda Biblického badatelského výboru (BRI) této divize. Svou službu v církvi začal jako kazatel a vedoucí oddělení v Rumunsku a pokračoval jako učitel teologie a ředitel Adventus University v rumunském městě Cernica.

Recept na úspěch

Texty na tento týden

Dt 18,15–22; Joz 1; Žd 6,17.18; Ef 6,10–18; Ž 1,1–3; Ř 3,31

Základní verš

„Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš.“ (Joz 1,7)

Benjamin Zander, dirigent a hudební ředitel Bostonského filharmonického orchestru, vedl kurz hudební interpretace pro studenty z okolí Bostonu. Při těchto hodinách si všiml, že mnoho z nich svazoval strach z hodnocení – více než na hudbu samotnou se soustředili na to, jakou známku dostanou. Aby je zbavil tlaku a otevřel jim prostor pro růst, oznámil jim hned na začátku, že všichni dostanou jedničku. Zander totiž zastává filozofii „možnosti“. Jednička není odměnou za již dosažený výkon, ale příležitostí – výzvou k tomu, aby ji během semestru svou snahou a prací skutečně naplnili. Jedinou podmínkou bylo, aby do dvou týdnů napsali dopis datovaný na závěr semestru, v němž popíšu, proč si podle svého budoucího já zaslouží nejvyšší hodnocení.

Podobnou perspektivu „možnosti“ nabízí i kniha Jozue. Mojžíš, který čtyřicet let vedl izraelský lid, zemřel. Doba vyjití z Egypta a bloudění pouští – poznamenaná neposlušností a nevěrou – skončila. Na scénu přichází nová generace ochotná naslouchat Božímu hlasu a důvěřovat jeho vedení. Vstup do zaslíbené země nevnímali jako břemeno nebo povinnost, nýbrž jako otevřenou možnost, kterou mohou svým životem naplnit.

Zastavme se tedy nad tím, jak Bůh otevřel novou kapitolu v dějinách Izraele – a jak i v našem životě nabízí prostor pro nový začátek, pokud jsme připraveni mu důvěřovat.

Osnova lekce

V první lekci našeho studia knihy Jozue (a specificky 1. kapitoly) se zaměříme na zásadní změnu ve vedení izraelského národa po Mojžíšově smrti, kdy se vedení ujímá Jozue. Bude me si všimnout hlavně toho, že ačkoli Bůh úkolem přivést národ do zaslíbené země pověřil Jozua, úspěch celého záměru spočíval především v Boží moci a vedení, ale také ve věrnosti jeho zaslíbením.

- Joz 1,1–6: Nový vůdce a Boží vedení (neděle)
- Joz 1,2.6.11.16.17: Boží výzvy a lidská poslušnost (pondělí)
- Joz 1,4–6: Dědicové Božích zaslíbení (úterý)
- Joz 1,7–9: Síla, odvaha v poslušnosti (středa)
- Joz 1,7: Biblický pohled na úspěch (čtvrtek)

NOVÝ MOJŽÍŠ

¹Po smrti Mojžíše, služebníka Hospodinova, řekl Hospodin Jozuovi, synu Núnovu, který Mojžíšovi přisluhoval: ²„Mojžíš, můj služebník, zemřel. Nyní tedy vstaň a přejdi s veškerým tímto lidem přes tento Jordán do země, kterou dávám Izraelcům. ³Dal jsem vám každé místo, na které vaše noha šlápne, jak jsem přislíbil Mojžíšovi. ⁴Vaše pomezí povede od stepi a tohoto Libanónu až k veliké řece, řece Eufratu, podél celé země Chetejců až k Velkému moři, kde zapadá slunce. ⁵Po všechny dny tvého života se proti tobě nikdo nepostaví. Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou. Nenechám tě klesnout a neopustím tě. ⁶Buď rozhodný a udatný, neboť ty rozdělíš tomuto lidu zemi v dědictví, jak jsem se přisezně zavázal jejich otcům, že jim ji dám.“ (Joz 1,1–6)

Osobní studium

Přečti si text Dt 18,15–22 a Joz 1,1–9. Proč je důležité, že kniha Jozue začíná opakováním zaslíbení souvisejícího s tím, co se stane po Mojžíšově smrti?

Přestože Mojžíš zemřel a Bůh ustanovil za nového vůdce Jozua, mezi těmito postavami existují výrazné paralely. Oběma Bůh řekl, že povedou svůj lid do země zaslíbené jejich otcům. Hospodin Jozuovi zdůraznil: „Dal jsem vám každé místo, na které vaše noha šlápne, jak jsem přislíbil Mojžíšovi“ (Joz 1,3). Jozue měl dokončit dílo, které bylo původně svěřeno Mojžíšovi. Byl vlastně novým Mojžíšem.

Přečti si Ex 33,11; Nu 14,6.30.38; Nu 27,18; Nu 32,12; Dt 1,38; Dt 31,23 a Dt 34,9. Co se z nich dovídáme o osobě Jozua?

V situaci popsané v Dt 18,15 je zaslíbení, že Bůh „povolá“ proroka podobného Mojží-

šovi, jen možností, nikoli realitou. Úvodní slova knihy Jozue připomínají čtenáři toto zaslíbení a zároveň vytvářejí očekávání, že se naplní.

Přestože je Mojžíš mrtvý, je ústřední postavou první kapitoly knihy Jozue. Jeho jméno se v ní zmiňuje desetkrát, zatímco Jozuovo jen čtyřikrát. Mojžíš je nazván jako „Hospodinův služebník“, ale Jozue je označen pouze jako Mojžíšův pomocník (Joz 1,1). Bude to trvat dlouho – v podstatě celý život věrné služby a poslušnosti – než i Jozue dostane stejný titul „služebník Hospodinův“ (Joz 24,29).

I když první kapitola knihy Jozue zaznamenává přechod mezi dvěma velkými vůdci Izraele, nejdůležitější postavou je samotný Hospodin, jehož slova knihu otevírají a jehož vedení v ní dominuje. Neexistují žádné pochybnosti o tom, kdo je skutečným vůdcem Izraele.

Aplikace

Během věků Bůh povolával muže a ženy, aby vedli jeho lid. Proč je důležité nezapomínat, kdo je skutečným – byť neviditelným a často skrytým – vůdcem církve?

PŘEJDĚTE! OBSAĎTE! ROZDĚLTE! SLUŽTE!

²„Mojžíš, můj služebník, zemřel. Nyní tedy vstaň a přejdi s veškerým tímto lidem přes tento Jordán do země, kterou dávám Izraelcům. [...] ⁶Bud' rozhodný a udatný, neboť ty rozdělíš tomuto lidu zemi v dědictví, jak jsem se přísazně zavázal jejich otcům, že jim ji dám. [...] ¹¹„Projděte táborem a přikažte lidu: Připravte si zásobu potravin, neboť po třech dnech přejdete tento Jordán a půjdete obsadit zemi, kterou vám Hospodin, váš Bůh, dává do vlastnictví.“ [...] ¹⁶Odpověděli Jozuovi: „Učiníme všechno, co jsi nám přikázal, a půjdeme všude, kam nás pošleš.“ Budeme tě poslouchat stejně, jako jsme poslouchali Mojžíše. Jen ať Hospodin, tvůj Bůh, je s tebou, jako byl s Mojžíšem.“ (Joz 1,2.6.11.16.17)

Osobní studium

Přečti si text Joz 1. Co se z této první kapitoly dozvídáme o struktuře a obsahu celé knihy?

První kapitola slouží jako úvod do celé knihy Jozue. Obsahuje čtyři promluvy, které odpovídají čtyřem hlavním částem knihy: Přejít Jordán (Joz 1,2–9), obsazení (Joz 1,10.11), rozdělení země (Joz 1,6.12–15) a služba Bohu prostřednictvím zachování zákona (Joz 1,16–18).

Knihu Jozue lze vnímat jako sérii Božích výzev či podnětů. V každém takovém impulzu Bůh dává Jozuovi konkrétní úkol související s dobytím Kenaanu. Dokončení každého z nich kniha později připomíná a oceňuje.

Nakonec se naplní všechna Boží zaslíbení o obsazení země. Od té doby bude odpovědnost za udržování země ležet v rukou Izraelců. Zprávu země mohli uskutečňovat jen díky pravé víře a poslušnosti, kterou taková víra vždy přináší.

Boží výzvy můžeme vyjádřit třemi slovy: „projít“, „obsadit“ a „rozdělit“. Náleži-

tou reakcí Božího lidu na tyto výzvy je poslušnost, která se odvíjí od poslední výzvy: „sloužit“.

Jak jsme již zmínili, knihu můžeme rozdělit na čtyři hlavní části, z nichž každá je charakterizována specifickým konceptem vyjádřeným dominantní přítomností hebrejského slova:

- (1) Přejít (Joz 1,1–5,12)
- (2) Obsadit (Joz 5,13–12,24)
- (3) Rozdělit (Joz 13,1–21,45)
- (4) Sloužit (Joz 22,1–24,33)

Samotná struktura knihy tedy vyjadřuje její hlavní poselství: Boží iniciativy se neuskutečňují automaticky. Místo toho vyžadují věrnou odpověď jeho lidu. Na jedné straně je tedy to, co pro nás Bůh udělal – včetně všeho, co my sami pro sebe udělat nemůžeme. Na straně druhé jsme pak vyzváni konat to, co sami pro sebe udělat můžeme – včetně poslušnosti Božích příkazů. Tak tomu bylo během celých biblických dějin a je tomu tak i dnes. Například popis Božího lidu v době konce (Zj 14,12) vyjadřuje tutéž myšlenku: víra v to, co Bůh pro nás udělal, nás vede k poslušnosti.

Aplikace

Zamysli se nad zaslíbeními Božího slova, která jsou pro tebe nejcennější. Jak máš na tato zaslíbení zareagovat, aby se stala ve tvém životě realitou?

DĚDICI ZASLÍBENÍ

“Vaše pomezí povede od stepi a tohoto Libanónu až k veliké řece, řece Eufratu, podél celé země Chetejců až k Velkému moři, kde zapadá slunce. ⁵Po všechny dny tvého života se proti tobě nikdo nepostaví. Jako jsem byl s Mojžišem, budu i s tebou. Nenechám tě klesnout a neopustím tě. ⁶Bud’ rozhodný a udatný, neboť ty rozdělíš tomuto lidu zemi v dědictví, jak jsem se přísne zavázal jejich otcům, že jim ji dám. (Joz 1,4–6)

Osobní studium

Ve verších Joz 1,2,3 Hospodin říká Jozuovi, že jim dává zemi (v. 2). Zároveň však říká, že jim již zemi *dal* (v. 3). Co to znamená?

Země byla darem od Hospodina, který je skutečným vlastníkem celé země. V Joz 1,2,3 jsou použity dvě různé formy slovesa „dát“, které zrcadlí dva významné aspekty dědění země. První forma vyjadřuje proces darování půdy. Izrael obýval pouze zajordánská území. Většinu zaslíbené země bylo třeba ještě obsadit.

V Joz 1,3 je sloveso „dát“ použito v minulém čase, což vyvolává dojem, že země jim již byla dána. Takový popis Božího jednání se obvykle nazývá „prorocké perfektum“. Co Bůh slibuje ve svém Slově, je nezpochybnitelnou skutečností, kterou můžeme vnímat jako současnou realitu.

Zájmena ve třetím verši jsou v množném čísle („vám“, „vaše“), takže zaslíbení není dáno jen Jozuovi, ale celému lidu Izraele. Připomínka zaslíbení daného Mojžišovi vyjadřuje kontinuitu Božího jednání.

V první kapitole se opakovaně objevuje hebrejské slovo *kol* („všichni“, „každý“). Všudypřítomný výskyt tohoto slova vyjadřuje morální jednotu a integritu, která je rozhodující pro dosažení cíle, kterým byl Jozue pověřen. Mezi Bohem, Jozuem a lidem Izraele musí být dokonalý soulad. Jen tak je možné úspěšně obsadit a získat zaslíbenou zemi.

Přečti si texty Joz 1,4–6 a Žd 6,17.18. V této chvíli byla zaslíbená země jen tím, co naznačovalo její jméno – zaslíbením. Bůh ji však nazývá *dědictvím*. Co znamená, že jsme dědici Božích zaslíbení?

Na Božích zaslíbeních není nic magického. Sama o sobě nemají sílu zajistit své naplnění. Záruka, že se splní, spočívá v přítomnosti Boha, který říká: „Budu i s tebou“ (Joz 1,5). A opravdu, Hospodinova přítomnost byla pro přežití Izraelců rozhodující. Bez ní by byli jen jedním z mnoha národů, bez zvláštního povolání, identity nebo poslání (Ex 33,12–16). Hospodinova přítomnost byla vším, co Jozue potřeboval k úspěchu.

Dnes je to naprosto stejné, a proto se můžeme držet Ježíšova zaslíbení v Mt 28,20.

Aplikace

Boží zaslíbení jsou tak jistá, jako kdyby se již naplnila. Zároveň však vyžadují naši věrnou odpověď. Jakou „zaslíbenou zemi“ ve tvém životě už Bůh prohlásil za tvou, ale ty ještě musíš vykročit ve víře vpřed, aby sis ji přivlastnil? Co ti dává odvahu vykročit vpřed už dnes?

BUĎ ROZHODNÝ!

7Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš. 8Kniha tohoto zákona ať se nevzdálí od tvých úst. Rozjímej nad ním ve dne v noci, abys mohl bedlivě plnit vše, co je v něm zapsáno. Potom tě bude na tvé cestě provázet zdar, potom budeš jednat prozíravě. 9Nepřikázal jsem ti snad: Buď rozhodný a udatný, neměj strach a neděs se, neboť Hospodin, tvůj Bůh, bude s tebou všude, kam půjdeš? (Joz 1,7–9)

Osobní studium

Proč Hospodin dvakrát Jozuovi zdůrazňuje, že musí být „rozhodný a udatný“ (Joz 1,7–9)?

Role, kterou Hospodin pověřil Jozua, zahrnovala mimořádně náročné výzvy. Hradby kenaanských měst se zdály být nedobytné a obyvatelstvo země bylo vycvičeno k boji. Naproti tomu Izraelci, prostí kočovníci, nevlastnili ani ty nejprimitivnější válečné stroje, aby mohli zaútočit na opevněné zdi. Historie nám říká, že ani Egypt, supervelmoc té doby, se nedokázal trvale zmocnit kenaanských území.

Výzva k síle a odvaze zde však nesouvisí jen s bojovou morálkou nebo válečnými strategiemi. K tomu, aby člověk zůstal věrný Tóře a jejím specifickým požadavkům, které definovaly smlouvu Izraele s Hospodinem, je nutná odvaha a síla.

Přečti si Ef 6,10–18. Ačkoli se dnes nemůžeme účastnit vojenských bojů, jak můžeme

slova povzbuzení, která byla dána Jozuovi, použít v našich každodenních duchovních zápasech?

Křesťané dnes při plnění poslání, které jim svěřil Kristus, čelí podobným výzvám jako Jozue. To znamená, že se od nás vyžaduje, abychom vedli „boj“ proti svým hříšným sklonům, „proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“. Stejně jako Jozue, i my máme příslib Kristovy přítomnosti: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20). Pokud podpůrná přítomnost Hospodina stačila k tomu, aby rozptýlila Jozuův strach a jeho obavy, určitě bude dostatečná k tomu, aby zahнала také naše dnešní i budoucí pochybnosti a úzkosti.

Výzvou pro nás je poznat Hospodina natolik dobře, abychom důvěřovali jemu i zaslíbením, které nám dal. A proto, více než cokoli jiného, potřebujeme prožívat s Hospodinem osobní vztah založený na důvěře.

Aplikace

Před námi dnes stojí stejná otázka, jakou si musel zodpovědět Jozue: Jak můžeme zůstat věrní tomu, co říká Boží slovo, i když je to nepopulární nebo nepohodlné?

BUDE TĚ PROVÁZET ZDAR

Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš. (Joz 1,7)

Odvětil mi: „Hospodin, před nímž chodím, pošle s tebou svého posla a dá tvé cestě zdar. Ty pak vezmeš pro mého syna ženu z mé čeledi a z domu mého otce.“ (Gn 24,40)

Ale Hospodinovou vůlí bylo zkušit ho nemocí, aby položil svůj život v oběť za vinu. Spatří potomstvo, bude dlouho živ a zdárně vykoná vůli Hospodinovu. (Iz 53,10)

To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme. (Ř 3,31)

Osobní studium

Znovu si přečti text Joz 1,7–9, tentokrát v kontextu veršů Gn 24,40; Iz 53,10 a Ž 1,1–3. Co na základě těchto textů znamená, když se někomu daří a je úspěšný?

Hebrejský výraz *calach* („bude tě provázet zdar“ – ČEP; nebo „dosáhneš na své cestě úspěchu“ – ČSP; Joz 1,8), naznačuje uspokojivé uskutečnění toho, co bylo plánováno, nebo jsou pro to příznivé okolnosti.

Výraz *sakal*, „jednat prozíravě“ (Joz 1,8), lze přeložit také jako „rozumně jednat“ nebo „být úspěšný“, se vyskytuje často v knize Jób, v Přísloví a Žalmech, kde je představa úspěchu úzce spjata s moudrým jednáním, bázní před Hospodinem a poslušností Božího slova.

Podle tohoto pohledu není úspěch nutně definován jako materiální prosperita, ačkoli ji nevylučuje. Úspěch je třeba vnímat jako stav souladu s duchovními hodnotami

a principy, které jsou základem Bohem stvořeného světa a které jsou vyjádřeny v jeho zákoně.

Důvěra v Boží zaslíbení, zejména v zaslíbení spasení z víry, a poslušnost jeho zákona, si navzájem neodporují. Představují dvě strany téže mince.

Co říká verš Ř 3,31 o vztahu mezi zákonem a vírou?

Stavět víru ve smíření a smrt Ježíše jako oběti za nás proti poslušnosti Božího zákona znamená vytvářet falešný a nebezpečný rozpor. Zákon a milost jdou vždy ruku v ruce. Pouze povrchní chápání role zákona může vést k vnímání „zákona“ a „milosti“ jako protikladů.

Starozákonní pisatelé měli velkou úctu k zákonu a považovali ho za zdroj potěšení (Ž 1,2; Ž 119,70.77.174). Správně respektovaný a používaný zákon vede k hlubšímu pochopení vlastní hříšnosti (Ř 7,7) a potřeby Kristovy spravedlnosti (Ga 3,24).

Aplikace

Ať už se z Boží milosti snažíš zachovávat jeho zákon sebevíc, jak ti tvoje vlastní zkušenost ukázala, že potřebuješ Kristovu přikrývací spravedlnost?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si první část 44. kapitoly „V zaslíbené zemi“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 481.482; NUD 229).

„Ježíšova zaslíbení a varování platí pro mě osobně. Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, abych já nezahynul, ale vírou v něho získal věčný život. Zkušenosti popsané v Božím slově by se měly stát mými zkušenostmi. Modlitba, zaslíbení, poučení i varování jsou napsány pro mne. „Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne“ (Ga 2,19.20). Pokud člověk vírou přijímá zásady pravdy a řídí se jimi, stávají se součástí jeho bytosti i hybnou silou jeho života. Boží slovo v srdci člověka ovlivňuje jeho myšlení a napomáhá rozvoji povahy.“ (DA 390.391; TV 246)

„Neexistuje téma, které by bylo třeba důrazněji připomínat, častěji opakovat a pevněji utvrzovat v myslích všech, než to, že padlý člověk si nemůže nic zasloužit svými dobrými skutky. Spasení je možné jen vírou v Ježíše Krista.“ (FW 19)

Otázky k rozhovoru

1. *Okolnosti a zkušenosti Jozuova života se v mnohém liší od těch našich. Jaké duchovní principy z jeho života můžeme aplikovat v našem každodenním chození s Hospodinem? Proč potřebujeme při hledání podobnosti a inspirace vnímat historický kontext příběhu?*
2. *Zaměřte se na vztah mezi Božími zaslíbeními a naší poslušností vůči Bohu. Jak se navzájem doplňují? V čem spočívá nebezpečí přílišného zdůrazňování jednoho na úkor druhého? Proč není dobré vyvyšovat zákon, a upozadovat milost? A naopak, proč bychom neměli při zdůrazňování milosti zapomínat na význam zákona?*
3. *Jak byste na základě této lekce charakterizovali biblický pohled na „úspěch“? Jaké místo má prosperita v křesťanské definici úspěchu?*
4. *Co asi prožíval Jozue, když se stal Mojžíšovým nástupcem? Jaké povzbuzující zaslíbení mu dal Bůh (J 1,5)? Jak ho to mohlo povzbudit v konání svěřených úkolů?*

Překvapen milostí

Texty na tento týden

Joz 2,1-21; Nu 14,1-12; Žd 11,31; Ex 12,13; Joz 9; Neh 7,25

Základní verš

*„Nevěstka Rachab věřila, a proto přátelsky přijala vyzvědače a nezahynula s nevěřícími.“
(Žd 11,31)*

„Proč jsem to udělal znovu?“ Tato myšlenka už někdy napadla snad každého. Neopakují se totiž jen dějiny a rozhodnutí či selhání národů, ale i každý z nás často opakuje své vlastní chyby.

Izrael má před sebou druhou šanci vstoupit do zaslíbené země a Jozue bere tento úkol mimořádně vážně. Nejprve potřebují jasně pochopit, co je čeká. Jozue tedy vyslal dva vyzvědače, aby přinesli důležité informace o zemi, do které mají vstoupit: jaký je obranný systém jednotlivých měst, jak jsou na tom vojensky, jaké mají zásoby vody a jak se obyvatelé dívají na možný útok.

Mohlo by se zdát, že Boží zaslíbení dát Izraelcům zemi od nich nebude vyžadovat žádné úsilí. Ubezpečení o Boží podpoře však neruší odpovědnost lidí. Izraelci stojí na hranicích Kenaanu už podruhé a jejich očekávání jsou velká. Minule, když byli Izraelci na hranicích zaslíbené země a před nimi byl stejný úkol, fatálně selhali.

Tento týden prozkoumáme dva nesmírně poutavé příběhy z knihy Jozue a pokusíme se poznat jejich význam pro naši dnešní víru. Boží milost přináší nekonečně mnoho způsobů, jak nás dokáže překvapit.

Osnova lekce

V druhé lekci studia knihy Jozue se zaměříme na Boží milost a „druhou šanci“, kterou Hospodin nabízí jak národům, tak jednotlivcům. Budeme se soustředit především na překvapivé projevy Boží milosti v příbězích Rachaby (Joz 2) a Gibeóňanů (Joz 9) – v nich uvidíme, že Božím záměrem není trestat, ale vést k pokání a záchraně i ty, kteří jsou lidsky považováni za lásky nehodné.

- Joz 2,1; Nu 13,1.2: Izrael dostává novou šanci a milost (neděle)
- Joz 2,2–11: Víra Rachaby a překvapivá Boží milost (pondělí)
- Joz 2,12–21; Ex 12: Znamení záchrany (úterý)
- Joz 9,1–20: Lest Gibeóňanů (středa)
- Joz 9,21–27: Spravedlnost a milost pro Gibeóňany (čtvrtek)

DRUHÁ ŠANCE

¹Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ²„Pošli muže, aby prozkoumali kenaanskou zemi, kterou dávám Izraelcům. Pošlete po jednom muži z jejich otcovských pokolení, vždy jejich předáka!“ (Nu 13,1,2) Jozue, syn Núnův, vyslal potají ze Šitímu dva muže jako zvědy. Řekl: „Jděte, prohlédněte tu zemi i Jericho.“ Šli tedy a vstoupili do domu jedné ženy jménem Rachab, nevěstky, a tam přespali. (Joz 2,1)

Osobní studium

Přečti si texty Joz 2,1 spolu s Nu 13,1.2.25–28.33 a Nu 14,1–12. Proč bylo prvním krokem Jozua právě vyslání zvědů do zaslíbené země?

Místo, odkud jsou dva špioni vysláni, hebrejsky Šitím, připomíná dvě negativní události z historie Izraele.

Prvním je také „špionážní“ příběh (viz Nu 13), který obsahuje stejné základní prvky: pověření zvědů, jejich tajné proniknutí na nepřátelské území, návrat a podání zprávy o zjištěních a rozhodnutí jednat na základě této zprávy.

Druhá událost v Šitímu patří mezi jedno z nejodpornějších modloslužebných odpadnutí od smlouvy, když se dopustili zhýralostí s moábskými ženami a uctívali jejich bohy (Nu 25,1–3; Nu 31,16). V tomto kontextu vytváří jméno Šitím mimořádné napětí.

Půjde o další neúspěch na hranici zaslíbené země? Nebo to povede k dlouho očekávanému splnění dávného zaslíbení?

Přečti si texty J 18,16–18.25–27 a J 21,15–19. Jaké paralely můžeme objevit mezi druhou šancí poskytnutou Izraeli jako národu a Petrovi jako člověku?

Bůh je Bohem druhých šancí (a nejen druhých!). Bible nazývá druhou šanci (a každou další šanci) „milostí“. Milost znamená, že dostáváme něco, co si nezasloužíme. Texty a příběhy Písma jsou plné nabídek milosti (viz Ř 5,2; Ef 2,8 a Ř 11,6). Bůh ve své milosti nabízí každému hříšníkovi možnost nového začátku (Tt 2,11–14). Petr sám zakusil tuto milost na vlastní kůži. Byl to právě on, kdo později nabádal církev, aby rostla v milosti (2Pt 3,18). A nejen to. Když selžeme, dostáváme mnohem více než „jen“ druhou šanci. Vždyť kde bychom byli, kdyby tomu tak nebylo?

Aplikace

Uvažuj o zkušenosti Izraelců, kteří dostali druhou šanci vstoupit do Kenaanu, v souvislosti s milostí, kterou dostal Petr poté, co zapřel svého Pána. Co se z těchto příběhů můžeme naučit o našem projevování milosti těm, kdo ji potřebují?

HODNOTA NA NEOČEKÁVANÝCH MÍSTECH

²Králi Jericha bylo ohlášeno: „V noci sem přišli nějací izraelští muži, aby obhlédli zemi.“³Jerišský král dal Rachabě rozkaz: „Vyved' ty muže, kteří k tobě přišli a vstoupili do tvého domu. Přišli proto, aby obhlédli celou zemi.“⁴Ale ta žena muže odvedla, ukryla a řekla: „Ano, ti muži ke mně přišli, ale já jsem nevěděla, odkud jsou.“⁵Když při setmění zavírali bránu, ti muži odešli. Nevím, kam šli. Rychle je pronásledujte, ať je dostihnete.“ [...] ⁸Zvědové se ještě neuložili k spánku, když k nim vstoupila na střechu. ⁹Řekla těm mužům: „Vím, že Hospodin dal zemi vám. Padla na nás hrůza před vámi a všichni obyvatelé země propadli před vámi zmatku. (Joz 2,2–5.7–9)

Osobní studium

Přečti si texty Joz 2,2–11; Žd 11,31 a Jk 2,25. Co se z nich dovídáme o Rachabě?

Ústředním bodem příběhu o Rachabě je lež, která měla ochránit izraelské vyzvědače. Když uvažujeme o její lži, musíme si uvědomit, že byla součástí mimořádně zkažené společnosti. Obecná zkaženost vedla nakonec k Božímu rozhodnutí tuto společnost soudit a odsoudit (Gn 15,16; Dt 9,5; Lv 18,25–28). Je pravda, že Nový zákon chválí víru Rachab. Pečlivé přezkoumání novozákonních zmínek o jejím činu ukazuje, že nikde nenacházíme schvalování jejího způsobu života ani její lži.

Biblický text však velmi jednoznačně vyzdvihuje její víru (Žd 11,31). Rachab se totiž rozhodla sdílet svůj úděl s vyzvědači, místo aby se držela zkažené společnosti, jejíž byla součástí. Text Jk 2,25 chválí její nabídku ubytovat dva izraelské vyzvědače. Oceňuje i její rady, jak bezpečně opustit město. Bůh uviděl uprostřed dekadentní, zkažené společnosti záblesk víry v životě Rachab a díky její víře ji mohl zachránit. Využil toho, co v ní bylo dobrého. Rachab projevila víru ve Všemohoucího a rozhodla se patřit k jeho lidu. Nikde nečteme, že by Hospodin schvaloval všechny její činy, a už vůbec ne její

způsob života. Bůh však ocenil výjimečnou odvalu Rachab a její odvážnou víru. Rozhodla se pro Boha Izraele a díky své víře se stala zprostředkovatelkou záchrany.

Když viděla, co se děje, vyjádřila svou víru slovy: „.... Hospodin, váš Bůh, je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi“ (Joz 2,11). Slyšet Kenaanku, která vyznává, že Hospodin je jediný Bůh, bylo opravdu výjimečné. Za zmínku stojí, že se tato událost odehrála na střeše, kde se pohané obvykle modlili ke svým nebeským božstvům.

Slova, která Rachab použila, nacházíme předtím jen v souvislosti s tím, že Bůh jediný má právo na to, abychom ho uctívali (Ex 20,4; Dt 4,39; Dt 5,8). Její slova svědčí o promyšleném a vědomém rozhodnutí uznat Boha Izraele za jediného pravého Boha. Její vyznání dokazuje, že chápe úzký vztah mezi Boží svrchovaností a soudem, který odsuzuje Jericho k zániku.

Morální rozhodnutí Rachab ukazuje, že ve světle Hospodinova soudu existují jen dvě možnosti: pokračovat ve vzpouře proti němu a vystavit se tak záhubě, nebo se mu ve víře podřídit. Tím, že se Rachab rozhodla pro Hospodina, stala se příkladem toho, jaký by mohl být osud všech obyvatel Jericha, kdyby se obrátili k Bohu Izraele s prosbou o milost.

Aplikace

Co nás tento příběh učí o důležitosti důvěry v Boha?

PROJEVENÁ VÍRA

¹⁴Muži jí odpověděli: „Jsme odhodláni za vás zemřít. Nesmíte však vyzradit toto naše ujednání. Až nám Hospodin vydá zemi, prokážeme ti milosrdenství a osvědčíme věrnost.“ ¹⁵Potom je spustila po provaze z okna; její dům byl totiž v hradební zdi, bydlela na hradbách. ¹⁶A řekla jim: „Jděte na tamtu horu, aby na vás pronásledovatelé nenarazili, a skryvejte se tam po tři dny, dokud se nevrátí ti, kdo vás pronásledují; potom jděte svou cestou.“ (Joz 2,14–16)

Osobní studium

Přečti si Joz 2,12–21 a Ex 12,13.22.23. Jak nám texty v Exodu pomáhají pochopit dohodu mezi zvědy a Rachab?

Rachabina dohoda je zřejmá: život za život a laskavost za laskavost. Hebrejské slovo *chesed* (Joz 2,12), doslova „milující laskavost“ nebo „milosrdenství“, má široký význam, který je těžké vyjádřit jedním slovem. Připomíná „věrnost smlouvě“, ale nese v sobě i pojem věrnosti, shovívavosti a laskavosti.

Slova Rachab také připomínají text Dt 7,12, kde sám Hospodin přísahal, že zachová svůj *chesed* k Izraeli: „Za to, že tato práva budete poslouchat a bedlivě je dodržovat, bude Hospodin, tvůj Bůh, zachovávat tobě smlouvu a milosrdenství [*chesed*], jak přísahal tvým otcům“ (Gn 7,12).

Je pozoruhodné, že tatáž kapitola (Dt 7) hovoří o „ničící kletbě“ (doslova o „zničení zničením“; hebr. *hacharam tacharim*) vyřčené proti Kenaancům. A najednou se v příběhu objevuje Rachab, Kenaanka, která je pod touto kletbou, a přece si na základě své rostoucí víry nárokuje zaslíbení, která byla dána Izraelcům. Výsledkem byla její záchrana.

První obraz, který se nám nutně vynoří v souvislosti s rozhovorem zvědů s Rachab, je *Pesach* konaný v předvečer vyjití z Egypta. Aby byli tehdy Izraelci zachráněni, museli zůstat ve svých domovech a označit veřeje dveří krví obětovaného beránka.

„Na domech, v nichž budete, budete mít na znamení krev. Když tu krev uvidím, pomenu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi“ (Ex 12,13; viz také Ex 12,22.23).

„Lidé měli podat důkaz své víry poslušností. Tak si všichni, kdo doufají, že budou spaseni Kristovou krví, musí uvědomit, že mají sami něco udělat, aby mohli s jistotou přijmout spasení. Musíme se odvrátit od hříchu a poslouchat Boha. Člověk je spasen vírou, ne na základě skutků. Přesto se jeho víra musí projevit v jeho skutcích.“ (PP 279; NUD 131)

V této souvislosti byla krev znamením, které lidi chránilo před ničivou mocí Božího anděla. Podobně jako Bůh ušetřil životy Izraelců během poslední rány v Egyptě, tak Izraelci měli zachránit Rachab a její rodinu, když zkáza zasáhla Jericho.

Aplikace

Jaké poselství evangelia můžeme najít ve zmíněných dvou příbězích? Jakou dobrou zprávu se z nich můžeme dozvědět?

OBTÍŽNÉ ROZHODOVÁNÍ

⁸Řekli nato Jozuovi: „Jsme tvoji otroci.“ Jozue se jich otázel: „Kdo jste a odkud přicházíte?“ ⁹Od-pověděli mu: „Z velmi daleké země přišli tvoji otroci za jménem Hospodina, tvého Boha. Slyšeli jsme o něm zprávy, co všechno učinil v Egyptě ¹⁰a jak naložil s dvěma emorejskými králi v Zajor-dání, s chešbónským králem Síchonem a s bášanským králem Ógem z Aštarótu. ¹¹Naši stařeši-nové a všichni obyvatelé naší země nás vyzvali: „Vezměte si s sebou zásoby na cestu, jděte jim vstříc a řekněte jim: Jsme vaši otroci. Uzavřete s námi smlouvu.“ ¹²Toto je náš chléb. Byl ještě horký, když jsme se jím zásobili při odchodu z našich domů, než jsme se vydali k vám. A teď se podívejte: je vyschlý a rozdrobený. ¹³A tyto vinné měchy byly nové, když jsme je plnili. Podívejte se, jak popraskaly. A toto jsou naše pláště a střevíce; zvetšely, protože cesta byla velmi dlouhá.“ ¹⁴Izraelští muži si tedy vzali z jejich zásob, aniž se ptali na Hospodinův výrok. (Joz 9,8–13)

Osobní studium

Přečti si text Joz 9,1–20. V čem se příběh o Rachab podobá příběhu o obyvatelích Gibeónu? V čem se tyto příběhy naopak liší?

Tato kapitola knihy Jozue začíná informací, že pět kenaanských králů, kteří vládli většinou malým městským státům, se rozhodlo vytvořit koalici proti Izraelcům. Gibeónané se však rozhodli uzavřít s Izraelci smlouvu. Aby se jim to podařilo, rozhodli se Izraelce oklamat. Předstírali, že jsou vyslanci z daleké země. Podle Dt 20,10–18 Hospodin rozlišoval mezi Kenaanci a lidmi, kteří žili mimo zaslíbenou zemi.

Slovo přeložené jako „lest“ (Joz 9,4), „lsti-vě“ nebo „vychytrale“ může mít negativní význam, který naznačuje zločinecký záměr (Ex 21,14; 1S 23,22; Ž 83,4), nebo pozitivní, který označuje chytrost, moudrost či důvtip (Př 1,4; Př 8,5.12). V případě Gibeónanů se za jejich zrádným činem skrývá snaha o vlastní záchranu. Takové jednání můžeme považovat za méně nebezpečné.

Slova Gibeónanů nápadně připomínají vyjádření Rachab. Uznávají moc izraelského Boha a vyznávají, že úspěch Izraele není jen dílem člověka. Na rozdíl od jiných Kenaanců se nevzbouřili proti Hospodinovu plánu dát Izraelcům zemi a přiznávají, že sám Hospodin vyhání tyto národy před Izraelem. Zprávy o vysvobození z Egypta a vítězstvích nad Síchonem a Ógem podnítily Rachab i Gibeónany, aby usilovali o spojení s Izraelci. Ale zatímco Rachab se zcela podřídila Bohu Izraele, Gibeónané se uchýlili k úskoku.

Mojžíšův zákon stanovil, jak se v takových případech dozvědět Boží vůli (Nu 27,16–21). Jozue se měl zeptat na Hospodinovu vůli a vyhnout se tak podvodu Gibeónanů.

Základní povinností člověka pověřeného zodpovědností vést Boží lid je hledat a poznávat Boží vůli (1Pa 28,9; 2Pa 15,2; 2Pa 18,4; 2Pa 20,4). Izraelci však tuto povinnost zanedbali, a proto stáli před rozhodnutím buď porušit základní podmínky dobytí země, nebo přísahu vyslovenou v Hospodinově jménu, která byla stejně závazná.

Aplikace

Kdy se nejčastěji dostáváš do situace, při které se musíš velmi obtížně rozhodovat?

PŘEKVAPIVÁ MILOST

²¹O nich pak předáci řekli: „Ať zůstanou naživu, ale budou pro celou pospolitost sekat dříví a čerpat vodu.“ Tak o nich mluvili předáci. ²²Potom si je zavolal Jozue a promluvil k nim: „Proč jste nás obelstili? Tvrdili jste: „Jsmo od vás velmi daleko,“ a zatím sídlíte mezi námi! ²³Bud'te za to prokleti. Nepřestanete být otroky. Budete sekat dříví a čerpat vodu pro dům mého Boha.“ ²⁴Odpověděli Jozuovi: „Tvým otrokům bylo oznámeno, co Hospodin, tvůj Bůh, přikázal svému služebníku Mojžíšovi, že vám dá celou zemi a že před vámi vyhladí všechny její obyvatele. Velmi jsme se báli, že nás připravíte o život. Proto jsme to udělali. ²⁵Ted' jsme v tvých rukou. Nalož s námi, jak uznáš za dobré a správné.“ ²⁶I naložil s nimi tak, že je vyprostil z rukou Izraelců, takže je nezabili. ²⁷Ale onoho dne jim Jozue uložil, aby sekali dříví a čerpali vodu pro pospolitost a pro Hospodinův oltář, a to až dodnes, na místě, které vyvolí. (Joz 9,21–27)

Osobní studium

Jak se podle úvodního textu (Joz 9,21–27) spočila v Jozuově řešení spravedlnost s milostí?

I kdyby izraelský lid chtěl na Gibeónany zaútočit, neměl by to udělat vzhledem k přísaze, kterou se zavázali starší. Vůdci Izraele jednali podle principu, že přísaha je závazná, kromě případů, kdy do procesu vstoupí zločin nebo záměrné špatné jednání (Sd 11,29–40). Je závazná, i kdyby měla způsobit škodu či nepohodlí tomu, kdo ji vyslovil.

Ve Starém zákoně se rozvážnost před vyslovením přísahy i její dodržování považovaly za ctnosti zbožných (Ž 15,4; Ž 24,4; Kaz 5,2.6). Protože přísaha byla vyřčena ve jménu Hospodina, Boha Izraele, nemohli ji vůdci změnit.

Slavnostní přísahou, kterou vyslovili vůdci, byl osud Izraele nerozlučně spojen s osudem Gibeónanů. Tím, že byli Gibeónané určeni jako dřevorubci a nosiči vody pro Boží dům (Joz 9,23), se vlastně stali nedílnou součástí izraelského společenství. Jozuova odpověď, na rozdíl od verdiktu izraelských vládců, kteří nařídili otroctví pro „celou pospolitost“ (Joz 9,21), proměnila kletbu v potenciální požehnání (srov. 2S 6,11).

Aplikace

Jak můžeš ty sám prokázat milost někomu, kdo si ji podle lidských měřítek „nezaslouží“, podobně jako Bůh prokázal svou milost Gibeónanům? Ve kterých oblastech svého života potřebuješ vyvážit spravedlnost milostí (a naopak)?

Pozdější dějiny Gibeónu svědčí o náboženských výsadách, kterým se město těšilo, i o jeho věrnosti Božímu lidu. Slib, který dal Izrael, zůstal v platnosti po celé generace, takže když se Izraelci vrátili z babylónského zajetí, byli Gibeónané mezi těmi, kteří pomáhali při obnově Jeruzaléma (Neh 7,25). Jejich jednání bude mít na dlouho pozitivní důsledky, ale jen a jen díky Boží milosti.

Co by se stalo, kdyby Gibeónané prozradili svou totožnost a podobně jako Rachab žádali o milost? S jistotou to nevíme. Nelze však vyloučit možnost, že pokud by se Izraelci obrátili na Hospodina, mohl by rozhodnout o vynětí Gibeónanů ze záhuby. Hlavním Božím záměrem není trestat hříšníky, ale vést je cestou pokání a prokázat jim milosrdenství (porovnej s Ez 18,23 a 33,11). Lest Gibeónanů je třeba vnímat jako apel na Boží milosrdenství a jeho laskavý a spravedlivý charakter. Právě odmítnutí Kenaanců činit pokání a jejich vzdor vůči Božím záměrům vedly k rozhodnutí o jejich vyhlazení (Gn 15,16). Bůh poznal v jednání Gibeónanů jejich touhu po pokoji. Ocenil jejich ochotu vzdát se modlářství a uctívat jediného pravého Boha.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou část 44. kapitoly „V zaslíbené zemi“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 482.483; NUD 230).

Po zmínce o Rachabě a vyzvědačích o ní zbytek Starého zákona mlčí. Rachab se znovu objeví až v Ježíšově rodokmenu. Uvádí se, že se stala manželkou Salmóna z kmene Juda, Bóazova předka, a tchyní další pozoruhodné ženy zmíněné ve stejném rodokmenu, Rút (Mt 1,5; porovnej s Rt 4,13.21). Svou vírou v Boha se nevěstka z Jericha, odsouzená k záhubě, stává významným článkem v královské linii Davida a předkem Mesiáše. Toho je Bůh schopen dosáhnout prostřednictvím víry, i kdyby měla jen velikost hořčičného zrnka (Mt 17,20; L 17,6).

„Skrze víru ‚nevěstka Rachab... přijala vyzvědače a nezhynula s nevěřícími‘ (Žd 11,31). Tento případ obrácení se k Bohu nebyl ojedinělý. Obyvatelé Gibeónu zavrhlí modlářství a připojili se k Izraeli. Díky tomu pak měli účast na požehnáních smlouvy.

Bůh nedělá rozdíly mezi národy, rasami či kastami. Ve stvoření a spasení jsou si všichni lidé rovni. Kristus přišel na tuto zem, aby odstranil každou zeď, která nás od sebe odděluje, a doširoka otevřel dveře všech oddělení svatyně; tak nám zajistil volný přístup k Bohu. Jeho láska je tak hluboká, široká a plná, že proniká do všech koutů země. Vysvobozuje ze satanova vlivu ty, kteří se jím nechali oklamat, a přivádí je k Božímu trůnu.“ (PK 369.370; OSU 143)

Otázky k rozhovoru

1. Jak vnímáte otázku „druhé (a další) šance“? Jakou s nimi máte zkušenost? Jak lze druhou šanci zneužít? Na co je třeba si dát pozor? Uvažujte například o ženě, která žije ve vztahu, kde je vystavena domácímu násilí. Proč je problematické radit jí, aby „vydržela“ a dala svému muži „druhou šanci“, ačkoli její utrpení pokračuje?
2. Diskutujte o Rachabě jako o vzoru víry. Jak můžeme ocenit otevřenost lidí vůči Bohu, i když je jejich životní styl daleko od biblického ideálu? Jak lze ocenit jejich víru, a zároveň neomlouvat některé jejich praktiky?
3. Jozuovi se podařilo praktickým způsobem spojit spravedlnost a milost, aby vyřešil komplikovanou situaci způsobenou lstí Gibeónanů a vlastní nedbalostí, když se neporadil s Hospodinem. Uvažujte o situacích, které zažíváte a které vyžadují současný projev spravedlnosti a milosti. Jak lze tyto dva zdánlivě „protiklady“ sjednotit a skloubit? Co je k tomu zapotřebí?

Památníky milosti

Texty na tento týden

Joz 3; Nu 14,44; L 18,18–27; Joz 4, J 14,26; Žd 4,8–11

Základní verš

„Hospodin, váš Bůh, vysušil před vámi vody Jordánu, dokud jste nepřešli, jako to učinil Hospodin, váš Bůh, s Rákosovým mořem, které před vámi vysušil, dokud jste nepřešli, aby poznaly všechny národy země, jak mocná je ruka Hospodinova, a abyste se báli Hospodina, svého Boha, po všechny dny.“ (Joz 4,23.24)

Policista zastavil při rutinní kontrole auto. Když si vyžádal řidičský průkaz, Jan si uvědomil, že si peněženku s doklady zapomněl v kanceláři. Vysvětlil policistovi, co se stalo, a ten se ho zeptal na jeho zaměstnání. Jan řekl, že působí jako docent na soukromé univerzitě, a policista si ověřil jeho totožnost. Když Janovi předával pokutové bloky, řekl mu, ať si nemyslí, že dostal pokutu.

Řekl k tomu: „Berte to jako školné. Když se chtějí vaši studenti něco naučit, platí školné. Toto je vaše školné, abyste se naučil nezapomínat doklady. Přeji vám hezký den, pane docente!“

Jako lidé máme sklon zapomínat na věci, které nemáme neustále na očích. Zapomínáme odpovédět na telefonáty a e-maily, zalévat rostliny, posílat přání k narozeninám a podobně. Seznam by mohl být dlouhý. Zapomínání na naše duchovní potřeby však může mít vážnější následky než zapomenuté doklady či nevynesení odpadkového koše. V otázce duchovních věcí jde doslova o náš věčný osud.

Tento týden se budeme věnovat tématu přechodu Izraelců přes Jordán a budeme uvažovat nad tím, co se můžeme naučit z jejich zkušeností.

Osnova lekce

Ve třetí lekci našeho studia se podíváme do 3. a 4. kapitoly knihy Jozue. Příběh přechodu Izraelců přes řeku Jordán nám připomene nejen Boží velikost, ale také důležité téma pamatování a zapomínání v našem duchovním životě.

- Joz 3,1–5: Příprava na Boží zázrak (neděle)
- Joz 3,6–17: Zázračný zásah Boha, který dělá nemožné (pondělí)
- Joz 4: Památník jako nástroj připomínání (úterý)
- Joz 4,20–24: Nebezpečí zapomínání na Boží milost (středa)
- Ž 66,6: Obraz přechodu Jordánu jako symbol nového začátku (čtvrtek)

PŘECHOD PŘES JORDÁN

¹Za časného jitra vytáhl Jozue se všemi Izraelci ze Šitímu, až přišli k Jordánu; tam přenocovali, dříve než jej přešli. ²Když uplynuly tři dny, prošli správcové táborem ³a přikázali lidu: „Jakmile spatříte schránu smlouvy Hospodina, svého Boha, a lévijské kněze, kteří ji nesou, vytáhnete ze svého místa a půjdete za ní. ⁴Mezi vámi a ní bude ovšem odstup zhruba dvou tisíc loket; nepřibližujte se k ní. Půjdete za ní, abyste poznali cestu, kudy se máte ubírat, neboť nikdy předtím jste touto cestou neprocházeli.“ ⁵Jozue pak vyzval lid: „Posvěťte se, neboť Hospodin zítra mezi vámi učiní podivuhodné věci.“ (Joz 3,1–5)

Osobní studium

Přečti si Joz 3,1–5 a Nu 14,41–44. Proč Bůh požádal Izraelce, aby se zvláště připravili na to, co se má stát?

Jedná se o první zmínku o schráně Hospodinovy smlouvy v knize Jozue. Až do této chvíle se ve starozákonním vyprávění schrána objevovala v souvislosti se svatyní (Ex 40,21); při cestě Izraele ze Sínaje (Nu 10,33–36) a při neúspěšném pokusu začít dobývat Kanaan (Nu 14,44). Byl to nejposvátnější předmět v izraelské svatyni. Nacházely se v ní tři předměty, z nichž každý vyjadřoval osobitý vztah Izraele k Bohu: (1) desky s Desaterem; (2) hůl velekněze Árona a (3) nádoba s manou (Ex 16,33; Žd 9,4).

Schrána a přípravy na přechod přes Jordán Izraeli připomněly, že nevstupují do Kenaanu podle vlastního uvážení a v čase, který si sami vybrali. Obsazení země bude úspěšné pouze tehdy, pokud budou respektovat Boží cestu a načasování. Bůh – který je popsán jako trůnící nad cheruby příkrývajícími archu smlouvy (Ex 25,22; Nu 7,89)

a jehož pohyby se ztotožňují s pohyby archy – vstupuje do Kenaanu před Izraelci jako ten, kdo vede jeho obsazování.

Výraz přeložený jako „posvěťte se“ (Joz 3,5) se vztahuje na proces očisty podobný tomu, který absolvovali kněží před zahájením své služby ve svatyni (Ex 28,41; Ex 29,1) a izraelský lid před Božím zjevením na Sínaji (Ex 19,10.14). Obsahem takového posvěcení bylo vzdání se hříchu a odstranění všech rituálních nečistot. Stejný příkaz se objevuje i v Nu 11,18, kde předchází Božímu zázraku. Toto posvěcení bylo také nezbytnou součástí přípravy před vojenskými střety s nepřáteli (Dt 23,15). Než bude moci Bůh bojovat za Izraelce, musí mu oni prokázat svou věrnost a důvěru jako svému veliteli.

Zázrak přechodu přes Jordán měl Izraelcům dokázat, že mohou důvěřovat Hospodinovu slibu, že vyžene pohanské národy ze země, kterou jim zaslíbil. Vždyť ten, kdo jim dokázal zajistit přechod přes Jordán suchou nohou, měl i moc darovat jim jejich nový domov.

Aplikace

Bůh nejedná vždy tak viditelně, jako když rozdělil vody Jordánu. Co můžeš udělat pro to, abys byl připravený na Boží zásah ve tvém životě?

ŽIVÝ BŮH ZÁZRAKŮ

⁹Jozue vyzval Izraelce: „Přistupte sem a slyšte slova Hospodina, svého Boha.“ ¹⁰A Jozue pokračoval: „Poznáte, že uprostřed vás je živý Bůh. Ten před vámi vyžene Kenaance, Chetejce, Chivejce, Perizejce, Girgašeje, Emorejce i Jebúseje. ¹¹Hle, před vámi přejde Jordán schrána smlouvy Pána celé země. ¹²Nyní si vyberte z izraelských kmenů dvanáct mužů, po jednom muži z každého kmene. ¹³Jakmile nohy kněží nesoucích schránu Hospodina, Pána celé země, spočinou ve vodách Jordánu, jordánské vody se rozestoupí; vody řítící se shora zůstanou stát jako jednolitá hráz.“ (Joz 3,9–13)

Osobní studium

Přečti si text Joz 3,6–17. Co nám zázračný přechod přes Jordán říká o tom, jaký je Bůh, kterému sloužíme?

Přechod přes řeku Jordán je popsán v Joz 3,5 hebrejským slovem *niflaot* („podivuhodné věci“; „zázraky“; „divy“), které se obvykle vztahuje na mocné, nadpřirozené Boží činy, dokazující jeho jedinečnost (Ž 72,18; Ž 86,10). Když později Izraelci vzpomínali na tyto „divuplné činy“, chválili Hospodina (Ž 9,2) a zvěštovali ho mezi národy (Ž 96,3). Egyptské rány (Ex 3,20; Mi 7,15), přechod přes Rudé moře a také Boží vedení na poušti (Ž 78,12–16), to vše bylo popsáno jako zázraky.

Pisatelé Bible vydávali svědectví o tom, že Bůh, který stvořil svět, nikdy nebyl omezen ani omezován svým stvořením. Pro Hospodina „není nic nemožného“ (Jr 32,17). Jeho jméno a povaha jsou „podivuhodné“ (Sd 13,18), přesahující naše chápání.

Na rozdíl od pohanských božstev, která nemají moc spasit (Ž 96,5; Iz 44,8), Bůh Bible je aktivní, „živý Bůh“, jehož následovníci mu mohou důvěřovat a mohou očekávat jeho zásahy v jejich prospěch.

Prorok Zacharjáš použil výraz vycházející ze stejného slovního kořene jako *niflaot*, když si představoval budoucnost Izraele po babylónském vyhnanství. Viděl, že Jeruzalém bude zcela obnoven a naplněn klidem – staří lidé budou sedět v ulicích města a děti si budou vesele hrát. Nedůvěřivým obyvatelům hlavního města, v němž byly ještě zřejmé znaky zničení, Zacharjáš zvěštoval Boží poselství: „Toto praví Hospodin zástupů: Jestliže to bude v očích pozůstatku tohoto lidu v oněch dnech nemožné, bude to nemožné i v mých očích? je výrok Hospodina zástupů. Toto praví Hospodin zástupů: Hle, zachráním svůj lid ze země východní i ze země, kde slunce zapadá. Přivedu je a budou bydlet v Jeruzalémě. Budou mým lidem a já jim budu Bohem věrným a spravedlivým“ (Za 8,6–8).

Aplikace

V kontextu příběhu o bohatém mládenci (L 18,18–30) přemýšlej, jak tě Ježíšova odpověď učedníkům povzbuzuje, abys důvěřoval Bohu i v tom, co se zdá nemožné.

PAMÁTKA

‘Jozue tedy povolal dvanáct mužů, které z Izraelců určil, po jednom z každého kmene,⁵ a řekl jim: „Jděte před schránu Hospodina, svého Boha, doprostřed Jordánu. Každý si vyzvedne na rameno jeden kámen, podle počtu kmenů Izraelců. ‘To bude mezi vámi na znamení. Až se v budoucnu budou vaši synové vyptávat: ‘Čím jsou pro vás tyto kameny?’ ‘odpovíte jim: ‘Vody Jordánu se rozestoupily před schránou Hospodinovy smlouvy; když procházela Jordánem, vody Jordánu se rozestoupily.’ Tyto kameny budou Izraelcům pamětným znamením navěky.“ (Joz 4,4–7)

Osobní studium

Přečti si Jozue 4. Proč Bůh vyzval Izraelce, aby postavili památník z dvanácti kamenů?

Tyto kameny se měly stát „znamením“ (Joz 4,6). Hebrejský výraz ot se často spojuje se slovem „div“ či „zázrak“ a může odkazovat na zázračné skutky vykonané Bohem (viz včerejší část), mezi něž patří například rány v Egyptě (Ex 7,3; Dt 4,34). Může mít také význam „symbol“ nebo „znamení“ jako vnější znak hlubší nebo přesahující reality. Například duha je „znamení smlouvy“ (Gn 9,12.13), i krev na veřejích izraelských příbytků je „znamením“ (Ex 12,13). Také sobota je „znamením“ stvoření a Boží posvěcení přítomnosti (Ex 31,13.17; Ez 20,12).

V tomto příběhu znamení slouží jako památník, který každé další generaci připomíná zázrak přejití Jordánu. Výraz „památká“ (nebo „památník“, hebr. zikaron) pochází ze slova zakar („pamatovat si“), což znamená víc než jen pasivní akt připomínání si něčeho. Jde o aktivní vzpomínání na minulé události, po němž následuje příslušný čin (Dt 5,15; Dt 8,2). Stavění kamenných památ-

níků (Gn 28,18–22) a rituály, které vyvolávaly otázky (Ex 12,26.27; Dt 6,20–25), byly ve Starém zákoně běžné. Namísto toho, aby se zázraky neustále opakovaly, Bůh přichází s „pomníky“, které mají lidem pomáhat připomínat si Hospodinovy velké činy a hledat odpovědi na důležité otázky. Znamení tedy mělo být „navěky“. Cílem bylo uchovat Hospodinův zázrak natrvalo v kolektivní paměti jeho lidu.

Následující generace si měly klást osobní otázky spojené s minulými událostmi: „Čím jsou pro nás tyto kameny?“ Každá nová generace měla pochopit význam těchto kamenů pro sebe osobně. Víru v Boha, který činí zázraky, lze udržet živou pouze tehdy, pokud každá generace znovu sama pro sebe objeví význam mocných Hospodinových činů. Taková víra bude představovat zásadní rozdíl mezi věrným prožíváním biblických tradic a tradicionalismem, mrtvým náboženstvím žijící generace zbaveným původní hodnoty a nadšení. Každý z nás si potřebuje přisvojit víru založenou na Bibli. Nikdo nemůže věřit místo nás – ani naši předchůdci ve víře.

Aplikace

Jaké jsou tvé osobní památníky z cesty s Hospodinem? Jak ti pomáhají připomenout si, co pro tebe Bůh udělal?

ZAPOMNĚTLIVOST

²⁰Oněch dvanáct kamenů, které vzali z Jordánu, pak Jozue postavil v Gilgálu. ²¹A synům Izraele řekl: Až se vaši synové zítra zeptají svých otců: Co je tohle za kameny?, ²²oznámité svým synům: Izrael prošel tímto Jordánem po suchu, ²³když Hospodin, váš Bůh, před vámi nechal vyschnout jordánské vody, dokud jste neprošli, stejně jako to Hospodin, váš Bůh, učinil s Rákosovým mořem, které nechal vyschnout před námi, dokud jsme neprošli, ²⁴aby poznaly všechny národy země ruku Hospodinovu, jak je silná, abyste se báli Hospodina, svého Boha, po všechny dny. (Joz 4,20–24; ČSP)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu ve světle následujících veršů: Sd 3,7; Sd 8,34; Ž 78,11; Dt 8,2.18 a Ž 45,18. Proč bylo důležité připomínat si Hospodinovy mocné skutky?

Všimněme si změny v osobě v Joz 4,23, jak text přesně překládá ČSP. O vodách Jordánu Jozue říká, že byly vysušeny před „vámi“, tedy před všemi Izraelci, kteří právě prošli přes Jordán. Ale o Rákosovém (Rudém) moři říká, že ho Bůh nechal vyschnout před „námi“, tedy před těmi, kteří byli ještě přítomni z první generace a kteří měli vlastní zkušenost s vyjitím z Egypta. Dvě události, které zažily dvě různé generace, měly podobný význam. To umožnilo druhé generaci díky svědectví svých rodičů pochopit skutečný smysl přechodu přes Jordán.

Obecně se zapomnětlivost považuje za přirozenou lidskou vlastnost. V duchov-

ním smyslu však může mít „zapomnětlivost“ fatální následky.

Chceme-li si zachovat identitu lidí se zvláštním povoláním a posláním, potřebujeme vytvářet příležitosti k osvěžení naší individuální i společenské duchovní paměti, abychom se mohli soustředit na to, odkud přicházíme, kdo jsme a proč jsme tady.

Přečti si 1K 11,24.25 a J 14,26. Proč si musíme vždy pamatovat, co pro nás Kristus udělal? Vždyť kdyby nebylo Kristovy oběti, co by dávalo v životě smysl?

Ellen G. Whiteová jasně pochopila, že si neustále a opakovaně potřebujeme připomínat minulé mocné Boží činy a zjevení, jinak určitě ztratíme motivaci vykonávat své povolání a poslání. „Nemusíme se bát budoucnosti – pokud nezapomeneme, jak nás Hospodin vedl a čemu nás učil v minulosti.“ (LS 196)

Aplikace

I když je důležité vzpomínat na minulost a na to, jak se Pán projevoval ve tvém životě, proč musíš mít každý den nové zkušenosti s ním a s realitou jeho lásky a přítomnosti?

ZA JORDÁNEM

⁶Moře obrátil v souš, řeku přešli suchou nohou; radujme se tady z něho! [...] ¹⁶Pojďte, slyšte, všichni bohobojní, budu vám vyprávět, co mi Bůh prokázal. ¹⁷Svémi ústy jsem volával k němu, svým jazykem jsem ho vyvyšoval. ¹⁸Kdybych se snad upnul srdcem k ničemnosti, byl by mě Panovník nevyslyšel. ¹⁹Bůh však slyšel, mé modlitbě věnoval pozornost. (Ž 66,6.16–19)

¹⁶Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. ¹⁷A z nebe promluvil hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.“ (Mt 3,16.17)

Osobní studium

Jak přechod Rudého moře, tak přechod Jordánu jsou znamením nové éry v biblických dějinách a obě události mají symbolický význam (viz Ž 66,6; Ž 114,1–7 a 2Kr 2,6–15). Již ve Starém zákoně nacházíme texty, které spojují tyto dvě události „přechodu“ a rozpoznávají význam, který směřuje za původní smysl těchto událostí. V Ž 66,6 žalmista slaví Boží vykupitelský čin ve svém životě odkazem na historické příklady přechodu Rudého moře a Jordánu (Ž 66,16–19).

I Žalm 114 spojuje tyto dvě události, přestože jsou od sebe časově vzdálené. Autor totiž vnímá společný teologický význam obou „přechodů“. Obě události můžeme totiž vnímat jako příspěvek ke změně postavení Izraele: nejprve z otroctví ke svobodě, potom z nomádských bezzemků k národu s vlastní zemí. V těchto žalmech příklady dvou „přechodů“ ilustrují změnu postavení autora od útlatku, chudoby, bezmocnosti a ponížení k bezpečí, blahu, spáse a důstojnosti.

U Jordánu se také odehrává Eliášův posun v kontextu podobného zázraku, jaký je zaznamenán v Jozuovi. Pro Eliáše tento přechod přinesl nejvýznamnější změnu v jeho životě: byl vzat do nebe. Pro Eliášu je důležitá i změna: prorokův pomocník (1Kr 19,21) se stává prorokem národa (2Kr 2,22).

Přečti si Mt 3,16.17 a Mk 1,9. Jak novozákonní pisatelé naznačují symbolický, duchovní význam řeky Jordán?

Pozemská služba Ježíše jako zástupce Izraele zrcadlí dějiny starověkého Izraele. Ježíš prochází zkušenostmi „Rudého moře“ a „Jordánu“. Je povolán z Egypta (Mt 2,13–15). Později stráví čtyřicet dní na poušti (Mt 4,1.2), podobně jako starověký Izrael strávil na poušti čtyřicet let. Křest v Jordánu (Mt 3,16.17; Mk 1,9) pak představuje přechod z jeho soukromého života do služby veřejné.

Později text Žd 3 a 4 rozpoznává symbolický význam přechodu přes Jordán a představuje vstup do Kenaanu jako předobraz „odpočinku milosti“, do kterého křesťané vstupují prostřednictvím víry.

Aplikace

K překročení jakého „Jordánu“ tě dnes může Bůh volat? Může jít o krok, který změní tvou cestu s ním. Co může být základem tvé důvěry v Boží přítomnost a v jeho zaslíbení, že tě povede na tvé duchovní cestě – podobně, jako vedl Izrael, Eliáše, a dokonce i Ježíše?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si třetí část 44. kapitoly „V zaslíbené zemi“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 483.484; NUD 231).

„Pozorně si prostudujte zkušenosti Izraele z jejich cest do Kenaanu. Prostudujte si třetí a čtvrtou kapitolu knihy Jozue, kde je zaznamenána jejich příprava a přechod přes Jordán do zaslíbené země. Musíme trénovat své srdce a mysl tím, že si osvěžíme paměť lekcemi, kterým Pán učil svůj starověký lid. Pak pro nás, jak to chtěl, bude učení jeho Slova vždy zajímavé a působivé.“ (2BC 994)

„Současný duchovní Izrael je ve větším nebezpečí, že zapomene na Boha a uchýlí se k modlářství, než v jakém byl jeho lid ve starověku. Mnoho model uctívají dokonce i ti, kteří zachovávají sobotu. Bůh nařídil svému lidu ve starověku, aby se chránil modloslužby, protože kdyby se odklonili od služby živému Bohu, spočinulo by na nich jeho prokletí, zatímco kdyby ho milovali celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou, nesmírně by jim požehnal při úrodě i zásobách a odstranil by z jejich středu nemoci.“ (1T 609)

Otázky k rozhovoru

1. Diskutujte ve třídě o zázračném přechodu Jordánu. Jak byste definovali zázraky? Proč se zdá, že Bůh dnes podobné zázraky nekoná?
2. Jaké praktické způsoby můžete ve své třídě navrhnout, abyste předešli duchovnímu zapomínání, ať už jde o zapomínání jednotlivce, nebo církve? I když je důležité, abychom měli trvalý dynamický vztah s Bohem a nestavěli celou naši křesťanskou zkušenost na silných zkušenostech z minulosti, jak můžeme využívat našich zkušeností jako připomínek toho, jak Bůh již působil v našich životech?
3. Jak nám může sobota na jedné straně pomoci připomínat si Boží zásahy do našich životů a na druhé straně nám může dát pocítit předzvěst zaslíbeného odpočinku v jeho království? Jak sobota poukazuje nejen na to, co si máme pamatovat, ale také na to, v co můžeme doufat v budoucnosti?

Největší spor

Texty na tento týden

Joz 5,13–15; Iz 37,16; Zj 12,7–9; Dt 32,17; Ex 14,13,14; Joz 6,15–20

Základní verš

„Nikdy předtím ani potom nebylo dne, jako byl onen, aby Hospodin tak vyslyšel něčí hlas, neboť Hospodin bojoval za Izraele.“ (Joz 10,14)

Při čtení knihy Jozue jsme konfrontováni s útočnými vojenskými akcemi, které Izraelci vykonávali na Boží příkaz, jménem Boha a s Boží pomocí. Myšlenka, že za dobytím Kenaanu stál Bůh, je nedílnou součástí knihy Jozue. Nacházíme ji ve vyjádřeních vyprávěče (Joz 10,10,11), ve slovech samotného Boha (Joz 6,2; Joz 8,1), v Jozuových proslovech (Joz 4,23,24; Joz 8,7), vyjadřuje se tak Rachab (Joz 2,12), zvědové (Joz 2,24) i lid (Joz 24,18). Bůh tvrdí, že on sám je iniciátorem těchto násilných konfliktů.

Tato skutečnost v nás vyvolává mnoho otázek. Jak můžeme pochopit, že Bohem vyvolaný lid měl na Boží výzvy provádět takové hrozné činy? Jak lze sladit obraz „bojechtivého“ Boha s jeho charakterem lásky (např. Ex 34,6; Ž 86,15; Ž 103,8; Ž 108,5), aniž by se oslabila důvěryhodnost, autorita a historicita Starého zákona?

Tento a příští týden budeme zkoumat obtížnou otázku Bohem přikázaných válek v knize Jozue a na některých dalších místech Písma.

Osnova lekce

Ve čtvrté lekci našeho studia se budeme poprvé věnovat nelehké otázce „svatých válek“ v knize Jozue – tedy situacím, kdy Bůh výslovně přikázal, aby se Izraelci zapojili do vojenského tažení vůči nepřítelům. Podíváme se na ně v širším kontextu „největšího sporu“ a toho, jak sám Bůh zasahuje do pozemských konfliktů. K samotným konkrétním bojům se dostaneme v následující (páté) lekci.

- Joz 5,13–15: „Velitel Hospodinova zástupu“ (neděle)
- Zj 12,7–9: Velký boj v nebi a jeho pozemské projevy (pondělí)
- Ex 15,3–11: Hospodin jako bojovník proti zlu a mocnostem zla (úterý)
- Ex 14,13,14: Boží ideální plán: On sám (!) bojuje za svůj lid (středa)
- Joz 6,15–20: Lidská nedůvěra a Boží „plán B“ (čtvrtek)

„VELITEL HOSPODINOVA ZÁSTUPU“

¹³Když byl Jozue u Jericha, rozhlédl se, a hle, naproti němu stojí muž a má v ruce tasený meč. Jozue šel k němu a zeptal se ho: „Patříš k nám nebo k našim protivníkům?“ ¹⁴Odvětil: „Nikoli. Jsem velitel Hospodinova zástupu, právě jsem přišel.“ I padl Jozue tváří k zemi, klaněl se a otázel se: „Jaký rozkaz má můj pán pro svého služebníka?“ ¹⁵Velitel Hospodinova zástupu Jozuovi odpověděl: „Zuj si z nohou opánky, neboť místo, na němž stojíš, je svaté.“ A Jozue tak učinil. (Joz 5,13–15)

Osobní studium

Co říkají úvodní verše Joz 5,13–15 o pozadí dobytí Kenaanu?

Izraelci právě překročili Jordán a vstoupili na půdu nepřitele. Pevnost Jericho leží před nimi, její brány jsou však pevně zavřené (Joz 6,1). V této chvíli si ani velitelé nejsou vědomi žádné bojové strategie. Co je ještě znepokojivější, Izrael má k dispozici pouze praky, oštěpy a šípy, aby se mohl postavit městu opevněnému tak, aby vydrželo dlouhé obléhání.

Jozuovy otázky týkající se identity podivného návštěvníka dostávají dost nejasnou odpověď: „Nikoli. Jsem velitel Hospodinova zástupu, právě jsem přišel“ (Joz 5,14). Odpověď návštěvníka odhaluje, že celá situace se zcela vymyká Jozuovu lidskému uvažování.

Porovnej Joz 5,14.15 s 2Kr 6,8–17; Neh 9,6 a Iz 37,16.

Výraz „velitel Hospodinova zástupu“ je v hebrejské Bibli jedinečná kombinace výrazů „velitel“ a „zástup“ a vždy označuje vojenského velitele. Samotný výraz „zástup“ se v Písmu může vztahovat nejen na vojenské jednotky, ale i na anděly nebo na nebeská tělesa.

Kristus se nezjevuje Jozuovi jako spojenc, dokonce ani jako velitel izraelské armády, ale jako velitel neviditelné, ale skutečné armády andělů zapojených do mnohem většího konfliktu, než byl ten mezi Izraelci a Kenaanci. Jozuova odpověď jasně naznačuje, že chápe identitu tohoto vůdce. Je roven Bohu a Jozue před ním padá na tvář na znak hluboké úcty (Joz 5,14; Gn 17,3; 2S 9,6; 2Pa 20,18). Jozue je připraven přijmout bojovou strategii, která je nedílnou součástí mnohem většího konfliktu, do kterého je zapojen i samotný Hospodin zástupů.

Aplikace

V čem pro nás může být útěchou a povzbuzením poznání, že „velitel Hospodinova zástupu“ se účastní obrany svého lidu?

VÁLKA V NEBI

⁷A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ⁸Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmáhali se, a nebylo již pro ně místa v nebi. ⁹A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. (Zj 12,7–9)

Osobní studium

Jozue pochopil, že nastávající bitva bude součástí mnohem většího konfliktu. Co víme o konfliktu, do kterého byl zapojen samotný Bůh? Přečti si Zj 12,7–9; Iz 14,12–14; Ez 28,11–19 a Da 10,12–14.

Bůh osídlil vesmír zodpovědnými bytostmi, kterým dal svobodnou vůli. Víme, že právě ta je podmínkou skutečné, dobrovolné lásky. Jen díky svobodné vůli se mohou svobodné bytosti rozhodnout jednat v souladu s Boží vůlí, nebo proti ní. Jeden z nejmocnějších andělů, Lucifer, se vzbouřil proti Bohu a strhl na svou stranu mnoho andělů.

Izajáš a Ezechiel připomínají tento konflikt, ačkoli někteří komentátoři se snaží omezit význam textů Izajáš 14 a Ezechiel 28 pouze na babylónského krále a vládce Týru. V biblickém textu jsou však jasné náznaky, které poukazují na transcendentní realitu. Tyto texty ukazují, že babylónský král byl v nebi u Božího trůnu (Iz 14,12.13) a král Týru pobýval v Edenu jako cherub ochránce na

Boží svaté hoře (Ez 28,12–15). Nic z toho neplatí o králích Babylónu a Týru.

Navíc o zmíněných králích nemůžeme tvrdit, že by byli bezúhonní a dokonalí. Charakteristiky, které zde nacházíme, ukazují dál než na doslovná království Babylónu a Týru.

Izajáš představuje „podobnost“ (hebr. *mašal*), které přesahuje bezprostřední historický kontext. V tomto případě se babylónský král stává obrazem vzpoury, soběstačnosti a pýchy. Podobně Ezechiel dělá rozdíl mezi vévodou Týru (Ez 28,2) a týrským králem (Ez 28,11.12). Vévoda, který působí v pozemské říši, se stává symbolem krále v nebeské říši.

Podle Da 10,12–14 právě vzbouřené nebeské bytosti brání naplnění Božích záměrů na zemi. Ve světle tohoto spojení mezi nebem a zemí potřebujeme pochopit i Bohem vedené války Izraelců vůči pohanům. Je třeba je vnímat jako pozemské projevy velkého konfliktu mezi Bohem a satanem, mezi dobrem a zlem – to vše s cílem obnovit Boží spravedlnost a lásku v padlém světě.

Aplikace

Jak můžeme kolem sebe a v našich životech vnímat realitu vesmírného zápasu mezi dobrem a zlem?

„HOSPODIN JE BOJOVNÝ REK“

¹Tehdy zpíval Mojžíš a synové Izraele Hospodinu tuto píseň. Vyznávali: „Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdci. ²Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou. On je můj Bůh, a já ho velebím, Bůh mého otce, a já ho vyvyšuji. ³Hospodin je bojovný rek; Hospodin je jeho jméno. ⁴Vozy faraonovy i jeho vojsko svrhl v moře, v moři Rákosovém utonul výkvět jeho vozatajstva. ⁵Tůň propastná je zavalily, klesli do hlubin jak kámen.“ (Ex 15,1–5)

Osobní studium

Přečti si Ex 2,23–25; Ex 12,12.13 a Ex 15,3–11. Jak rozumíš vyjádření, že „Hospodin je bojovný rek“?

Během svého dlouhého pobytu v Egyptě Izraelci zapomněli na pravého Boha svých předků. Jak ukazují mnohé příběhy putování Izraelců po poušti, jejich poznání Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova se vytratilo a do svých náboženských praktik přimíchali pohanské prvky (srov. Ex 32,1–4). Pod útlakem Egyptanů volali k Hospodinu (Ex 2,23–25) a Hospodin v pravý čas zasáhl v jejich prospěch.

Konflikt popsáný v prvních dvanácti kapitolách knihy Exodus byl však mnohem větší než jen pouhý boj o moc mezi Mojžíšem a faraonem. Podle starověké blízkovýchodní válečné ideologie byly konflikty mezi národy považovány za konflikty mezi jejich bohy. V Ex 12,12 se uvádí, že Hospodin vynesl rozsudek nejen nad faraonem, ale i nad egyptskými bohy, mocnými běsy (démony; Lv 17,7; Dt 32,17), kteří stáli za útis-

kem a nespravedlivým sociálním systémem Egypta.

Bůh aktivně bojuje proti hříchu a nebudě věčně tolerovat konflikt mezi dobrem a zlem (Ž 24,8; Zj 19,11; Zj 20,1–4.14). Nakonec budou zničeni nejen všichni padlí andělé, ale i všichni lidé, kteří se definitivně a nenapravitelně ztotožnili s hříchem. Právě v tomto kontextu je třeba vnímat boj proti obyvatelům Kenaanu. Můžeme mu rozumět jako prvotní fázi konfliktu, který vyvrcholí na kříži a završí se u posledního soudu, když bude potvrzena Boží spravedlnost a láskyplný charakter.

Pojem úplného zničení Kenaanců je třeba chápat na základě biblického vnímání, podle kterého Bůh vede vesmírný konflikt s představiteli zla. V tomto boji jde o Boží jméno a jeho charakter (Ř 3,4; Zj 15,3).

Jelikož hřích je stále ještě součástí lidské existence, nikdo nemůže stát na neutrální půdě. Člověk se nachází buď na Boží straně, nebo na straně zla. Z tohoto důvodu bychom vyplenění Kenaanců měli vnímat jako předzvěst konečného soudu.

Aplikace

Realita velkého sporu vede jasnou hranici mezi dobrem a zlem. Člověk nemůže stát na obou stranách. Jak víš, na které straně opravdu stojíš?

„HOSPODIN BUDE BOJOVAT ZA VÁS“

¹³Mojžíš řekl lidu: „*Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egyptany dnes, tak je už nikdy neuvidíte.*“ ¹⁴Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.“ [...] ²⁴Za jitrního bdění vyhlédl Hospodin ze sloupu ohnivého a oblakového na egyptský tábor a vyvolal v egyptském táboře zmatek. ²⁵Způsobil, že se uvolnila kola jejich vozů, takže je stěží mohli ovládat. Tu si Egypťané řekli: „*Utečme před Izraelem, neboť za ně bojuje proti Egyptu Hospodin.*“ (Ex 14,13.14.24.25)

Osobní studium

Jaký byl podle veršů (Ex 14,13.14.24.25) původní a ideální Boží plán týkající se zapojení Izraelců do konfliktu?

V krizové chvíli, kdy se lid Izraele ocitl v bezvýchodné situaci, „Mojžíš řekl lidu: „Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egyptany dnes, tak je už nikdy neuvidíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet““ (Ex 14,13.14). Podle biblického vyprávění tuto skutečnost pochopili i sami Egypťané a řekli: „Utečme před Izraelem, neboť za ně bojuje proti Egyptu Hospodin“ (Ex 14,25).

Zázračný Boží zásah ve prospěch bezmocných Izraelců bez vojenského výcviku se stává vzorem. Exodus představil model, paradigma Božího zásahu ve prospěch Izraele. Nejenže zde Hospodin bojuje, ale od Izraelců se dokonce požaduje, aby nebojovali (Ex 14,14). Bůh je bojovník, iniciativa patří jemu. Je to on, kdo stanoví strategii, definuje prostředky a vede samotný boj. Po-

kud Hospodin za Izraelce nebojuje, nemají šanci na úspěch.

Ellen G. Whiteová to vysvětluje jako vyjádření skutečnosti, že Bůh „nezamýšlel, aby zaslíbenou zemi získali v boji, ale prostřednictvím podřízení se a bezvýhradné poslušnosti Božích příkazů“ (ST, 2. 9. 1880). Stejně jako při jejich vysvobození z Egypta, Bůh bude bojovat za ně v jejich bitvách. Od nich se očekávalo jen jediné: pokorně stát, jednat podle Božího příkazu a být svědky jeho mocného zásahu.

Historie ukazuje, že kdykoli Izraelci dostatečně důvěřovali Bohu, nemuseli bojovat (viz 2Kr 19; 2Pa 32 a Iz 37).

V ideálním Božím plánu Izraelci nikdy nemuseli bojovat ve svůj prospěch. To, že jim Bůh dovolil účastnit se války vedené proti Kenaancům, bylo důsledkem jejich nedůvěry, kterou projeвили po exodu. Stejně jako nemuseli během exodu pozvednout proti Egypťanům jediný meč; nebylo by nutné, aby bojovali při dobývání Kenaanu (Dt 7,17–19).

Aplikace

„Kdyby děti Izraele nereptaly proti Hospodinu, nedovolil by, aby s nimi jejich nepřátelé vedli válku.“ (SR 134) Jak dnes tvoje „reptání“ ovlivňuje tvůj život?

DRUHÁ NEJLEPŠÍ MOŽNOST

¹⁵Ale sedmého dne za časného jitra, hned jak vzešla jitřenka, obešli město týměž způsobem sedmkrát; jen onoho dne obcházeli město sedmkrát. ¹⁶Když obcházeli po sedmé, zatroubili kněží na polnice a Jozue lidu nařídil: „Strhněte válečný pokřik, neboť vám Hospodin město vydal. ¹⁷Město se všim všudy je klaté před Hospodinem. Naživu zůstane jen nevěstka Rachab se všemi, kteří jsou u ní v domě, neboť skryla posly, které jsme vyslali.“ [...] ²⁰Když kněží zatroubili na polnice, lid strhl válečný pokřik. Jakmile lid zaslechl zvuk polnice, strhl mohutný pokřik. Hradby se zhroutily a lid vstoupil do města, každý tam, kde právě byl. Tak dobyli město: (Joz 6,15–17.20)

Osobní studium

Přečti si Ex 17,7–13 a Joz 6,15–20. Jaké jsou podobnosti mezi těmito dvěma válečnými příběhy? V čem se liší?

První záznam o boji Izraelců po vyjití z Egypta nacházíme v Ex 17, když se bránili proti Amálekoví. Izraelci zážili působení úžasné Boží moci, když je vyvedl z Egypta na svobodu. Viděli jsme, že původní Boží plán pro Izrael nezahrnoval boj proti jiným národům (Ex 23,28; Ex 33,2). Ale krátce po vysvobození z Egypta začali Izraelci reptat (Ex 17,3), dokonce zpochybňovali Boží přítomnost ve svém středu. V této chvíli přišel Amálekoví, aby bojoval proti Izraeli. Nebylo to náhodou. Bůh dovolil Amalekovi zaútočit, aby se mu Izraelci opět naučili důvěřovat.

Aniž by Bůh slevil ze svých zásad, sestupuje na úroveň, na které se nachází jeho lid, a neustále ho vyzývá k návratu k ideálnímu plánu: naprosté a bezvýhradné důvěře v Boží zásah. Za povšimnutí stojí skutečnost, že zákon o vedení války (Dt 20) byl vydán až po čtyřicetileté zkušenosti z pouště, která byla také způsobena nevěrou Izrael-

ců. Nové okolnosti si vyžádaly nové strategie a teprve pak Bůh požadoval od Izraelců, aby zcela vyhladili Kenaance (Dt 20,16–18).

Válka se pro Izraelce stala nutností. Zároveň se ukázala jako zkouška jejich věrnosti Hospodinu. Bůh se jich nevzdal, ale dovolil jim, aby byli svědky jeho moci tím, že se na něm stanou zcela závislími.

Účast Izraelců na dobývání Kenaanu je zřejmá ze závěru, který Jozue udělal na konci své knihy. Zde se říká, že Kanaanci bojovali proti Izraelcům (Joz 24,11). Zatímco zhroucení hradeb Jericha bylo výsledkem Božího zázraku, izraelský lid se v jiných případech musel aktivně zapojit do boje a čelit tvrdohlavému odporu obyvatel města.

Účast Izraelců v ozbrojeném konfliktu se stala způsobem, jak rozvíjet bezpodmínečnou důvěru v Hospodinovu pomoc. Izraelcům však bylo připomenuto (Joz 7,12.13; Joz 10,8), že výsledek každé bitvy je nakonec vždy jen v Hospodinových rukou. Jediný způsob, jak mohli ovlivnit výsledek vojenského konfliktu, byl postoj víry nebo nevěry vůči Hospodinovým zaslíbením. Rozhodnout se museli sami.

Aplikace

Ve kterých oblastech života jsi v pokušení spoléhat na své vlastní síly místo toho, abys zcela důvěřoval Boží moci a jeho zaslíbením? Jak můžeš přesunout svou pozornost od samotného „bojování“ k tomu, abys dovolil Bohu řídit okolnosti, i když se jeho cesta zdá být pomalejší nebo neobvyklá?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si první část 45. kapitoly „Pád Jericha“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 487–493; NUD 232–233).

Poté, co se ve vesmíru objevila vzpoura proti Boží autoritě, existovaly jen dvě možnosti: buď Bůh přestane být tím, kým bytostně, neměnně a věčně je, a předá vedení celého vesmíru jednomu ze svých vzpurných stvoření, nebo bude svatým, spravedlivým, milujícím a milosrdným Otcem všeho, co existuje. Bible představuje druhý obraz a v tomto případě je střet mezi silami zla a Boží mocí nevyhnutelný.

Když politické nebo sociálně-historické mocnosti spojené s chaotickými a neústupnými kosmickými silami projevily stejný vzdorovitý postoj vůči Hospodinu, on jako svrchovaný Pán vesmíru zasáhl. Války a zápasy, které Izraelci vybojovali pod Božím vedením, odrážejí nejen kosmický konflikt, ale jsou také nedílnou součástí stejného sporu, který ukazuje na Boží soud v době konce.

„Jejich předností a povinností bylo vstoupit do země v době, kterou určil Bůh. Ale protože to vědomě zanedbali, bylo povolení ke vstupu do země vzato zpět. [...] Hospodin jim nikdy nepřikázal, aby táhli a bojovali. Nebylo jeho záměrem, aby zemi získali válkou, nýbrž důslednou poslušností jeho přikázání.“ (PP 392; NUD 182.183)

Otázky k rozhovoru

1. Jak vám pozadí vesmírného konfliktu pomáhá lépe porozumět Hospodinu, který nechá Izraelce bojovat?
2. Ve třídě diskutujte o svých odpovědích na pondělní otázku týkající se reality velkého sporu a toho, jak se odehrává ve světě kolem nás. Jaká je naše role v tomto sporu a jak se ji snažíme naplnit?
3. Jak můžeme uplatnit zásadu stát v pokoře a čekat na Hospodina, aby za nás bojoval v našem duchovním životě?
4. Mnohdy v našich diskuzích a občasných neshodách v církvi chceme vidět, kdo je na naší straně. Jak bychom měli změnit svůj postoj ve světle Joz 5,13–15?

Hospodin bojuje za vás

Texty na tento týden

Gn 15,16; Lv 18,24–30; 2Tm 4,1,8; Ex 23,28–30; Dt 20,10.15–18; Iz 9,6

Základní verš

„Tak se zmocnil Jozue jedním rázem všech těchto králů a jejich zemí, neboť Hospodin, Bůh Izraele, bojoval za Izraele.“ (Joz 10,42)

Kniha Jozue obsahuje několik znepokojivých scén. Myšlenka „svaté války“, kdy Bůh dává mandát jedné skupině lidí zničit jinou skupinu, vyvolává vážné otázky.

Starozákonní problematika svaté války je opravdu komplikovaná. Bůh vystupuje ve Starém zákoně jako suverénní Pán vesmíru. Všechno, co se ve vesmíru děje, musí proto nějak souviset s jeho vůlí – ať už přímo, nebo nepřímo. Nevyhnutelně se tedy vynořuje otázka: *Jak může Bůh něco takového dovolit?* Minulý týden jsme viděli, že sám Bůh je zapojen do konfliktu, který svou velikostí přesahuje všechny války nebo bitvy v lidské historii. Tento boj prostupuje každým aspektem našeho života. Naznačili jsme také, že události biblických i světských dějin můžeme plně pochopit jen ve světle tohoto konfliktu.

Tento týden pokračujeme ve zkoumání složitosti Bohem schválených válek. Podíváme se na omezení a podmínky takových válek. A nakonec se soustředíme na jejich duchovní důsledky a na konečnou vizi míru, kterou nabízejí starozákonní proroci.

Osnova lekce

Po úvodu, který nám nabídla předchozí lekce, se nyní zaměříme na širší starozákonní pojetí tzv. „svatých válek“ (které vidíme v knize Jozue). Lekce zkoumá Boží mandát ke zničení určitých skupin a podmínky a omezení těchto válek, zasazující je do širšího kontextu Boží spravedlnosti a jeho svrchovanosti jako nejvyššího Soudce.

- Gn 15,16; Dt 18,9–14: Hluboká zkaženost Kenaanců a Boží trpělivost (neděle)
- Gn 18,25; Ž 7,12; 50,6: Ujištění o Boží spravedlnosti (pondělí)
- Ex 23,28–30; 34,13: Boží záměr: vyhnání, ne vyhlazení (úterý)
- Dt 20,10.15–18: Možnost volby a Boží soud (středa)
- Iz 9,5.6: Vize mesiánského míru a pokoje (čtvrtek)

HŘÍŠNOST KENAANCŮ

⁹Až vstoupíš do země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, neuč se jednat podle ohavnosti oněch pronárodů. ¹⁰Ať se u tebe nevyskytne nikdo, kdo by provedl svého syna nebo svou dceru ohněm, věstec obírající se věštbami, mrakopravec ani hadač ani čaroděj ¹¹ani zaklínač ani ten, kdo se doptává duchů zemřelých, ani jasnovidce ani ten, kdo se dotazuje mrtvých. ¹²Každého, kdo činí tyto věci, má Hospodin v ohavnosti. Právě pro tyto ohavnosti Hospodin, tvůj Bůh, před tebou vyhání ony pronárody. ¹³Budeš se dokonale držet Hospodina, svého Boha. ¹⁴Tyto pronárody, které si podrobíš, poslouchají mrakopravce a věstce, ale tobě to Hospodin, tvůj Bůh, nedovolil. (Dt 18,9–14)

Osobní studium

Přečti si texty Gn 15,16; Lv 18,24–30; Dt 18,9–14 a Ezd 9,11. Co nám tyto verše říkají o Božím plánu nabídnout Izraelitům zemi Kenaan?

Abychom lépe pochopili, v čem spočívaly hříšné praktiky národů obývajících Kenaan, potřebujeme si prostudovat širší kontext Pisma. Obětování dětí, věštění, čarodějnictví, vzdávání mrtvých a spiritismus – to jsou jen některé z ohavných praktik pohanských národů, které nám naznačují, proč Bůh nenáviděl jejich jednání (Dt 18,9–12).

Objev starodávných ugaritských textů (lokalita Raš Šamra) poskytuje lepší pohled na náboženství a uspořádání společnosti kenaanských národů. Zároveň ukazuje, že odsouzení této kultury bylo nejen pochopitelné, ale – podle morálních norem Starého zákona – i oprávněné.

Kenaanské náboženství bylo založeno na víře, že přírodní jevy, které zajišťují úrodu a plodnost, závisí na sexuálních vztazích mezi bohy a bohyněmi. Sexuální aktivitu božstev si tedy představovali v termínech svého vlastního sexuálního chování a provozovali rituální sexuální praktiky, aby naopak bohy a bohyně podnítli k podobnému jednání. Tento kon-

cept vedl k instituci „posvátné“ prostituce mužů i žen. Ti se účastnili náboženských sexuálních obřadů.

Platí, že národ se nemůže povznést nad morální úroveň bohů, které uctívá. Zkaženost kenaanských božstev měla přímý vliv na náboženské praktiky Kenaanců, které zahrnovaly i obětování dětí. Takové jednání Bible velmi různě odsuzovala a zakazovala (Lv 18,21; Lv 20,1–5; Dt 12,31; Dt 18,10).

Archeologické důkazy potvrzují, že obyvatelé Kenaanu pravidelně obětovali své prvorozené děti božstvům, která uctívali a která lze právem označit za démonská. Malé rozdrčené kostry nalezené v nádobách s obětními nápisy svědčí o zvráceném náboženství obyvatel Kenaanu a o jejich postoji k vlastním dětem.

Vyhubení Kenaanců tedy nebylo žádným dodatečným nápadem, který by se objevil až po Hospodinově oznámení, že daruje Izraelcům kenaanskou zemi. Obyvatelé Kenaanu dostali zkušební dobu milosrdenství, během které měli možnost poznat Boha a jeho charakter díky svědectví patriarchů žijících mezi nimi. Měli příležitost, ale očividně ji promarnili a pokračovali ve svých zvrhlých a odsouzeníhodných praktikách, dokud jim v tom Hospodin nakonec neudělal přítrž.

Aplikace

Jak dnes vnímáš Boží spravedlnost a jeho milosrdenství ve světle Boží trpělivosti s Kenaanci a konečného soudu nad nimi? V čem je toto chápání pro tebe výzvou, abys žil jako věrný svědek jeho charakteru?

NEJVYŠŠÍ SOUDCE

Přece bys neudělal něco takového a neusmrtil spolu se svévolníkem spravedlivého; pak by na tom byl spravedlivý stejně jako svévolník. To bys přece neudělal. Což Soudce vši země nejedná podle práva? (Gn 18,25)

Bůh je spravedlivý soudce; každý den má Bůh proč vzplanout hněvem. (Ž 7,12)

Nebesa hlásají jeho spravedlnost, Bůh sám bude soudcem. (Ž 50,6)

Osobní studium

Přečtisi Gn 18,25; Ž 7,12; 50,6; 82,1; 96,10 a 2Tm 4,1.8. Co tyto verše říkají o morálním charakteru Boha? Jak nám role Boha jako soudce vesmíru pomáhá pochopit otázku svaté války?

Svatost Božího charakteru znamená, že nemůže tolerovat hřích. Bůh je velmi trpělivý, ale konečným důsledkem hříchu je smrt (Ř 6,23). Hospodin vyhlásil válku hříchu bez ohledu na to, kde se hřeší, zda v Izraeli, nebo mezi Kenaanci. Izrael nebyl posvěcen účastí na svatých válkách o nic víc než jiné národy (Dt 9,4.5; Dt 12,29.30). Některé z těchto národů se dokonce staly vykonavateli Hospodinova soudu nad jeho vyvoleným lidem. Na rozdíl od jiných starověkých národů na Blízkém východě Izraelci zažili zvrát ve svaté válce, když Bůh najednou nebojoval za ně, ale proti nim, a dovolil jejich nepřítelům, aby je ponížili a potrestali (porovnej s Joz 7).

Celý koncept svaté války lze pochopit jen tehdy, vnímáme-li ji ve světle jednání

Boha jako soudce. V takovém kontextu nabývají dobyvačné války Izraele zcela jiný charakter. Na rozdíl od imperialistických válek za účelem sebeprosazení, tak běžných ve starověkém světě (i v tom našem dnešním), neměly izraelské války za cíl dosáhnout slávu pro ně samotné, ale nastolit Boží spravedlnost a mír v zemi. Proto v centru chápání konceptu svaté války stojí myšlenka Boží vlády a svrchovanosti.

Hospodin jako bojovník je tím, kdo se jako soudce zavázal vykonávat, upevňovat a udržovat vládu zákona, která je zrcadlem jeho charakteru. Obraz Boha jako bojovníka nám podobně jako jeho obraz soudce a krále ukazuje, že Hospodin nebude donekonečna tolerovat vzpouru proti pořádku, který ustanovil. Proto můžeme tvrdit, že cílem Hospodinovy činnosti nikdy není válka či samotné vítězství, ale znovunastolení spravedlnosti a míru. Jedná-li Bůh, můžeme soud, vedení války nebo dosažení spravedlnosti považovat za stejnou činnost.

Aplikace

Uvažuj o Bohu jako o spravedlivém soudci, kterého nelze nijak podplatit ani ovlivnit. V čem je nedílnou součástí evangelia Bůh, který nebude donekonečna tolerovat hřích, útlak, utrpení nevinných a vykořisťování utlačovaných?

VYHNÁNÍ NEBO VYHLAZENÍ?

²⁸Pošlu před tebou děsy, aby před tebou vypudili Chivejce, Kenaance a Chetejce. ²⁹Nevypudím je však před tebou za jeden rok, aby země nezpustla a aby se k tvé škodě nerozmnožila polní zvěř. ³⁰Vypudím je před tebou postupně, dokud se nerozplodíš a nepřevezeš zemi do dědictví. (Ex 23,28–30)

Proto jejich oltáře poboříte, jejich posvátné sloupy roztrháte a jejich posvátné kůly pokácíte. (Ex 34,13)

Osobní studium

Porovnej Ex 23,28–30; Ex 33,2; Ex 34,11; Nu 33,52 a Dt 7,20 s Ex 34,13; Dt 7,5; Dt 9,3; Dt 12,2.3 a Dt 31,3.4. Co tyto texty odhalují o účelu dobytí a rozsahu zničení?

Původním Božím záměrem nebylo vyhubit Kenaance, ale zbavit je jejich země. Při zkoumání textů popisujících způsob, jakým se měli Izraelci zapojit do dobývání území, nacházíme výrazy hovořící o vyvlastnění, vyhnání a rozptýlení původních obyvatel zaslíbené země. Druhá skupina výrazů vyjadřujících zničení, které měli provést Izraelci, se většinou týká neživých věcí, jako jsou například předměty pohanského kultu. Místa pohanských bohoslužeb a oltáře představovaly centra kenaanského náboženství.

Svatá válka tedy byla zaměřena především proti zkažené kenaanské kultuře a společnosti. Izraelci měli zničit vše, co představovalo morální zkaženost a co by mohlo mít negativní vliv na jejich duchovní život. Zá-

roveň platilo, že ti obyvatelé Kenaanu, kteří osobně uznali Boží svrchovanost před dobytím, nebo dokonce i během dobývání jejich území, mohli záhubě uniknout (Joz 2,9–14; porovnej se Sd 1,24–26). Jedinou částí kenaanského obyvatelstva odsouzeného k záhubě byli tedy ti, kteří se stáhli do opevněných míst, tvrdohlavě pokračovali ve vzpouře proti Božímu plánu a zatvrdili svá srdce (Joz 11,19.20).

To však vyvolává otázku: pokud původním cílem dobytí Kenaanu bylo vyhnat obyvatele země, a ne je vyhubit, proč museli Izraelci zabít tolik lidí?

Analýza biblických textů souvisejících s dobytím Kenaanu ukazuje, že původním záměrem obsazení země bylo rozptýlení kenaanského obyvatelstva. Ale podobně jako egyptský faraon zatvrdil své srdce, zatvrdila se i většina obyvatel Kenaanu. A navíc, tak hluboce se ztotožnili se svým zkaženým náboženstvím, že zničení jejich kultury znamenalo, že museli být zničeni i oni.

Aplikace

Jaké prvky tvé povahy a tvých zvyků musí být změněny?

MOŽNOST VOLBY

¹⁰Když přitáhneš k městu, abys proti němu bojoval, nabídneš mu mír. [...] ¹⁵Tak naložíš se všemi městy od tebe velice vzdálenými, která nepatří k městům těchto pronárodů zde. ¹⁶Ale v městech těchto národů, které ti dává Hospodin, tvůj Bůh, do dědictví, nenecháš naživu naprosto nikoho. ¹⁷Zničíš je jako klaté, Chetejce, Emorejce, Kenaance, Perizejce, Chivejce a Jebúsejce, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, ¹⁸aby vás neučili jednat podle všelijakých svých ohavností, které činili kvůli svým bohům. Prohřešili byste se proti Hospodinu, svému Bohu. (Dt 20,10.15–18)

Osobní studium

Přečti si nejen úvodní verše (Dt 20,10.15–18), ale i Dt 13,12–18 a Joz 10,40. Jak nám pravidla boje a postup proti městu plnému modloslužby, popsané v Deuteronomiu, pomáhají pochopit omezení úplného zničení ve válce, do které se Izraelci zapojili?

Hebrejský text používá k popisu zničení lidí ve válce zvláštní výraz: *cherem*. Tento výraz se vztahuje na to, co je „zakázáno“, „proklete“ nebo „zasvěceno zkáze“ (ČSP). Většinou označuje úplné a neodvolatelné vydání lidí, zvířat nebo neživých předmětů do výlučné Boží moci, což ve válce zahrnovalo ve většině případů jejich zničení. Koncept a praktikování *cherem* jako úplného „vyhlazení“ lidí ve válce je třeba chápat ve světle Hospodinova konfliktu s kosmickými silami zla, kde je v sázce jeho charakter a pověst.

Opět platí, že od objevení se hříchu ve světě neexistuje „neutralita“: člověk je buď na Boží straně, nebo stojí proti němu. Jedna cesta vede k věčnému životu a druhá k věčné smrti.

Úplné zničení je vyjádřením spravedlivého Božího soudu nad hříchem a zlem. Bůh delegoval provedení části svého rozsudku na vyvolený národ, starověký Izrael. Hospodin

sám však měl přísnou kontrolu nad takovým ničením. Bylo omezeno na konkrétní dějinné období a na přesně vymezenou geografickou oblast, starověký Kanaan. Jak jsme poznali při včerejším studiu, Bůh určil ke zničení výhradně ty, kteří se bouřili proti jeho plánům a požadavkům, a zároveň odmítli činit pokání. Boží rozhodnutí o jejich zničení nebylo tedy svévolné. Zároveň je třeba zdůraznit, že nemělo nést žádné známky nacionalismu – tedy vyzdvihování jednoho národa nad jiný. Jediným cílem bylo potrestat hřích a vyhubit vzpouru vůči Bohu.

Navíc, pokud by se rozhodli přijmout kenaanský způsob života, mohli by Izraelci očekávat stejné zacházení (viz Dt 13). Ačkoli by se mohlo zdát, že je předem určeno, kdo stojí na které straně svaté války (Izraelci mají zdědit zemi a Kenaanci mají být vyhlazeni), existuje možnost přesunout se z jedné strany na druhou, jak to vidíme v případech Rachab, Akána a Gibeónanů.

Bůh nerozhodl svévolně, kdo bude pod jeho ochranou, a koho vyhubí. Ti, kdo měli prospěch ze vztahu s Hospodinem, mohli kvůli vzpouře přijít o své privilegované postavení a zemřít. A ti, kterým hrozila záhuba, mohli se podřídit Hospodinově moci a získat život.

Aplikace

Jaké duchovní důsledky vyplývají ze vzdoru Kananejců vůči Bohu pro nás dnes? Jaké důsledky má naše svobodné rozhodnutí pro náš život?

VLÁDCE POKOJE

⁵Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“ ⁶Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní. (Iz 9,5.6)

Osobní studium

Jak následující texty popisují budoucnost, kterou Bůh plánoval pro svůj lid? Iz 9,5.6; Iz 11,1–5; Iz 60,17; Oz 2,18; Mi 4,3.

Přestože v centru pozornosti našeho studia na tento týden byly války, které Bůh přikázal svému lidu vést ve Starém zákoně, je důležité připomenout i jiné, stejně významné téma starozákonních prorockých spisů: vidění o budoucí pokojné mesiášské éře. Mesiáš je představen jako „Vládce pokoje“ (Iz 9,5). Je to on, kdo zavede království, kde bude vládnout „pokoj bez konce“, budou se spolu pást lev a beránek (Iz 11,1–8), kde nebude zlo ani zkáza (Iz 11,9) a ve kterém bude vládnout pokoj (Iz 60,17), který bude proudit jako řeka (Iz 66,12).

Přečti si 2Kr 6,16–23. Co se zde říká o Božích záměrech pro jeho lid a také pro celé lidstvo?

Zamysleme se nad příběhem nasycení syrské armády, k němuž došlo z Elišovy iniciativy. Místo toho, aby je Izraelci pobili (2Kr 6,22), Eliša v praxi ukázal ten nejvyšší ideál – mír, který si Bůh pro svůj lid vždy přál. Je zajímavé pozorovat, že Eliša si naplno uvědomuje převahu neviditelného vojska, které obklopuje nepřítele (2Kr 6,17). Bůh zápasí v kosmickém sporu, který zasáhl i naši planetu. Konečným cílem vykoupení však není věčný konflikt, nebo dokonce věčné podrobení nepřítele do stavu otroctví, ale věčný mír. Tak jako násilí plodí násilí (Mt 26,52), tak mír přináší mír. Příběh končí konstatováním, že „araméjské hordy už nikdy nevpadly do izraelské země“ (2Kr 6,23).

Aplikace

Zamysli se nad všemi způsoby, jak při snaze připodobnit se Ježíši můžeme být prostředníky pokoje. A co tvůj vlastní život právě teď? Jak můžeš být ty prostředníkem pokoje ve sporech, které ti zasahují do života?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou část 45. kapitoly „Pád Jericha“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 491–493; NUD 233.234).

Podobně jako u jiných témat Písma, i v problematice „svaté války“ je klíčové znát kontext a pozadí. Jak jsme viděli, vesmírný spor a motiv Boha jako Soudce jsou rozhodující pro pochopení „svatých válek“ proti Kenaancům.

„Bůh je pomalý k hněvu. Dal hříšným národům zkušební dobu, aby se mohly seznámit s ním a jeho povahou. Podle daného světla je odsoudil za to, že odmítly přijmout světlo a zvolily si vlastní cesty místo Božích. Bůh uvedl důvod, proč Kenaance hned nevyhnal. Nepravost Emorejců ještě nebyla úplná. Svou hříšností se však postupně dostávali do bodu, kdy už nebylo možné uplatňovat Boží shovívavost a měli být vyhlazeni. Dokud nebylo dosaženo této hranice a jejich nepravost nebyla úplná, Boží trest byl odložen. Všechny národy měly takovou zkušební lhůtu. Neuznávaly však Boží zákon a postupovaly od jednoho stupně bezbožnosti k druhému. Děti zdědily vzdorovitěho ducha svých rodičů a počínaly si hůře než jejich otcové před nimi, dokud na ně nakonec nedopadl Boží hněv. Trest nebyl menší, protože byl odložen.“ (2BC 1005)

Otázky k rozhovoru

1. Diskutujte o důsledcích toho, že Bůh je nejen naším soudcem, ale také nejvyšším soudcem celého vesmíru. Proč je skutečnost, že Bůh je soudcem, základem evangelia a našeho spasení?
2. Jak nám případ Kenaanců pomáhá lépe pochopit Boží trpělivost a spravedlnost? Jak bychom mohli odrážet Boží charakter tím, jak zacházíme s našimi bližními?
3. Zamyslete se nad základním rysem svobodné vůle. Proč Bůh respektuje naši svobodu volby? Jak spolu souvisí láska a svobodná vůle?
4. Starý zákon obsahuje mnoho příběhů o válkách a konfliktech, ale v konečném důsledku předpovídá vizi pokoje. Jakou roli by měli hrát křesťané při nastolení pokoje ve svém okolí?

Nepřítel uvnitř

Texty na tento týden

1Pt 1,4; Joz 7; Ž 139,1–16; Ezd 10,11; L 12,15; Joz 8,1–29

Základní verš

„Já Hospodin zpytuji srdce a zkoumám ledví, já každému splatím podle jeho cesty, podle ovoce jeho skutků.“ (Jr 17,10)

V sedmé kapitole knihy Jozue nacházíme první případ, kdy prostřednictvím tragické zkušenosti izraelský lid poznává dalekosáhlé důsledky smlouvy a její hluboký význam. Zatímco poslušnost všech ustanovení smlouvy zajišťovala Izraelcům vítězství, nerespektování podmínek smlouvy přineslo jejich porážku. Vojenský úspěch Izraelců nezávisel na jejich počtu, bojové strategii nebo chytré taktice, ale na přítomnosti božského bojovníka mezi nimi.

Během obsazování zaslíbené země museli Izraelci pochopit závažnou skutečnost, že jejich nejnebezpečnější nepřítel se nenachází kdesi mimo jejich tábor, ale v jejich vlastních řadách. Největší výzva, které čelili, nebyly ani opevněné zdi kenaanských měst, ani jejich vyspělá vojenská technika. Nejkomplikovanější bylo vypořádat se s jednotlivci v jejich vlastním táboře, kteří se vyznačovali tvrdohlavostí a svévolným ignorováním Hospodinových pokynů.

Podobným výzvám jsme vystaveni i my při očekávání našeho nebeského dědictví (1Pt 1,4; Ko 3,24). Zatímco nedočkavě stojíme na hranicích zaslíbené země, naše věrnost je vystavena zkoušce a zvítězit můžeme jen díky odevzdání se Ježíši Kristu.

Osnova lekce

V šesté lekci našeho studia knihy Jozue se budeme věnovat kapitolám 7 a 8. Zaměříme se při jejich čtení na to, že nebezpečím pro Boží lid nemusí být nutně vnější nepřítel, ale často je zásadní problém „uvnitř“ – nedůvěra a porušení Boží smlouvy.

- Joz 7,1–13: Akánův hřích a vina celého Izraele (neděle)
- Joz 7,16–19: Boží odhalení hříchu a výzva k pokání (pondělí)
- Joz 7,19–21: Akánova žádostivost a dopady hříchu (úterý)
- Joz 7,22–24; 8,1–29: Z „údolí trápení“ k „bráně naděje“ (středa)
- Joz 7,6–9: Svědectví Izraele o velkém Bohu (čtvrtek)

PORUŠENÍ SMLOUVY

7Jozue lká: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu! [...]”¹⁰Hospodin řekl Jozuovi: „Vstaň! Co je s tebou, že jsi padl na tvář?”¹¹Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem jim vydal. Vzali z věcí propadlých klatbě, kradli, zatajili to a uložili mezi své věci.¹²Proto nemohou Izraelci před svými nepřáteli obstát a obracejí se před svými nepřáteli na útěk, protože sami propadli klatbě. Nebudu už s vámi, jestliže ze svého středu nevymýtíte to, co propadlo klatbě. (Joz 7,7:10–12)

Osobní studium

Přečtěte si Jozue 7. Jaké byly dvě hlavní příčiny porážky Izraele obyvateli města Aj?

Je zajímavé uvědomit si, že čtenář od začátku zná důvod Hospodinova hněvu i jméno pachatele. Tím napínavým v příběhu o odhalování Akánova provinění je rozdíl mezi perspektivou čtenáře a vnímáním Jozua a Izraelců. Jako mnoho jiných starozákonných textů má i Jozue 7 chiastickou strukturu. Hlavní, vrcholná část odpovídá na otázku, proč Izraelci nedokázali dobýt Aj na první pokus.

Za porážkou Izraele obyvateli města Aj byly dva hlavní důvody: Akánův hřích a přílišná důvěra Izraelců ve vlastní síly. To způsobilo, že se před útokem proti Aji neporadili s Hospodinem a zároveň podcenili sílu nepřitele.

Na základě veršů Joz 7,1.11–13 můžeme vidět, že ačkoli byl za zrádné porušení zákazu zodpovědný Akán, je za něj odpovědný i celý národ a trpí za Akánův skutek. Bůh popisuje Akánův hřích postupným odhalováním jeho závažnosti prostřednictvím kumula-

tivního používání příslovce „také“ ve verši 11 (hebr. gam). Podívejme se ještě jednou na tento verš, tentokrát v ČSP, který postup vystihuje: „Izrael zhřešil a přestoupili také mou smlouvu, kterou jsem jim dal. Vzali také z toho, co bylo zasvěceno zkáze, také kradli, také zapírali a uložili to také mezi své věci“ (Joz 7,11; ČSP). Nejprve se používá nejběžnější výraz pro hřích: *chata*. Potom následuje akt přestoupení popsany pěti specifickými hříchy (slovesy), které uvádí příslovce gam: (1) *ve-gam avru* – také „přestoupili“, (2) *ve-gam lakchu* – také „vzali“ z věcí zasvěcených zkáze (*cherem*), (3) *ve-gam ganvu* – také „kradli“, (4) *ve-gam kichašu* – také „zapírali“ a (5) *ve-gam šamu* – také „uložili“ ukradené mezi své věci.

Smlouva mezi Hospodinem a Izraelem měla individuální i společenský rozměr. Ve světle smlouvy je Izrael považován za nedělitelný celek, který tvoří vyvolený Boží národ.

Hřích jednoho, nebo dokonce některých jeho členů způsobuje proto vinu celého smluvního společenství. Jak řekl Hospodin: „Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem jim vydal“ (Joz 7,11).

Aplikace

Jak může skrytý hřích jednotlivce nebo celého společenství bránit tomu, aby se plně projevila Hospodinova moc? Co můžeš ty osobně udělat pro obnovení důvěry, hledání Boží vůle a posílení jednoty společenství věřících?

AKÁNŮV HŘÍCH

¹⁶Za časného jitra rozkázal Jozue Izraeli přistupovat po kmenech. Losem byl označen kmen Judův. ¹⁷Rozkázal, aby přistupovala judská čeleď. Označena byla čeleď Zerachejců. Rozkázal, aby přistupovala zerašská čeleď po mužích. Označen byl Zabdí. ¹⁸Pak rozkázal, aby přistupoval jeho dům po mužích. Označen byl Akán, syn Karmího, syna Zabdího, syna Zerachova z pokolení Judova. ¹⁹Tu vyzval Jozue Akána: „Synu, přiznej slávu Hospodinu, Bohu Izraele, a vzdej mu chválu. Doznej se mi, co jsi učinil; nic přede mnou nezapírej!“ (Joz 7,16–19)

Osobní studium

Co se z úvodního textu (J 7,16–19) dozvídáme o Bohu a o Akánovi?

Místo odhalení identity provinilce Bůh použije způsob, který postupně odhalí jeho spravedlnost a milost. Po vysvětlení důvodu porážky Izraele a výzvě k posvěcení lidu (Joz 7,13–15) nechává určitou dobu mezi oznámením způsobu hledání viníka a samotným začátkem procedury. To dává Akánovi čas na přemýšlení, pokání a vyznání svého hříchu. Podobně i členové jeho rodiny (pokud by věděli, co se stalo) měli možnost se rozhodnout, zda se chtějí zapojit do zakrývání hříchu, nebo odmítnout být spolupachateli. Vzpomeňme například syny Kórácha, kteří se vyhnuli zničení tím, že odmítli stát na straně svého otce (srov. Nu 16,23–33; 26,11).

Řešení složité a nepříjemné situace se ubírá opačným směrem, než jakým zlo vstoupilo do Izraele a sužovalo ho. Vina celého společenství se postupně zužuje; ze všech Izraelců na jeden kmen, z kmene na rod, z rodu na rodinu a z rodiny ke konkrétnímu jednotlivci. Vyšetřovací proces nejenže

odhalil pachatele, ale očistil také nevinné. To byl velmi důležitý aspekt pečlivého soudního řízení, v němž samotný Bůh vystupuje jako svědek Akánových činů.

Čtenář může cítit napětí, jak se Boží pohled postupně zaměřuje na Akána. Tento člověk však vzdorovitě mlčí a doufá, že zůstane neodhalen. Ale před pronikavými očima Hospodina nezůstane nic skryto (Ž 139,1–16; 2Pa 16,9). Bůh ví, co se ukrývá v srdci každého člověka (1S 16,7; Jr 17,10; Př 5,21).

Je důležité všimnout si, jak Jozue oslovuje Akána – „synu“ (Joz 7,19). Tento výraz ukazuje nejen na věk Jozua a jeho vůdčí roli, ale také prozrazuje, v jakém duchu tento velký bojovník přistupoval ke spravedlnosti. Jeho srdce bylo plné soucitu s Akánem, přestože byl povolán, aby vykonal nad provinilcem rozsudek. Svým postojem Jozue opět předznamenával citlivost, laskavost a lásku Krista. „Nikdy se neprojevoval hrubě, nemluvil zbytečně přísně a nezraňoval citlivé lidi. Neodsuzoval lidskou slabost. Neohrožené napadal pokrytectví, nevěru a nepravost. Činil to však s nesmírnou lítostí.“ (DA 353; TV 223)

Aplikace

Jak ovlivňuje tvůj život poznání, že Bůh ví o všem, co děláš, a zná i to, co neví nikdo jiný?

OSUDNÉ ROZHODNUTÍ

¹⁹Tu vyzval Jozue Akána: „Synu, přiznej slávu Hospodinu, Bohu Izraele, a vzdej mu chválu. Doznej se mi, co jsi učinil; nic přede mnou nezapírej!“ ²⁰Akán odpověděl Jozuovi: „Ano, zhřešil jsem proti Hospodinu, Bohu Izraele; učinil jsem toto: ²¹Viděl jsem mezi kořistí jeden pěkný šineárský plášť, dvě stě šekelů stříbra a jeden zlatý jazyk o váze padesáti šekelů. Vzplanul jsem žádostí a vzal jsem si to. Je to ukryto v zemi uvnitř mého stanu a stříbro je vespod.“ (Joz 7,19–21)

Osobní studium

Co žádá Jozue od Akána v úvodním textu (Joz 7,19–21)? Jaký význam má taková žádost? Jak rozumíš Akánovu vyznání?

Jozue vyzval Akána, aby učinil dvě věci: (1) aby vzdal Bohu čest a slávu a (2) aby přiznal, bez zatajování, co učinil. Můžeme to vnímat i tak, že Akána měl vzdát slávu Bohu přiznáním toho, co udělal. Je zde použit výraz (*toda*), který se může vztahovat ke vzdávání díky (Ž 26,7; Iz 51,3; Jr 17,26), ale i k vyznání hříchu (Ezd 10,11).

Biblický text nenaznačuje, že by Akán projevil nějaké známky skutečného pokání. Až do konce doufal, že zůstane skrytý. Jeho vzdorovitý postoj ho kvalifikoval na úmyslného hříšníka, pro kterého podle Mojžíšova zákona neexistovalo žádné smíření (srov. Nu 15,27–31).

Akánova slova v Joz 7,21 připomínají pád Adama a Evy. Eva viděla (*ra'ah*), že strom je „lákavý“ (ČSP „žádoucí“, *chamad*) a nakonec vzala (*lakach*) z jeho plodů (Gn 3,6). Ve svém přiznání Akán objasňuje, že mezi kořistí

viděl (*ra'ah*) „pěkný šineárský plášť, dvě stě šekelů stříbra a zlatý prut vážící padesát šekelů“. Říká: „Vzplanul jsem žádostí“ (*chamad*) po těchto věcech a vzal si je (*lakach*). Stejně jako v případě Adama a Evy, i Akánovo rozhodnutí odhaluje, že hřích žádostivosti je hříchem nevěry. Podezřívá Boha, že nechce pro své stvoření to nejlepší a že před ním skrývá něco mimořádně skvělého, co si nechává jen pro sebe.

Kromě narážky na prvotní lidský pád text zdůrazňuje ostrý kontrast mezi postoji Rachab (srov. s Joz 2,1–13) a postojem Akána. Zatímco Rachab vyvedla vyzvědače na střechu a ukryla je před vojáky, Akán vzal zakázané věci a skryl je před Jozuem. Rachab projevila laskavost izraelským vyzvědačům a pomohla jim zajistit vítězství, ale Akán svou chamtivostí přinesl Izraelitům potíže a porážku. Rachab uzavřela smlouvu s Izraelci, Akán porušil smlouvu s Hospodinem. A zatímco Rachab zachránila sebe a svou rodinu, a díky ní se z nich stali vážení občané Izraele, Akán odsoudil sebe a svou rodinu k smrti a stal se příkladem hanby.

Aplikace

Přemýšlej o hříchu žádostivosti. Jak se můžeme vyhnout tomu, abychom jí podlehl, bez ohledu na to, kolik toho máme nebo nemáme? (Srovnej s L 12,15.)

BRÁNA K NADĚJI

²²Jozue poslal posly, ti běželi do stanu, a hle, bylo to ukryto v jeho stanu a stříbro bylo vespod.

²³Vzali ty věci ze stanu, přinesli k Jozuovi a všem Izraelcům a položili je před Hospodina. ²⁴Za účasti všeho Izraele vzal Jozue Akána, syna Zerachova, i stříbro, plášť a zlatý jazyk, i jeho syny a dcery, býky a osly, jeho brav i stan a všechno, co mu patřilo, a ubírali se s tím vzhůru do doliny Akóru. (Joz 7,22–24)

Zas jí dám její vinice, dolinu Akór jako bránu k naději. Tam mi opět odpoví jako za dnů mládí, jako v den, kdy vystoupila z egyptské země. (Oz 2,17)

Osobní studium

Co nám příběh zaznamenaný v Joz 8,1–29 říká o tom, jak Bůh dokáže proměnit naše největší selhání v nové příležitosti?

Hospodinova strategie mění počáteční porážku Izraele v taktickou výhodu, čímž se z doliny Akór (hebr. *achor* znamená „trápení“ nebo „těžkost“) stává „brána k naději“ (viz Oz 2,17). Po prvním vítězství nad Izraelci měli občané Aje příliš vysoké sebevědomí, a tak opakovali svou strategii při útoku na Izraelce, kteří předstírali ústup a porážku. Když se obyvatelé Aje nechali vylákat ze své pevnosti, třicet tisíc Izraelců, kteří se nacházeli nedaleko města (Joz 8,4), dobylo prázdné město tak, že ho podpálili. Text dále objasňuje (Joz 8,7), že vítězství nepřinesla promyšlená strategie, ale že sám Hospodin přinesl vítězství a předal město Aj do rukou Izraelců. A přestože se tato kapitola soustředí především na popis jednotlivých vojenských aspektů události, text nezapomíná zdůraznit to nejdůležitější: vítězství je darem od Hospodina.

Rozhodující moment bitvy nastává, když muži opustí město Aj a začnou pronásledovat Izraelce. Právě tehdy Hospodin promlou-

vá v této kapitole podruhé (Joz 8,18; poprvé mluvil, když oznamoval Izraelcům připravenou strategii v Joz 8,1,2), čímž signalizuje, že na celý boj dohlíží. A zatímco dosud nebylo jasné, jak celá bitva skončí, od této chvíle je zřejmé, že armáda Izraelců zvítězí.

Jozue měl v ruce spíše srpovitý meč, než kopí nebo oštěp. V jeho době už se zřejmě nepoužíval jako skutečná zbraň, ale stal se symbolem nezávislosti. A kromě toho, že jím dal signál k útoku, vyjadřoval i Boží svrchovanost při porážce města Aj. Jozue držel svou zbraň ve zvednuté ruce, dokud Izraelci nedosáhli úplného vítězství (Joz 8,26). To ukazuje, že Jozue naplno převzal vůdčí roli, která spočívala na Mojžíšovi při přechodu přes Rudé moře (Ex 14,16) a ve válce proti Amálekovi (Ex 17,11–13), kde bojoval i Jozue.

Tentokrát se sice neudál žádný zázračný viditelný Boží zásah, ale vítězství nad Ajem není o nic méně projevem Boží moci než vítězství nad Egypťany v první generaci nebo při nedávném vítězství nad Jerichem. Klíčem k úspěchu je Jozuova víra v Hospodinovo slovo a jeho neochvějná poslušnost. Princip, který vidíme v tomto příběhu, zůstává platný pro Boží lid i dnes, bez ohledu na to, kde žije a jakým výzvám čelí.

Aplikace

Některá naše selhání v nás zanechávají pocity malomyslnosti nebo porážky. Jakým způsobem může Bůh změnit „údolí trápení“ v „bránu k naději“? Jaké kroky víry a poslušnosti můžeš udělat právě dnes, abys následoval Boží vedení – i když ještě nevidíš výsledek?

SVĚDEK BOŽÍ MOCI

“Tu roztrhl Jozue své roucho, padl před Hospodinovou schránou tváří k zemi, ležel tak až do večera spolu s izraelskými staršími a házeli si prach na hlavu. ⁷Jozue lkal: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu! ⁸Dovol prosím, Panovníku, co mám říci, když se Izrael dal na útěk před svými nepřáteli? ⁹Až to uslyší Kenaanci a ostatní obyvatelé země, obklíčí nás a vyhladí naše jméno ze země. Co pak učiníš pro své veliké jméno?“ (Joz 7,6–9)

Osobní studium

V páté lekci jsme si ukázali, že Bůh dal obyvatelům Kenaanu příležitost, aby se odvrátili od svých špatných cest. Oni však odmítli a nakonec čelili Božímu soudu.

Úvodní verš (Joz 7,6–9) se zabývá Jozuovou počáteční reakcí na neštěstí, které je postihlo. Při čtení se zaměřte zejména na Joz 7,9. Jaký důležitý teologický princip se v jeho slovech nachází?

Nejprve Jozue mluví podobně jako Izraelci uprostřed potíží po odchodu z Egypta: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme jídávali chléb do sytosti. Vždyť jste nás vyvedli na tuto poušť, jen abyste celé toto shromáždění umořili hladem.“

Jozue zde říká: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu!“ (Joz 7,7).

Brzy však projeví své velké znepokojení nad škodami, které tato porážka způsobí Božímu jménu a pověsti. „Až to uslyší Kenaanci a ostatní obyvatelé země, obklíčí nás a vyhladí naše jméno ze země. Co pak učiníš pro své veliké jméno?“ (Joz 7,9).

To odhaluje téma a princip, který byl ústředním bodem Božích záměrů s Izraelem. Bůh chtěl, aby okolní pohanské národy viděly, jak velké věci Bůh udělá pro svůj lid, který ho poslouchá, a mohly se tak, stejně jako Rachab, dozvědět o Bohu Izraele prostřednictvím moci, kterou získal jeho lid. Na druhou stranu, kdyby se věci vyvíjely špatně, jako tomu bylo zde, národy by považovaly izraelského Boha za slabého a neschopného (viz Nu 14,16; Dt 9,28), což by mohlo povzbudit odpor Kenaanců.

I když v těchto příbězích vidíme, jak Židé postupně obsazovali zaslíbenou zemi, ve skutečnosti šlo především o to, aby byl oslaven Bůh, který byl jedinou nadějí pro Izraelce i pro pohany.

Aplikace

Přečti si text Dt 4,5–9. V čem můžeme vidět paralelu mezi Izraelem a jeho svědectvím světu a naším svědectvím jako adventistů sedmého dne dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si třetí část 45. kapitoly „Pád Jericha“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 493–498; NUD 234–237).

„Akánův příběh je pro nás poučením o velikosti tohoto hříchu a jeho hrozných důsledcích. Akán pěstoval nenasytnou touhu po zisku tak dlouho, až se stala zvykem, který ho spoutával okovy tak pevnými, že je nebylo možno zlomit. [...]“

Akán viděl poražené a zoufalé izraelské vojsko vracející se z Aje. Přesto nepředstoupil a nevyznal svůj hřích. Viděl Jozua a starší ležet v nevýslovném zármutku na zemi. Přesto stále mlčel. Naslouchal veřejnému oznámení, že byl spáchán velký zločin, a dokonce slyšel, o jaký konkrétní hřích se jedná. Avšak jeho rty byly zapečetěny. Jeho nitro se chvělo hrůzou, když viděl, jak byl označen jeho kmen, pak jeho rodina a jeho domácnost. Přesto se ze svého přestoupení nevyznal, dokud Boží prst neukázal na něj samotného. Teprve až už nemohl svůj hřích déle skrývat, řekl pravdu.

Je obrovský rozdíl mezi připuštěním faktů poté, co byly prokázány, a vyznáním hříchů, o kterých víme jen my a Bůh. Akánovo vyznání sloužilo pouze k tomu, aby se ukázalo, že byl potrestán spravedlivě. Nebylo v něm ani stopy po pravém pokání, žádná lítost, žádná změna postoje, žádné zošklivení si zla.“ (PP 496–498; NUD 236.237)

Otázky k rozhovoru

1. Diskutujte o důsledcích desátého přikázání (Ex 20,17) ve světě ovládaném reklamou a konzumem. Jak můžeme prakticky rozlišit mezi touhou a potřebou? Proč je důležité správně pochopit tento rozdíl?
2. Přečtěte si Danielovu modlitbu v Da 9,4–19. Proč je důležité, že Daniel při vyznávání hříchů Izraele opakovaně říká: „my“ jsme udělali všechny tyto špatné věci, i když nemáme žádné záznamy o tom, že by se samotný Daniel podílel na jednání, které Izraelity přivedlo do zajetí?
3. Zamyslete se nad otázkou na konci části na čtvrtek. Proč byla pro svědectví Izraelců důležitá jejich poslušnost všech „zákonů a soudů“? Jak se stejný princip vztahuje na naši církev dnes? V čem by bylo naše svědectví účinnější, kdybychom se skutečně řídili vším, co nám Bůh řekl?

Uctívání uprostřed boje

Texty na tento týden

Joz 5,1–7; Ex 12,6; 1K 5,7; Joz 8,30–35; Dt 8,11.14; Ž 78,7; Žd 9,11.12

Základní verš

*„Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechny tyto věci vám budou přidány.“
(Mt 6,33)*

Tento týden se podíváme na klíčové okamžiky při dobývání zaslíbené země, kdy se Izraelci znovu zasvěcovali Hospodinu, někdy tváří v tvář hrozícímu nebezpečí. Jozue často činil rozhodnutí, která se z lidského hlediska mohla zdát nelogická: obřízka mužů na nepřátelském území (Joz 5,1–9), slavení Pesachu v přímé blízkosti nepřátel (Joz 5,10–12), stavba oltáře a uctívání Hospodina uprostřed vojenského tažení (Joz 8,30–35) nebo postavení stanu setkávání ještě před rozdělením dědictví zbylým sedmi kmenům (Joz 18,1.2).

I v našem rušném životě máme sklony zaměřit se především na to, co je naléhavé. Velmi často ale zapomínáme věnovat čas obnově našeho vztahu s Bohem. Nestíháme se zastavit, zamyslet se a poděkovat Bohu za to, co pro nás udělal a co pro nás stále dělá. Chybí nám čas a síla na osobní ranní a večerní ztišení, natož na společnou rodinnou bohoslužbu. Ta se v našem uspěchaném a na výkon zaměřeném světě může jevit jako téměř nereálná. V hloubi srdce ale víme, že čas strávený s Bohem a našimi blízkými je tou nejlepší investicí našeho omezeného času.

Osnova lekce

Při studiu sedmé lekce můžeme sledovat na několika významných epizodách z knihy Jozue (Joz 5,8.18), jak je důležité i uprostřed „vřavy“ každodenních životních bojů dát zásadní místo Bohu, ztišit se před ním, uctívat jej a znovu se mu odevzdat. V těchto příbězích uvidíme, že i když to může někdy vypadat jako nelogické rozhodnutí, jde vlastně o vyjádření přesvědčení, že náš životní „boj“ není na nás, ale patří Hospodinu.

- Joz 5,1–7: Obnova smlouvy před vstupem do země (neděle)
- Joz 5,10–12: Slavení hodu beránka jako připomínka vysvobození (pondělí)
- Joz 8,30.31: Stavba oltáře jako potvrzení smlouvy (úterý)
- Joz 8,32–35: Zápis zákona jako stálá připomínka závazků a požehnání (středa)
- Joz 18,1.2: Svatyně jako centrum života a Boží přítomnosti (čtvrtek)

SMLOUVA PŘEDEVŠÍM

³Jozue si tedy zhotovil kamenné nože a obřezal Izraelce u Pahorku předkožek. ⁴Důvod, proč je Jozue obřezal, byl tento: Všechn lid mužského pohlaví, který vyšel z Egypta, všichni bojovníci, pomřeli na poušti cestou po vyjití z Egypta. ⁵Všechn lid, který vyšel, byl obřezán; neobřezávali však nikoho z lidu, kdo se narodil na poušti cestou po vyjití z Egypta. ⁶Čtyřicet let chodili Izraelci pouští, dokud do jednoho nezmizel celý ten pronárod bojovníků, kteří vyšli z Egypta, protože neposlušali Hospodina. O nich se Hospodin zapřísáhl, že jim nedovolí spatřit zemi, o které přisáhl jejich otcům, že nám ji dá, zemi oplývající mlékem a medem. ⁷Místo nich povolal jejich syny a ty Jozue obřezal, neboť byli neobřezaní; cestou je totiž neobřezávali. (Joz 5,3–7)

Osobní studium

Přečti si Joz 5,1–7. Proč Hospodin přikázal Jozuovi, aby obřezal druhou generaci Izraelců právě teď?

Po průzkumu země, povzbudivých zprávách zvědů a zázračném přechodu Jordánu bychom očekávali okamžitý střet s nepřitelem. Ale bylo tu něco důležitějšího než vojenská výprava: smlouva Izraele s Bohem.

Než se nová generace mohla zapojit do zápasu o zemi, musela si plně uvědomit svůj zvláštní vztah se skutečným Vlastníkem země. Obnova znamení smlouvy přichází jako odpověď na Boží milostivý a zázračný čin, kterým bylo bezpečné provedení Izraelců přes řeku Jordán.

Naše smlouva s Bohem by měla být vždy odpovědí vděčnosti za to, co pro nás již udělal. Nikdy ne snahou získat nějaký prospěch zákonickým dodržováním jeho požadavků. (Tento koncept byl nepochybně klíčový pro Pavlův boj s těmi, kteří trvali na tom, aby ob-

rácení muži z pohanů byli obřezáni, jak je to nejzřetelněji vidět v jeho dopise Galatským.)

Izraelci byli na prahu největšího vojenského tažení ve své historii. Dalo by se očekávat, že celý tábor se plně soustředí na válečné přípravy. A bylo tomu opravdu tak, ale ne v běžném slova smyslu. Místo zapřahání koní a broušení mečů se zapojili do rituálu, který způsobil, že se většina bojeschopných mužů stala minimálně na tři dny nesmírně zranitelnou.

Udělal to proto, aby potvrdili svůj vztah s Bohem, který je vysvobodil z Egypta. Uvědomili si totiž, že boj patří Hospodinu. On je tím, kdo jim dává vítězství a úspěch. Ježíš formuloval tentýž princip poněkud jinými slovy: „Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno“ (Mt 6,33). Zdá se, že každodenní život na nás doléhá tolika důležitými povinnostmi, že zapomínáme dát na první místo to nejdůležitější v našem životě: každý den se znovu odevzdat Kristu.

Aplikace

Kdy míváš tendenci zanedbávat čas s Bohem kvůli „důležitějším“ věcem? Proč je tak snadné sklouznout do tohoto zvyku? Jak proti tomu můžeme bojovat?

PESACH

¹⁰Izraelci tábořili v Gilgálu. Čtrnáctého dne toho měsíce navečer slavili na Jerišských pustinách hod beránka. ¹¹Druhého dne po hodu beránka začali jíst nekvašené chleby a pražené zrní z vý-
těžku země, právě toho dne. ¹²Toho druhého dne, kdy začali jíst z výtěžku země, přestala také
mana; teď už Izraelci manu neměli, ale toho roku jedli z úrody kenaanské země. (Joz 5,10–12)

Osobní studium

V čem spočívá význam Jozuova rozhodnutí slavit Pesach navzdory naléhavému a nesmírně důležitému úkolu dobýt zaslíbenou zemi? Přečti si Joz 5,10; Ex 12,6; Lv 23,5; Nu 28,16; Nu 16,4.6.

Dalším důležitým činem, který předcházel dobývání, bylo slavení svátku Pesach. Konalo se večer čtrnáctého dne v měsíci, na základě důsledného dodržování pokynů od Boha. Zvláštní důraz je kladen na symbolický význam svátku: události v knize Jozue odrážejí události vyjití z Egypta. Pesach připomíná noc desáté rány (Ex 12), kdy Hospodinův anděl zabil všechny prvorozené v Egyptě a Izraelce ušetřil. Následuje exodus, přechod Rudého moře a cesta pouští.

Naproti tomu příběh druhé generace začíná na poušti, pokračuje přechodem Jordánu, zahrnuje obřízku a slavení hodu beránka a vede k rozhodujícímu momentu, kdy lze očekávat další zázračný zásah Hospodi-

na proti nepřátelům Izraele, obyvatelům Kenaanu. Spolu se všemi předchozími událostmi představuje slavení svátku Pesach začátek nové éry v dějinách Izraele.

Prostřednictvím symbolu obětního beránka ukazoval svátek Pesach na vysvobození Izraelců z egyptského otroctví, ale zároveň na antitypické naplnění v Božím Beránkovi (J 1,29.36; 1K 5,7; 1Pt 1,18.19), který nás vykoupil z otroctví hříchu. Při poslední večeři Ježíš předtím, než přinesl nejvyšší oběť, změnil Pesach (Paschu) v památku své smrti (Mt 26,26–29; 1K 11,23–26).

Pesach a Večeře Páně však připomínají mnohem slavnější událost v budoucnosti, kdy vykoupený zástup vchází do nebeského Kenaanu. Apoštol Jan ve Zjevení popisuje tuto událost jako sto čtyřicet čtyři tisíce lidí kráčejících po křišťálovém moři (jehož předobrazem jsou Rudé moře a řeka Jordán), před Božím trůnem (Zj 4,6; Zj 7,9.10) a slavících Pesach a Večeři Páně jako sva-
tební hostinu Beránka (Mt 26,29; Zj 19,9).

Aplikace

Jakými způsoby můžeme prožívat realitu kříže, i když zrovna neslavíme Večeři Páně?

OLTÁŘE OBNOVY

³⁰Tehdy zbudoval Jozue oltář Hospodinu, Bohu Izraele, na hoře Ébalu, ³¹jak Izraelcům přikázal Mojžíš, služebník Hospodinův, tak jak je napsáno v knize Mojžíšova zákona: oltář z neotesaných kamenů, neopracovaných železem. Na něm přinesli Hospodinu oběti zápalné a obětovali oběti pokojné. (Joz 8,30.31)

Osobní studium

Co vedlo Jozua k tomu, aby postavil Hospodinu oltář? Porovnej úvodní text (Joz 8,30.31) s Dt 11,26–30 a Dt 27,2–10.

V období patriarchů oltáře lemovaly jejich cestu a staly se hmatatelným zobrazením jejich nároku na zemi, kterou jim zaslíbil Bůh. Nyní postavením oltáře Izraelci vydali svědectví o splnění zaslíbení daných jejich předkům. V tomto případě je vztyčení oltáře přímým naplněním pokynů daných Mojžíšem (Dt 11,26–30; Dt 27,2–10).

Text Joz 8,30–35 hraje důležitou roli při formování celého teologického poselství knihy. Tím, že spojuje hrozivý a násilný příběh (válku) s něčím úplně jiným, se scénou potvrzení smlouvy (uctívání), nás Jozue vrací k jednomu z nejdůležitějších teologických témat, které bylo v knize nastoleno hned na začátku: Jozue má za úkol vést Izrael k životu v poslušnosti smlouvy s Hospodinem (Joz 1,7). Takto je Jozue zobrazen i na konci knihy (Joz 24).

Bez ohledu na důležitost války a dobývání země nacházíme v celém příběhu něco ještě důležitějšího: věrnost požadavkům Božího zákona. Obsazení země je jen jedním z kroků k naplnění Božího plánu s Izraelem a s obnovou celého lidstva. Věrnost přikázáním Tóry představuje nejdůležitější otázku týkající se osudu lidstva. Jozue zaznamenává opis zákona na velké obílené kameny, které se liší od kamenů oltáře (porovnej Dt 27,2–8). Kameny, které pravděpodobně obsahovaly deset přikázání, tedy tvořily samostatný pomník v blízkosti oltáře, který měl Izraelitům neustále připomínat výsady a povinnosti vyplývající ze smlouvy.

Jozue je předobrazem novozákonního Jozua (Ježíše), jehož posláním bylo mimo jiné přivést lidstvo zpět k poslušnosti Bohu. Aby toho dosáhl, musel vybojovat konflikt s mocnostmi zla. Jeho konečným cílem bylo splnit požadavky smlouvy v náš prospěch: „Ke všem zaslíbením Božím, kolik jich jen jest, bylo v něm řečeno ‚Ano‘. A proto skrze něho zní i naše ‚Amen‘ k slávě Boží“ (2K 1,20).

Aplikace

Které duchovní praktiky mohou mít dnes podobnou funkci jako stavba oltáře ve starověku?

NAPSÁNO NA KAMENECH

³²Tam napsal v přítomnosti Izraelců na kamenech opis Mojžíšova zákona. ³³Všechn Izrael se svými staršími, správci a soudci stál po obou stranách schrány proti lévijským kněžím, kteří nosili schránu Hospodinovy smlouvy, i hosté a domorodci, polovina směrem k hoře Gerizímu a druhá polovina směrem k hoře Ébalu, jak kdysi přikázal Mojžíš, služebník Hospodinův, aby dávali požehnání izraelskému lidu. ³⁴Potom předčítal všechna slova Zákona, požehnání i zlořečení, přesně jak to je zapsáno v Knize Zákona. ³⁵Nebylo jediného slova přikázaného Mojžíšem, které by Jozue nepřečetl před celým shromážděním Izraele, včetně žen a dětí i těch, kdo žili mezi nimi jako hosté. (Joz 8,32–35)

Osobní studium

Jaký je význam činu popsaného v úvodním textu (Joz 8,32–35)? Co se z něho můžeme naučit pro dnešek?

Hora Ébal je zmíněna pouze v Deuteronomiu (Dt 11,29; 27,4.13) a v knize Jozue (Joz 8,30.33). Spolu s horou Gerizím to bylo místo, kde se měla vyslovovat požehnání a kletby smlouvy. Přesněji řečeno, podle Dt 11,29 a Dt 27,4.13 mělo jít o místo prokletí. Zde Izraelci stáli po obou stranách schrány Hospodinovy smlouvy v přítomnosti kněžích (Joz 8,33). Jedna skupina stála směrem k hoře Ébalu, druhá k hoře Gerizímu. Zde symbolicky znázornily dva možné postoje ke smlouvě. Oběti přinesené na tomto místě poukazovaly na Ježíše, který vzal na sebe všechny kletby smlouvy. Udělal to, aby se všichni, kdo v něho věří, mohli radovat z jejich požehnání (Ga 3,13; 2K 5,21).

Proč bylo třeba napsat kopii smlouvy na pomník, který byl všem na očích? (Viz Dt 4,31; Dt 6,12; Dt 8,11.14; 2Kr 17,38; Ž 78,7.)

My lidé máme tendenci zapomínat. Protichůdné požadavky každodenního života se snažíme vměstnat do stále kratších časových úseků. Nevýhnutelně zapomínáme na vše, co se pravidelně neopakuje a co si nepřipomínáme. Při každé památce Večeře Páně máme speciální příležitost znovu se zasvětit Hospodinu a obnovit svůj smluvní závazek. Bylo by dobré vnímat tyto příležitosti nejen jako šance k opětovnému odevzdání se Bohu, ale také jako příležitosti ke společnému obnovení naší věrnosti jemu. Ve stále individualističtější společnosti musíme znovu objevit sílu příslušnosti ke společenství, které sdílí stejný pohled na svět, stejné hodnoty a přesvědčení a stejné poslání.

Aplikace

Stává se ti, že ve spěchu a ruchu života zapomínáš na Hospodina a snažíš se dělat věci ve vlastní moudrosti a síle? V čem spočívá nebezpečí toho, když se nám v takovém jednání daří?

TOUHA PO JEHO PŘÍTOMNOSTI

¹Celá pospolitost Izraelců se shromáždila do Šíla a postavili tam stan setkávání. Zemi si už podmanili. ²Mezi Izraelci zůstalo však ještě sedm kmenů, kterým nepřidělili dědičný podíl. (Joz 18,1.2)

¹Ale když přišel Kristus, velekněz, který nám přináší skutečné dobro, neprošel stánkem zhotoveným rukama, to jest patřícím k tomuto světu, nýbrž stánkem větším a dokonalejším. ¹²A nevěšel do svatyně s krví kozlů a telat, ale jednou provždy dal svou vlastní krev, a tak nám získal věčné vykoupení. (Žd 9,11.12)

Osobní studium

Co bylo podle úvodního textu (Joz 18,1.2) příčinou, že Jozue přerušil proces přidělování země jednotlivým kmenům?

Po popisu území přidělených na západní straně Jordánu dvěma největším kmenům a polovině kmene Manases tato pasáž zobrazuje shromáždění společenství na místě zvaném Šílo, kde půdu rozdělili mezi zbývajících sedm menších kmenů.

Vybudování svatyně, „svatého příbytku“, představuje naplnění Božího zaslíbení, že bude žít uprostřed svého lidu (Ex 25,8; Lv 26,11.12), a odhaluje ústřední téma knihy: Boží přítomnost uprostřed Izraele přinesla možnost konečně vlastnit půdu. Zároveň se jeho přítomnost stala neustálým zdrojem požehnání pro Izrael a tím i pro celou zemi (Gn 12,3). Uctívání Boha se stává centrem života Izraelců. Je dokonce důležitější než dobývání zaslíbené země a rozdělování půdy jednotlivým kmenům! Přítomnost svatyně a později chrámu měla lidem neustále pomáhat uvědomit si přítomnost Boha mezi nimi. Měla jim také připomínat povinnost dodržovat smlouvu s Hospodinem.

Přečti si Žd 6,19.20; 9,11.12 a 10,19–23. Jako křesťané nemáme pozemskou svatyni zakotvující fyzickou přítomnost Boha mezi námi. Co se z uvedených textů můžeme naučit?

Zhotovení svatyně by nemělo být překvapením, protože téma svatyně bylo přítomno v Jozuově příběhu prostřednictvím schrány smlouvy. Ta byla nejdůležitější součástí nejsvětější svatyně a ovlivnila první dvě části knihy: přechod přes Jordán a dobytí země. Tím, že se postavení svatostánku dostává do centra událostí spojených s rozdělováním půdy, Jozue ukazuje, že se celý život Izraelců soustředí na svatyni, která tvoří Hospodinův pozemský trůn.

Jako křesťané žijeme v antitypickém dni smíření. Je proto pro nás velmi důležité zaměřit svůj pohled na nebeskou svatyni. Součástí našeho života je totiž zápas s moderními (nebo postmoderními) obry, kteří se snaží zpochybnit naši víru, naději a duchovní dědictví. Když se budeme neustále spoléhat na Kristovo dílo vykonané na kříži a v nebeské svatyni, můžeme s vírou očekávat dobu, kdy bude Bůh opět fyzicky přebývat mezi svým lidem, ale tentokrát to už bude navždy. (Srovnej se Zj 21,3.)

Aplikace

Svatyně tehdy lidem připomínala, že Bůh je skutečně přítomen mezi nimi a nachází se v centru jejich života. Dnes už nemáme fyzický svatostánek, ale jsme pozváni do Boží blízkosti prostřednictvím Krista, našeho Velekněze v nebeské svatyni.

Jak můžeš soustředit svůj každodenní život na Boží přítomnost, zejména ve chvílích, kdy se zdá, že tě od něho odvádějí životní starosti a jiné okolnosti?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtete si 46. kapitolu „Ébal a Gerizím“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 499–504; NUD 238–240).

„Na hoře Ébal byl postaven památník z obrovských kamenů. Na těchto kamenech, které byly předem speciálně upraveny, byl napsán zákon, a to nejen deset přikázání vyhlášených z hory Sínaj a vyrytých do kamenných desek, ale i zákon předaný Mojžíšovi a zapsaný do knihy. Vedle tohoto památníku byl vybudován oltář z neotesaného kamene, na němž se přinášely oběti Hospodinu. Přestupováním Božího zákona na sebe Izraelci přivolali zasloužený Boží hněv. Ten by na ně okamžitě dopadl, nebýt Kristovy smírní oběti, představované obětním oltářem.“ (PP 500; NUD 238)

„Večeře Páně by však neměla být smuteční slavností. To není jejím posláním. Učedníci se neshromažďují u stolu Páně proto, aby si připomínali své nedostatky a hořekovali nad nimi. Nemají se obsírně zabývat náboženskou zkušeností, kterou v minulosti prožili, ať již byla povznášející nebo skličující. Nemají si připomínat vzájemné neshody. To vše je součástí přípravného obřadu. Zpytování vlastního nitra, vyznání hříchu a urovnání sporů má každé Večeři Páně předcházet. Potom je čas na setkání s Kristem. Učedníci nemají stát ve stínu kříže, ale v jeho spásném světle. Mají otevřít svá srdce zářivým paprskům Slunce spravedlnosti.“ (DA 659; TV 422)

Otázky k rozhovoru

1. Co pro vás znamená hledat nejprve království Boží? Jak tento princip formuje váš každodenní život?
2. Podívejte se na svou odpověď na středeční závěrečnou otázku o tom, jak snadné je zapomenout na Boha uprostřed každodenního shonu života. Ve třídě diskutujte o tom, proč je to tak jednoduché. Je možné najít řešení?
3. Jako adventisté sedmého dne věříme, že Ježíš slouží v náš prospěch v nebeské svatyni. Proč může být tato víra stálým zdrojem naší naděje a síly? Proč by nám vědomí, že je to Ježíš, kdo se tam nahoře za nás „přimlouvá“ (Žd 7,25), mělo pomoci uvědomit si, jak dobrou zprávou je jeho působení v nebeské svatyni zvláště nyní, v antitypickém Dni smíření?

Velikáni víry: Jozue a Káleb

Texty na tento týden

Ex 13,6.30–32; Joz 14,6–14; L 18,1–5; Joz 19,49–51; 2K 3,18; Ř 12,1.2

Základní verš

„Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!“ (Žd 13,7)

Každý rodič dříve či později zjistí, že se jeho děti učí příkladem. Kolik rodičů se trápí tím, že děti napodobují jejich špatné vlastnosti místo těch dobrých. Bez ohledu na to, kolik nám je, je pro nás jednodušší dělat špatné věci než ty správné. Je to prostě součástí toho, co znamená být padlou bytostí. „Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím“ (Ř 7,15). To zná asi každý z nás.

Od narození nás formuje síla příkladů. To základní se v životě naučíme pozorováním těch, kdo jsou nám nejbližší: chození, mluvení či vyjadřování emocí. Jako dospělým nám pomáhá mít vzory v duchovní oblasti. A i když nejsou dokonalé, můžeme obdivovat a napodobovat ty duchovní vlastnosti, které z nich udělaly velikány víry.

Tento týden se hlouběji podíváme na příklady dvou velikánů víry v knize Jozue. Jsou to Jozue a Káleb. Čím vynikali ve své generaci a jakou roli hráli v životě Božího lidu během jednoho z nejdůležitějších období dějin Izraele?

Osnova lekce

V osmé lekci našeho studia knihy Jozue se zaměříme na sílu duchovního příkladu a význam věrnosti a pokory, a to na základě životních příběhů dvou „velikánů víry“ – Jozua a Káleba. Uvidíme, že i když nejlepším a dokonalým příkladem pro naše životy může být jen Bůh, životní osudy těch, kteří se mu cele oddali, mohou být i pro nás velmi inspirativní a podnětné.

- Nu 13,6.30–32; Joz 14,6.14: Káleb – jeho neochvějná věrnost a odvaha (neděle)
- Joz 14,6–14; Nu 14,24: Káleb – jeho následování Hospodina (pondělí)
- Joz 15,16–19; Sd 1,13: Káleb – předávání víry další generaci (úterý)
- Joz 19,49–51: Jozue – pokorný a skromný hrdina (středa)
- Žd 12: „Hrdinové víry“ a proměňující pohled na Ježíše (čtvrtek)

VĚRNOST

⁶Judovci přistoupili v Gilgálu k Jozuovi a Kálebovi, synu Kenazejce Jefuna, mu řekl: „Ty znáš rozhodnutí, o němž mluvil Hospodin v Kádeš-barneji k Mojžíšovi, muži Božímu, ohledně mne a tebe.“ [...]

¹⁴Proto patří Chebrón až dodnes jako dědičný podíl Kálebovi, synu Kenazejce Jefuna, poněvadž se cele oddal Hospodinu, Bohu Izraele. (Joz 14,6.14)

³⁰Věřu že nevezdete do země kromě Káleba, syna Jefunova, a Jozua, syna Núnova, ačkoliv jsem pozvedl ruku k přísaze, že v ní budete přebývat. ³¹Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhlí. ³²Avšak vy, vaše mrtvá těla padnou na této poušti. (Nu 14,30–32)

Osobní studium

Přečti si Gn 36,15; Nu 13,6.30–32 a Joz 14,6.14. Kdo byl Káleb? Jaké bylo jeho místo v izraelském lidu?

Jméno Káleb pochází z hebrejského slova *kelev* („pes“), které se ve Starém zákoně vyskytuje vždy v negativním kontextu. Slovo *kelev* se však používá v mimobiblických pramenech k vyjádření odvahy, houževnatosti a věrnosti služebníka svému pánovi. Káleb měl právě tyto vlastnosti a během svého života projevoval neochvějnou věrnost Hospodinu.

Co vypovídá o Kálebovi skutečnost, že byl ochoten říci svůj názor, ačkoli většina vyzvědačů si myslela něco jiného a izraelský lid mu za to vyhrožoval smrtí? Viz Nu 14,6–10.21–25; Nu 26,65; Nu 32,12.

Zamysleme se nad těmito významnými izraelskými vůdci, současníky Jozua a Káleba: Šamúa, Šáfat, Jigál, Paltí, Gadíel, Gadí,

Amíel, Setúr, Nachbí a Geúel. Zní vám tato jména povědomě?

Pravděpodobně ne.

Proč? Protože jsou to jména dalších deseti vyzvědačů, které Mojžíš poslal prozkoumat Kenaan. Upadli v zapomnění, jejich jména nestála za to, abychom si je pamatovali. Zpráva, kterou přinesli, vyličila zaslíbenou zemi jako nedobytnou. Sami sebe vnímali jako kobylky v porovnání s obry, kteří obývali některé oblasti země. Jejich srdce se trásla strachem při pohledu na „nedobytné“ zdi opevněných kenaanských měst.

Káleb byl jedním z dvojice vyzvědačů, kteří přinesli z prohlídky Kenaanu pozitivní zprávy. Jako starší přebírá iniciativu a představuje další možnost – postoj víry. Byl ochoten nahlas říkat to, o čem věděl, že je správné. A to i přes odpor ostatních, dokonce tvář v tvář hrozící smrti: „Celá pospolitost však křičela, aby je ukamenovali“ (Nu 14,10).

Aplikace

Co uděláš, když se zdá, že většina lidí ve tvém okolí má nejen odlišný názor, ale dokonce trvají na něčem, co je v rozporu s tvým nejhlubším přesvědčením?

„NUŽE, DEJ MI TO POHOŘÍ..“

⁹Onoho dne se zavázal Mojžíš přísahou: „Ano, země, na níž stoupla tvá noha, bude navěky patřit tobě a tvým synům jako dědičný podíl, neboť ses cele oddal Hospodinu, mému Bohu.“ ¹⁰Nuže hle, Hospodin mě uchoval naživu, jak přislíbil. Čtyřicet pět let uplynulo od chvíle, co Hospodin takto promluvil k Mojžíšovi, když Izrael putoval pouští. A hle, je mi už osmdesát pět let. ¹¹Ale ještě dnes jsem právě tak silný jako tenkrát, když mě Mojžíš vyslal. Moje síla je dnes stejná, jako byla tehdy, abych bojoval a vycházel a vcházel. ¹²Nuže, dej mi to pohoří, o němž mluvil onoho dne Hospodin. Slyšel jsi přece v onen den, že jsou tam Anákovci a velká opevněná města. Snad bude Hospodin se mnou a podaří se mi podrobit si je, jak mluvil Hospodin. ¹³Jozue mu požehnal a přidělil Chebrón jako dědičný podíl Kálebovi, synu Jefunovu. (Joz 14,9–13)

Osobní studium

Přečti si Joz 14,6–14; Nu 14,24; Nu 32,12; Dt 1,36 a L 6,45. Jak bys popsal postoj Káleba a Jozua? Co znamená úplně následovat Hospodina?

Káleb nikdy nezapomněl na zaslíbení, které mu dal Hospodin prostřednictvím Mojžíše: že jej uvede do země, „do níž vstoupil“ (Nu 14,24). O čtyřicet let později hovoří o své vlastní zprávě o zemi jako o zprávě „podle nejlepšího svědomí“ (Joz 14,7). Jeho zpráva byla založena na jeho hlubokém přesvědčení, že s Božím vedením a s Boží pomocí budou Izraelci schopni dobýt a obsadit zaslíbenou zemi.

Deset vyzvědačů přineslo zprávy, které Izraelce vyděsily a vzaly jim víru. Káleb však projevil upřímnou důvěru a oddanost Hospodinovu zaslíbení. Hebrejské vyjádření, které doslova znamená: „já jsem se cele oddal Hospodinu“ (Joz 14,8), je pravděpodobně zkrácenou formou delší fráze: „mé srdce plně následovalo Hospodina“ nebo „naplnil jsem své srdce, abych kráčel za Hospodinem“. Na rozdíl od jiných, kteří kráčeli za ci-

zími bohy a nešli plně za Hospodinem, Káleb své srdce zcela zasvětil Hospodinu.

Tentýž výraz se později opakuje ještě dvakrát, čímž se zdůrazňuje Kálebova věrnost (Joz 14,9,14). To, co o sobě říká Káleb, je v souladu s tím, co o něm řekl Hospodin, tedy že „byl jiného ducha“ (Nu 14,24). Právě to odlišovalo Káleba od ostatních deseti špiónů. Celý život byl věrný. I ve věku osmdesáti pěti let byl stále příkladem toho, čeho může Hospodin dosáhnout prostřednictvím lidí, jejichž srdce jsou plně oddaná jemu a jeho věci.

Káleb chápal, že podíl území, které nakonec připadne do vlastnictví jednotlivých kmenů, bude přímo úměrný tomu, jak se spolehnou na Hospodinova zaslíbení a kolik země budou ochotni s vírou obsadit. I když mnohá prorocství se uskutečňují nezávisle na naší vůli (takzvaná sebenaplnující se prorocství), nemálo Božích zaslíbení závisí na naší víře. Vyžadují víru spojenou se skutky víry. Hebrejský výraz *úlaj* („snad“; Joz 14,12) může vyjadřovat i strach a pochybnost, ale obvykle označuje naději a očekávání, že se stane něco pozitivního (Gn 16,2; Nu 22,6,11; Nu 23,3).

Aplikace

Jaké „malé“ kompromisy nám mohou bránit v úplném následování Hospodina?

SÍLA PŘÍKLADU

¹⁶Káleb tenkrát prohlásil: „Kdo porazí Kirjat-sefer a dobude jej, tomu dám za manželku svou dceru Aksu.“ ¹⁷Dobyl jej Otniel, syn Kenazův, Kálebův bratr; dal mu tedy svou dceru Aksu za manželku. ¹⁸Když přišla, navedla jej, aby žádal jejího otce o pole. Sesedla z osla. Káleb se jí otázel: „Co si přeješ?“ ¹⁹Odpověděla: „Obdař mě požehnáním! Když jsi mě provdal do jižního suchopáru, dej mi také vodní zřídla.“ Dal jí tedy zřídla, horní a dolní. (Joz 15,16–19)

Osobní studium

Přečti si Joz 15,16–19; Sd 1,13 a Sd 3,7–11. Co nám tento příběh říká o síle příkladu? Jak se Kálebův postoj přenášel na mladou generaci?

V této pasáži Káleb nabízí svou dceru Aksu za manželku tomu, kdo porazí Kirjat-sefer. Otniel město obsadil a získal ruku Aksy. Tento příběh je důležitý, protože opět odhaluje Kálebovu odvahu, víru a připravenost čelit výzvám.

Ukazuje také, že další generace Izraelců následovala příklad velikánů víry, Káleba a Jozua. Když starší generace končí svou službu, nastupuje nová generace připravená čelit výzvám a pokračovat v naplňování Božího plánu s Izraelem.

Způsobem, který je podobný Kálebově prosbě adresované Jozuovi: „Dej mi to pohůří“, Aksa, povzbuzená svým manželem, projevuje stejnou víru a odhodlání, jaké projevila její otec. Svou odvahou Aksa pokračuje v linii Kálebova příkladu naplnění zaslíbení o obsazení země.

Zaslíbená země je Hospodinovým darem Izraeli. Izraelci si ji však musí přivlastnit tím, že si vírou a odvahou budou nárokovat Hospodinova zaslíbení. Odhodlání Aksi předznamenává vytrvalost těch žen v evangeliích, které se nenechaly zastrašit davem ani učedníky a nevzdaly se, dokud nepřijaly Ježíšovo požehnání pro sebe a své rodiny.

Přečti si podobenství o vdově a soudci (L 18,1–8). Jaké poučení si z něj můžeme vzít v kontextu dnešního úkolu?

Aplikace

Předávání pochodně víry další generaci je klíčové pro naplnění poslání, které nám Bůh svěřil. I tato mince má dvě strany. Na jedné straně jsou starší, kteří stojí před výzvou předat víru další generaci, a na druhé straně je otázka, jak a zda vůbec dáváme mladým příležitost převzít větší zodpovědnost v Božím díle. Jak můžeme mladé připravit a usnadnit jim převzetí zodpovědnosti za Boží dílo? V čem spočívá důležitost příkladu starších v tomto procesu?

SKROMNÝ HRDINA

⁴⁹Tak ukončili přidělování země do dědictví podle jednotlivých území. Jozuovi, synu Núnovu, dali Izraelci dědičný podíl mezi sebou. ⁵⁰Podle Hospodinova rozkazu dali mu město, které si vyžádal, totiž Timnat-serach v Efrajimském pohoří. Vybudoval město a usadil se v něm. ⁵¹Toto jsou dědičné podíly, které kněz Eleazar, Jozue, syn Núnův, a představitelé rodů přidělili losem izraelským pokolením v Šílu před Hospodinem u vchodu do stanu setkávání. A skončilo přidělování země. (Joz 19,49–51)

Osobní studium

Dlouhé seznamy názvů měst tvořících orientační body na hranicích území připadajících jednotlivým izraelským kmenům jsou ohraňovány zprávou o přidělení země dvěma hrdinům víry, prvním průzkumníkům Kenaanu: Kálebovi a Jozuovi. Káleb dostal své dědictví jako první, zatímco Jozue dostal dědictví jako poslední. Až do této chvíle Jozue rozdělával zemi jednotlivým kmenům Izraele. Nakonec nastal čas, aby izraelský lid dal Jozuovi dědictví, které mu náleželo.

Přečti si úvodní verše (Joz 19,49–51). Co se můžeme naučit ze skutečnosti, že tak významný vůdce Izraele, který rozdělával zemi ostatním, dostává svůj dědičný podíl jako poslední?

Město, které dostává Jozue, je Timnat-serach. Slovo Timnat pochází ze slovesa *mana*, jehož význam je „počítat“ nebo „přidělovat“, a znamená část nebo území. Druhé slovo může být odvozeno od hebrejského slovesa *serach* a znamená „přebytek“ nebo „zbytek“ (srov. Ex 26,12). Název Jozuova města lze tedy přeložit jako „To, co zbylo“ nebo „Zbylá část“.

Název města, které si Jozue vybral z toho, co zbylo, svědčí o ušlechtilém charakteru druhého izraelského vůdce. Nejprve počkal, až všichni lidé dostanou svůj podíl. Kromě toho si Jozue nevybral za své dědictví jedno z hustě osídlených území země nebo nejvýznamnější či nejkrásnější město, ale skromné místo, nebo možná jeho ruiny, aby ho namáhavou prací znovu vybudoval (srov. s Joz 19,50).

Kromě toho se Timnat-serach nacházelo nedaleko Šíla, v blízkosti svatyně, což ukazuje na Jozuovy skutečné priority. Jeho srdce patřilo Hospodinu. Když se nově zrozený izraelský národ pod Jozuovým vedením dostal do zaslíbené země a s Boží pomocí přidělil každému kmeni a každé rodině náležité dědictví, určitě by nikdo nenamítal, kdyby Jozue požadoval něco honosnějšího. Ten se však spokojil s prostým životem a zaměřil se na to nejdůležitější. Byl ztělesněním modlitby, kterou později vyjádřil David: „O jedno jsem prosil Hospodina a jen o to budu usilovat: abych v domě Hospodinově směl bydlet po všechny dny, co živ budu, abych patřil na Hospodinovu vládnost a zpytoval jeho vůli v chrámu“ (Ž 27,4).

Aplikace

Co se můžeš naučit z Jozuova postoje ke svému dědictví?

POHLED, KTERÝ PŘINÁŠÍ ZMĚNU

¹Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, ²s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle. Místo radosti, která se mu nabízela, podstoupil kříž, nedbaje na potupu; proto usedl po pravici Božího trůnu. (Žd 12,1,2)

¹Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. ²A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,1,2)

Osobní studium

Rozjímání o životním příkladu velkých hrdinů víry je nezbytné pro náš duchovní růst. Současně platí, že našim největším příkladem je Ježíš Kristus, jeho život a učení. Jak nás mění pohled upřený na Ježíšův život? Viz Žd 12,1,2; 2K 3,18.

Italský neurovědec Marco Iacoboni působící v Kalifornské univerzitě v Los Angeles patří mezi ty, kteří zkoumají funkci takzvaných „zrcadlových neuronů“. Tyto malé buněčné okruhy se aktivují nejen tehdy, když člověk (nebo zvíře) vykonává určitou činnost – jako například pohyb, projev emocí –, ale i když jen pozorujeme, jak někdo jiný takovou činnost vykonává. Aktivita těchto neuronů snižuje rozdíl mezi viděním a jednáním.

Ellen G. Whiteová hovoří o důležitosti pozorování Ježíšova charakteru: „Pohledem na Pána Ježíše získáváme jasnější a zřetelnější představu o Bohu: Pohledem na Pána Ježíše se měníme. Součástí naší povahy se stane přívětivost a láska. Získáme povahu,

kteřá se bude podobat Božímu charakteru. Čím více se podobáme Kristu, tím více roste naše schopnost poznávat Boha. Čím více poznáváme Boží slovo, tím více jsme schopni přijímat bohatství poznání a věčné moudrosti.“ (COL 355; PM 284)

Přečti si text Ř 12,1,2. Které dva procesy působí v našem životě proti sobě? Jak si můžeme být jisti, že dáváme prostor tomu správnému?

V souhrnné kapitole svého listu Římanům apoštol Pavel hovoří o dvou protichůdných silách, které se snaží utvářet náš život. Na jedné straně se na nás okolní svět svými různými vlivy snaží působit každý den. Jedná se o působení zvenčí dovnitř.

Duch svatý působí proti takovým vlivům. Dělá to tak, že nás proměňuje zevnitř směrem ven. Děje se to podobným způsobem, jakým se housenka mění v nádherného motýla. Aby tento proces mohl proběhnout, musíme se odevzdat Bohu a prosit ho, aby pokračoval v dobrém díle, které v nás začal (Fm 1,6). Musíme se vědomě rozhodnout, že chceme kráčet v Duchu.

Aplikace

Když přemýšlíš o Ježíšově životě a charakteru, ve které konkrétní oblasti tvého života cítíš, že tě Duch svatý vede k odevzdání se a změně? Jak si můžeš tento týden vytvořit prostor pro hlubší pochopení Krista – prostřednictvím modlitby, Písma nebo služby – aby se v tobě mohla co nejvíce formovat jeho podoba?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si první část 48. kapitoly „Konečně doma“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 510–520; NUD 245–249).

„Káleb uvěřil Božímu zaslíbení, že Hospodin dá svému lidu do vlastnictví Kanaan. Trpělivě snášel dlouhé putování po poušti a sdílel spolu s lidem zklamání a tíhu viny. Přesto si nikdy nestěžoval, nýbrž vyvyšoval Boží milosrdenství, které ho chránilo na poušti, když jeho spolubratři umírali. Nežádal pro sebe území, které už bylo dobyté, ale vybral si místo, o němž si zvědové více než o kterémkoli jiném mysleli, že je nedobytné. Statečný starý válečník chtěl dát lidu příklad, který poctí Boha a povzbudí kmeny, aby si podmanily zemi, kterou jejich otcové považovali za nedobytnou.“ (PP 512.513; NUD 246)

„Byla to Kálebova víra v Boha, která mu dodala odvahu, chránila ho před strachem z lidí a umožnila mu postavit se směle a neochvějně na obranu práva. Spoléháním se na stejnou moc – na Velitele nebeských armád –, může každý skutečný voják kříže získat sílu a odvahu překonat překážky.“ (RH, 30. 5. 1912)

Otázky k rozhovoru

1. *Diskutujte o síle tlaku vrstevníků a o odvaze, kterou vyžaduje ozvat se, když ostatní mlčí. Jaká je úloha odvahy při praktikování naší víry? A pokud si stojíme za tím, co považujeme za správné, jak přitom nebýt neslušný a hrubý?*
2. *Podělte se ve své třídě o několik příkladů víry z vaší církve nebo vašeho sborového společenství, které formovaly váš život a charakter. Které vlastnosti vašich vzorů se vyplatí následovat?*
3. *Zamyslete se nad vlivem médií na náš život. Jak se můžeme vyhnout jejich negativním účinkům, a zároveň využít jejich potenciálu pro dobré účely?*
4. *Uvažujte o Jozuově pokoře a o jeho touze žít blízko svatyně. V čem je pro vás jeho postoj příkladem?*

Dědicové slibů

Texty na tento týden

Gn 3,17–24; Dt 6,3; Joz 13,1–7; Žd 12,28; Lv 25,1–5.8–13; Ez 37,14.25

Základní verš

„Navraťte se do pevnosti, věžňové, jimž naděje vzhází. Dnes to oznamuji znovu: Všechno ti nahradím dvojnásobně.“ (Za 9,12)

Kapitoly Jozue 13–21 obsahují dlouhé seznamy zeměpisných bodů a hranic vymezujících části země přidělené jednotlivým izraelským kmenům. Pro současného čtenáře se tyto seznamy mohou zdát nepodstatné, ale vycházejí z teologického chápání zaslíbené země, které má i dnes svůj význam. Prostřednictvím těchto konkrétních seznamů chtěl Bůh Izraelity naučit, že nejde jen o jakousi bájnou zemi. Bůh jim dal zaslíbení, které se stalo hmatatelným a měřitelným. Izraelci však museli toto zaslíbení proměnit ve skutečnost tím, že podle něj jednali.

Ano, Bůh jim chtěl dát zemi jako dědictví. Měl to být dar, jehož prostřednictvím se naplnilo to, co zaslíbil jejich otcům: „Hleď, předal jsem vám zemi. Jděte obsadit zemi, o níž Hospodin přísahal vašim otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ji dá jim a jejich potomstvu“ (Dt 1,8). Důležité však bylo, aby se i oni aktivně podíleli na přijetí tohoto dědictví.

Tento týden se soustředíme na některé teologické koncepty související se zaslíbenou zemí a na jejich duchovní důsledky pro nás věřící. Toužíme totiž, aby se v našem životě naplnila všechna zaslíbení, která máme v Ježíši.

Osnova lekce

Devátá lekce našeho studia nám připomene nejen konkrétní podobu získané „zaslíbené země“ (Joz 13–21), ale především její teologický význam jako hmatatelného Božího daru a splnění slibů patriarchům.

- Gn 2,15; 3,17–24; 13,14.15: Země jako Boží dar lidem (neděle)
- Dt 4,1.25.26: Země jako Boží podmíněný dar jeho lidu (pondělí)
- Joz 13,1–7: Obsazování země jako dar i úkol (úterý)
- Lv 25,1–5.8–13: Jubilejní a sobotní rok – život v zaslíbené zemi (středa)
- Ez 37,14.25: Naděje na návrat do (lepší) „zaslíbené země“ (čtvrtek)

EDEN A KENAN

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

²³Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. ²⁴Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života. (Gn 3,23.24)

¹⁴Poté, co se Lot od něho oddělil, řekl Hospodin Abramovi: „Rozhlédni se z místa, na němž jsi, pohlédni na sever i na jih, na východ i na západ, ¹⁵neboť celou tu zemi, kterou vidíš, dám tobě a tvému potomstvu až navěky.“ (Gn 13,14.15)

Osobní studium

Přečti si text Gn 2,15 a Gn 3,17–24. Jak pád do hříchu ovlivnil životní prostor prvního lidského páru?

Při stvoření Bůh umístil Adama a Evu do dokonalého prostředí, které bylo ztělesněním hojnosti a krásy. První lidský pár se setkal se svým Stvořitelem v nádherném, dokonalém prostředí, které zajišťovalo jejich tělesné potřeby. Rajská zahrada doplňovala slova, která říkal Bůh. Sloužila jako vzdělávací centrum, kde Adam a Eva získávali důležité pochopení Božího charakteru. Zároveň rostli v poznání života, který pro ně Bůh zamýšlel. Když se však narušil důvěrný vztah s jejich Stvořitelem, změnil se také jejich vztah k rajské zahradě. Nejlepším vyjádřením narušení tohoto vztahu bylo, že museli zahradu opustit. Přišli o prostor, který jim Bůh na začátku daroval. Rajská zahrada se tak proměnila v symbol hojnosti života. Tento motiv se znovu objeví v tématu zaslíbené země.

Jak patriarchové vnímali zaslíbení o zemi? (Viz Gn 13,14.15; Gn 26,3.24; Gn 28,13.) Co podle tebe znamená pro nás adventisty žít jako dědicové zaslíbení (Žd 6,11–15)?

Když Abraham vstoupil do země, kterou mu Bůh ukázal, stala se tato země vírou pro něho a jeho potomstvo zaslíbenou zemí. A zůstala zemí zaslíbenou celých čtyřicet let. Patriarchové ve skutečnosti půdu nevlastnili. Země jim nepatřila a nemohli ji dát svému potomstvu jako dědictví. Země patřila Bohu, podobně jako mu patřila rajská zahrada. Adam a Eva se nijak nepřičinili o to, aby mohli bydlet v rajské zahradě. Podobně ani Izraelci nepřispěli (a ani nemohli přispět) ničím, čím by si zasloužili. Zaslíbená země byla Božím darem na základě jeho iniciativy. Izraelci neměli žádné přirozené právo ani nárok na zemi (Dt 9,4–6), mohli ji vlastnit pouze díky Boží milosti.

Patriarchové byli dědici zaslíbení. Jako Kristovi následovníci jsme zdědili ještě lepší zaslíbení (Žd 8,6), která se naplní, budou-li našimi vzory ti, „kdo pro víru a trpělivost mají podíl na zaslíbení“ (Žd 6,12).

Aplikace

Adam a Eva přišli o svůj domov, protože přestali důvěřovat Bohu. Patriarchové žili vírou a čekali na zaslíbení, která se ještě nenaplnila. Jak můžeš dnes žít jako dědic Božích zaslíbení a důvěřovat jeho milosti, i když ještě nevidíš jejich naplnění?

ZEMĚ JAKO DAR

Davidův; žalm. Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí. (Ž 24,1)

'Nyní tedy, Izraeli, slyš nařízení a práva, která vás učím dodržovat, abyste zůstali naživu a mohli obsadit zemi, kterou vám dává Hospodin, Bůh vašich otců. [...] ²⁵Budeš plodit syny a vnuky a dožijete se v té zemi stáří; zvrhnete-li se však a uděláte si tesaanou sochu, zpodobení čehokoli, a dopustíte se toho, co je zlé v očích Hospodina, tvého Boha, co ho uráží, ²⁶beru si dnes proti vám za svědky nebe i zemi, že v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili, rychle a nadobro vyhynete. Nebudete v ní dlouho živi, ale budete vyhlazeni. (Dt 4,1.25.26)

Osobní studium

Přečti si Ex 3,8; Lv 20,22; Lv 25,23; Nu 13,27; Dt 4,1.25.26; Dt 6,3 a Ž 24,1. Jaký zvláštní vztah existoval mezi Bohem, Izraelem a zaslíbenou zemí?

Na zcela základní úrovni země přináší národu fyzickou identitu. Lokalizací národa určuje i zaměstnání a životní styl národa. Otroci byli bez kořenů, nikam nepatřili a z výsledků jejich práce se těšil někdo jiný. Mít půdu znamenalo svobodu. Identita vyvoleného národa byla silně spojena s jejich přebýváním v zemi.

Mezi Bohem, Izraelem a zemí byl zvláštní vztah. Izraelci dostali od Boha zemi jako dar, ne jako právo, které nelze odejmout. Vyvolený lid mohl vlastnit zemi, jen pokud byl ve smluvním vztahu s Hospodinem a respektoval ustanovení smlouvy. Bez Božího požehnání nemohl mít ani zemi, ani její požehnání.

Zároveň je pravda, že země byla jakýmsi „objektivem“, přes který mohl Izrael lépe pochopit Boha. Život v zaslíbené zemi jim připomínal věrného a důvěryhodného Boha. Země ani Izrael by neexistovaly bez iniciativy Boha, který byl původcem a podstatou jejich existence. Zatímco byli Izraelci v Egyptě, Nil, zavlažovací systémy a tvrdá práce poskytovaly plodiny, které potřebovali k životu. Kanaan byl jiný. Hojnost úrody závisela především na dešti a počasí mohl ovládat pouze Bůh. Země tak Izraelcům připomínala jejich neustálou závislost na Bohu.

I když Izrael dostal zemi jako dar od Hospodina, v konečném smyslu zůstal jejím vlastníkem samotný Bůh. Jako skutečný vlastník celé země (Ž 24,1) má Hospodin právo dát zemi Izraeli, nebo mu ji odebrat. Je-li Bůh vlastníkem celé země, Izraelci a v širším smyslu i všichni ostatní lidé jsou cizinci a poutníky. Jinými slovy, všichni jsme na zemi, která patří Bohu, jen dočasnými hosty.

Aplikace

Co pro tebe ve světle 1Pt 2,11 a Žd 11,9–13 znamená žít jako cizinec a poutník těšící se na město, jehož tvůrcem a stavitelem je samotný Bůh?

DAROVANÁ ZEMĚ

'Jozue byl stařec pokročilého věku. Hospodin mu řekl: „Ty jsi zestárl a sešel věkem, ale zbývá ještě velmi mnoho země, kterou je nutno obsadit. [...] Všechny obyvatele pohoří od Libanónu až k Misrefót-majimu, všechny Sídónany, vyženu před Izraelci já sám. Jen přiděl zemi losem Izraeli za dědictví, jak jsem ti přikázal. Rozděl nyní tuto zemi do dědictví devíti kmenům a polovině kmene Manasesova.“ (Joz 13,1.6.7)

Osobní studium

Přečtěte si text Joz 13,1–7. Jaké problémy s sebou přinášelo vlastnictví Kenaanu? Jak těmto problémům rozumíš v souvislosti s faktem, že Izraelci dostali zemi jako dar?

Vzhledem ke skutečnosti, že Izraelci žili po staletí jako otroci, jejich vojenské schopnosti nestačily na dobytí země. Kanaan nedokázali natrvalo ovládnout ani jejich otrokáři Egypťané se svými zkušenými a dobře ozbrojenými armádami. Egypťanům se nikdy úplně nepodařilo podmanit si Kanaan, protože města byla opevněná a nedobytná. Nyní Bůh přikazuje národu bývalých otroků, aby dobyl zemi, kterou si jejich bývalí pánové podrobit nedokázali. Pokud budou někdy vlastnit zemi, bude to jen z Boží milosti, ne díky jejich vlastním schopnostem.

Kapitoly 13 až 21 v knize Jozue se věnují zprávě o rozdělení země mezi různé izraelské kmeny. Izraelci se dozvídají nejen to, kterou část dostaly jednotlivé kmeny, ale také to, která území ještě zbývá obsadit. Izraelci mohou bezpečně žít v zemi, kterou jim Bůh dal jako dědictví. Jsou právoplatnými a legitimními nájemci půdy v Božím vlast-

nictví. Boží iniciativa však musí být následována lidským jednáním. První polovina knihy Jozue ukazuje, že Bůh dává Izraelcům zemi tím, že ji vyvlastňuje Kenaancům. Druhá polovina informuje o tom, jak Izrael zemi získal tím, že ji osídlil.

Vzájemná propojenost jednotlivých fází dobývání Kenaanu je dobrou ilustrací celkové dynamiky našeho spasení. Podobně jako Izrael, ani my nemůžeme udělat nic, abychom si naše spasení zasloužili (Ef 2,8.9). Je to dar, tak jako byla zaslíbená země Božím darem Izraeli na základě jejich smluvního vztahu s Hospodinem. Tento dar si nijak svými skutky nezasloužili (viz Dt 9,5).

Aby se však Izraelci mohli těšit z Božího daru, museli na sebe převzít všechny povinnosti, které s sebou přinášel život v zaslíbené zemi. Je to podobné, jako když my procházíme procesem posvěcení – v láskyplné poslušnosti se učíme naplňovat požadavky, které souvisejí s tím, že jsme občany Božího království. Samozřejmě jde jen o paralelu: oni dostali z milosti zaslíbenou zemi a my prostřednictvím milosti dostáváme spasení. Dostali jsme úžasný dar, ale pokud si nedáme pozor, můžeme o něj přijít.

Aplikace

V čem jsou dnešní problémy křesťanů podobné těm, se kterými zápasili Izraelci při obsazování zaslíbené země? (Viz Fp 2,12; Žd 12,28.)

JUBILEUM

³Šest let budeš osívat své pole, šest let budeš prořezávat svou vinici a shromažďovat z ní úrodu, ⁴ale sedmého roku bude mít země rok odpočinutí, slavnost odpočinutí, odpočinutí Hospodínovo. Nebudeš osívat své pole ani prořezávat svou vinici. [...] ⁶Co země v odpočinutí sama zplodí, bude vaší potravou, pro tebe, tvého otroka i otrokyni, tvého nádeníka i přistěhovalce, kteří u tebe pobývají jako hosté. ⁷I tvůj dobytek a zvěř, která je v tvé zemi, bude mít všechnu její úrodu za potravu. [...] ¹¹Pa-desátý rok vám bude létem milostivým. Nebudete v něm sít ani sklízet, co samo vyrostе, ani sbírat hrozny z neobdělanych vinic. ¹²Je to léto milostivé. Budete je mít za svaté. Smíte jíst z pole, co urodí. ¹³V tomto milostivém létě se každý vrátí ke svému vlastnictví. [...] ¹⁷Nikdo nepoškodíte svého bližního, ale budeš se bát svého Boha. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Lv 25,3.4.6.7.11–13.17)

Osobní studium

Zaslíbená země byla pro existenci Izraele jako Božího lidu natolik důležitá, že nemohla být rozdělena jako jeden celek. Musela být nejdříve rozdělena mezi jednotlivé kmeny, rody a rodiny (Nu 34,13–18), aby se zabránilo tomu, že se stane vlastnictvím malé skupiny vlivných elit.

Přečti si text Lv 25,1–5.8–13. V čem spočíval smysl sedmého roku jako sobotního odpočinutí (ČSP) země a milostivého léta?

Na rozdíl od Egypta, kde občané pravidelně ztráceli svou půdu a stávali se faraonovými nevolníky, Božím záměrem pro Izraelce bylo, aby nikdo z nich nikdy nepřišel natrvalo o svá práva. Půdu nemohl vlastnit nikdo, kdo by nepatřil ke kmeni nebo rodu, který původně dostal tuto zemi do vlastnictví. Podle Božího plánu se půda ve skutečnosti nikdy nemohla natrvalo prodat. Mohla být pouze pronajata na základě hodnoty stanovené podle počtu let zbývajících do nejbližšího milostivého léta. Příbuzní člověka, který byl nucen „prodat“ půdu svých předků, měli povinnost vykoupit ji ještě před létem milostivým (Lv 25,25).

Přidělení půdy se stává oknem do Božího srdce. Náš nebeský Otec chce, aby jeho děti byly štědré k těm, kteří mají méně štěstí. Každý sedmý rok měli umožnit, aby je jejich půda živila. Sobotní rok odpočinku uplatňoval princip přikázání soboty ve větším rozsahu, než to prožíváme dnes. Kromě toho, že vlastnictví půdy oceňuje a podporuje tvrdou práci, vyzývá také k úctě a laskavosti vůči těm, kteří čelí finančním problémům. Zákon o vlastnictví půdy poskytoval každému Izraelci možnost osvobodit se od zděděných nebo vlastním přičiněním způsobených tíživých okolností a začít nový život. Toto je ve své podstatě hlavním cílem evangelia: vymazat rozdíl mezi bohatými a chudými, zaměstnavateli a zaměstnanci, privilegovanými a nep privilegiovanými. Když si uvědomíme, že jsme všichni zcela závislí na Boží milosti, ocitáme se na naprosto stejné úrovni nejen před Bohem, ale i mezi sebou navzájem.

Naneštěstí Izraelci zanedbali dodržování Bohem stanovených norem. Výstrahy a varování před takovým jednáním se za několik staletí naplnily tím, že o svou zemi přišli (2Pa 36,20.21).

Aplikace

Jak nám mohou sobota a principy přidělování půdy Izraelcům připomínat, že v Božích očích jsme si všichni rovni? Jak nám může sobota pomoci zastavit se a říci „ne“ nekonečnému kolotoči konzumu, který tíží mnoho společností?

NAVRÁCENÍ ZEMĚ

Toto praví Panovník Hospodin: „Shromáždím dům izraelský z národů, mezi kterými jsou rozptýleni, a budu mezi nimi posvěcen před očima pronárodů. Budou bydlet ve své zemi, kterou jsem dal Jákobovi, svému služebníku.“ (Ez 28,25)

“Vložím do vás svého ducha a oživnete. Dám vám odpočinutí ve vaší zemi. I poznáte, že já, Hospodin, jsem to vyhlásil i vykonal, je výrok Hospodinův. [...]”²⁵ Budou sídlit v zemi, kterou jsem dal Jákobovi, svému služebníku, v níž sídlili vaši otcové. Budou v ní sídlit oni i jejich synové a synové jejich synů navěky a David, můj služebník, bude jejich knížetem navěky. (Ez 37,14.25)

Osobní studium

Při čtení následujících textů uvažuj, jaký byl Boží slib týkající se návratu Izraele do zaslíbené země a jak se splnil.

Jr 24,6; Jr 31,16

Ez 11,17; Ez 28,25 a Ez 37,14.25

Během babylónského vyhnanství Izraelci zažili smutnou realitu vykořenění ze země otců. Dostali však také zaslíbení, že ačkoli se jejich vztah s Bohem projevil tím, že jim daroval zemi, nebyl tímto vlastnictvím ani podmíněn, ani omezen. Když Izraelci vyznali své hříchy, činili pokání a celým srdcem hledali Hospodina, Bůh opět splnil svůj slib a přivedl je zpět do jejich země. Právě návrat do zaslíbené země byl symbolem jejich obnovy. Hospodin byl tedy jejich Bohem, i když se právě nenacházeli v zaslíbené zemi.

Slib, že Izrael bude zemi vlastnit navždy, byl podmíněný (Dt 28,63.64; Joz 23,13.15; 1Kr 9,7; 2Kr 17,23; Jr 12,10–12). Podobně bylo

podmíněno i zaslíbení, že po přesídlení se Izraeli bude v zemi opět dařit. Starozákonní proroci zároveň poukazovali na obnovu, kterou přinese budoucí král z rodu Davidova (Iz 9,6.7; Za 9,9.16). Toto zaslíbení se naplnilo prostřednictvím života, smrti a vzkříšení Ježíše Krista, ve kterém se splnila všechna zaslíbení daná starověkému Izraeli.

V Novém zákoně se zaslíbená země přímo nezmiňuje. Dozvídáme se však, že Boží zaslíbení se naplnila v Ježíši Kristu a jeho prostřednictvím (2K 1,20; Ř 15,8). V Kristově světle tedy zaslíbená země dostává nový smysl. Stává se symbolem duchovních požehnání, která Bůh plánuje dát svému věrnému lidu tady a teď (Ef 2,6) i na světě, který teprve přijde.

Konečné splnění Božího zaslíbení o odpočinku, hojnosti a blahobytu v zemi se uskuteční na nové zemi, osvobozené od hříchu a jeho následků. V tomto smyslu se naše naděje jako křesťanů zakládá na Kristově zaslíbení, že se vrátí a po tisíciletém období v nebi ustanoví své věčné království na obnovené zemi. Půjde o konečné naplnění všech zaslíbení o zemi.

Aplikace

Přečti si J 14,1–3; Tt 2,13 a Zj 21,1–3. O jaké naději pro nás se mluví v těchto verších? Proč nám Ježíšova smrt zaručuje naplnění této naděje?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou polovinu 42. kapitoly „Vítězství lásky“ z knihy *Velké drama věků* (GC 672–678; VDV 432–437).

„Až vejdeme branami do města, můžeme se radovat, že jsme spaseni, věčně spaseni. Do té doby však musíme dbát pokynu apoštola: ‚Střezme se, aby o někom z vás neplatilo, že v čase, dokud zaslíbení trvá, promeškal vstup do Božího odpočínutí‘ (Žd 4,1). Vědět o Kenaanu, zpívat kenaanské písně, radovat se z vyhlídky na vstup do Kenaanu nepřivedlo syny Izraele do vinic a olivových hájů zaslíbené země. Mohli ji učinit skutečně svou pouze tak, že ji obsadili, splnili podmínky, uplatnili živou víru v Boha a přivlastnili si jeho zaslíbení.“ (YI, 17. 2. 1898)

„Bible označuje dědictví spasených slovem ‚vlast‘ (Žd 11,14–16). Nebeský Pastýř tam zavede své věrné k pramenům živých vod. Strom života bude každý měsíc dávat své ovoce a listí stromu bude sloužit pro zdraví národů. Budou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál, a stromy rostoucí na jejich březích budou na cesty připravené pro vykoupený lid vrhat blahodárný stín. Rozsáhlé nížiny tam budou stoupat ke krásným pahorkům a malebná horstva se budou skvět ve svém majestátu. V pokojných rovinách, při živých tocích, najde Boží lid, který byl na světě tak dlouho poutníkem a cizincem, svůj domov.“ (GC 675; VDV 435)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o zaslíbené zemi jako o symbolu života v hojnosti, který Kristus zaslíbil svým následovníkům v J 10,10. Jak život v bohaté zemi může představovat něco z toho, co budou prožívat spasení?
2. Uvažujte o vzájemném propojení dvou skutečností – že jsme občany určité země a že žijeme určitým způsobem. Jak se tyto dvě skutečnosti navzájem ovlivňují? Jaké jsou důsledky toho, že jsme občany Božího království?
3. Jako lidé jsme často zklamáni sliby druhých a někdy i sliby, které dáváme sami sobě. Proč můžeme důvěřovat Božím slibům?
4. Jak se může zaslíbení o budoucí nové zemi stát součástí našeho života tady a teď?

Pravý Jozue

Texty na tento týden

1K 10,1–13; Mt 2,15; Joz 1,1–3; Sk 3,22–26; Žd 3,7–4,11; 2K 10,3–5

Základní verš

„To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků.“ (1K 10,11)

Při čtení knihy Jozue cítíme, že život hlavní postavy poukazuje na skutečnost, která ji naprosto přesahuje. S tímto principem se setkáváme v celé Bibli. Země Kanaan je například symbolem naší věčné naděje na novou zemi. I služba v pozemské svatyni poukazovala na velkolepou realitu: „Ale když přišel Kristus, velekněz, který nám přináší skutečné dobro, neprošel stánkem zhotoveným rukama, to jest patřícím k tomuto světu, nýbrž stánkem větším a dokonalejším“ (Žd 9,11).

Vyvstává však otázka: Jakým způsobem ukazuje kniha Jozue na budoucí naplnění? Jak si můžeme být jisti, že takový výklad knihy je legitimní? Jaké biblické principy řídí aplikaci knihy Jozue na novozákonní skutečnosti a na události poslední doby?

Tento týden se budeme zabývat zásadami biblického výkladu týkajícími se typologie. Budeme studovat, jaké ukazatele typologie nacházíme v Bibli a jak život Jozua předznamenává službu Mesiáše, jak ukazuje na symboliku, která se naplňuje v církvi a předznamenává završení lidských dějin.

Osnova lekce

Pohled na knihu Jozue, který nám nabídne takto lekce, bude specifickým pohledem z perspektivy Nového zákona. Budeme sledovat, jak Jozuův život a služba „typologicky“ (předobrazně) předznamenávají život a službu Mesiáše, ale i zkušenost jeho církve.

- Ř 5,14; Žd 9,24; 1Pt 3,21.22: Definice a principy biblické typologie (neděle)
- J 1,14; 1K 3,16.17: Příklady biblické typologie (pondělí)
- Dt 18,15–19; Sk 3,22–26: Jozue jako předobraz (typ) Mesiáše (úterý)
- Žd 3,7–4,11: Ježíš jako antitypický Jozue (středa)
- 1Pt 1,3–5; Ko 3,24: Jozuova zkušenost jako předobraz zkušenosti církve (čtvrtek)

BIBLICKÁ TYPOLOGIE

Přesto smrt vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo nezhrěšili podobným přestoupením jako Adam; ten je předobrazem toho budoucího. (Ř 5,14; ČSP)

Neboť Kristus nevešel do svatyně udělané lidskýma rukama, která je předobrazem té pravé, nýbrž do samého nebe, aby se nyní za nás ukázal před Boží tváří. (Žd 9,24; ČSP)

²¹To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista, ²²jenž jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti. (1Pt 3,21.22)

Osobní studium

Jak bys na základě uvedených textů vysvětlil, na co se vlastně soustředí biblická typologie?

Ř 5,14

1K 10,1–13

Žd 8,5

Žd 9,24

1Pt 3,21.22

Tyto biblické pasáže používají výraz „typ“ (řecký *typos*; „vzor“, „předobraz“, „příklad“) nebo „antityp“ (řecký *antitypos*; „naplnění“) k označení způsobu, jakým novozákonní pisatelé definovali vztah mezi textem nebo událostí Starého zákona a jejich významem.

Typologie je specifický způsob výkladu významu osob, událostí nebo institucí, které chápeme jako Bohem zamýšlené předobrazy Ježíše nebo jiných skutečností obsažených v evangeliu. Typ (obraz) odpovídá antitypu (objektu), podobně jako forma

či obraz zrcadlí původní vzor či originální objekt. Antityp naplno odhaluje to, na co typ poukazoval. Biblický typ byl zformován podle Božího plánu, který existoval v Boží mysli (konkrétně nebo jako pojem), a slouží k vytvoření budoucích kopií (antitypů).

Je důležité si uvědomit, že pisatelé Nového zákona nepřikládali starozákonním textům typologický význam náhodně, bez hlubšího smyslu. Starozákonní typ je vždy ověřen v prorockých spisech předtím, než získá antitypické naplnění v Novém zákoně.

Prostuduj si, jak se David objevuje ve Starém zákoně a jak je předznamenán v Novém zákoně. Co se z toho můžeme naučit o fungování typologie?

a) David (Ž 22,2.15–19)

b) Nový David (Jr 23,5; Iz 9,5.6; Iz 11,1–5)

c) Antitypický David (J 19,24)

Při pohledu na tyto texty zjistíme, že klíčem k rozpoznání a aplikaci typů v Písmu je samotný Starý zákon. To znamená, že novozákonní pisatelé, jejichž Písmem byl Starý zákon, byli inspirováni Duchem svatým, aby použili starozákonní typy (předobrazy) k odhalení „přítomné pravdy“ (2Pt 1,12), zejména o Ježíši a jeho službě.

Aplikace

Když na stránkách Písma nacházíme Boží záměr, uvědomujeme si, že Bůh i dnes působí v našich životech. Jak může rozpoznání Božího plánu prostřednictvím typologie posílit naši důvěru v jeho vedení?

TYP A ANTITYP

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)

¹⁶Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? ¹⁷Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. (1K 3,16.17)

Osobní studium

Vykladači Písma nemohou svévolně rozhodovat o tom, co tvoří biblický typ nebo jak se tento konkrétní typ naplňuje v Novém zákoně nebo v budoucnosti. Bible sama poskytuje v souvislosti s použitím biblické typologie určité pokyny a principy.

Nový zákon odhaluje antitypická naplnění určitých starozákonních typů ve třech odlišných fázích: (1) v Kristově životě (kristologické naplnění), (2) ve zkušenosti církve (ekleziologické naplnění) a (3) na konci času (eschatologické naplnění).

Tyto typy a antitypy můžeme najít v celé Bibli a jsou velmi užitečné pro to, aby čtenářům ukázaly, jak rozumět Bibli a jakým pravdám nás Boží slovo učí o Ježíši, spasení a konečné naději, kterou máme.

Prozkoumejme následující starozákonní typy: Izrael, vyjití z Egypta a svatyně. Jak se každý z nich naplňuje ve třech antitypic-

kých fázích: kristologické, ekleziologické a eschatologické?

- 1) Izrael
 - a) Kristologická fáze (Mt 2,15)
 - b) Ekleziologická fáze (Ga 6,16)
 - c) Eschatologická fáze (Zj 7,4–8.14)
- 2) Exodus
 - a) Kristologická fáze (Mt 2,19–21)
 - b) Ekleziologická fáze (2K 6,17)
 - c) Eschatologická fáze (Zj 18,4)
- 3) Svatyně
 - a) Kristologická fáze (J 1,14; J 2,21; Mt 26,61)
 - b) Ekleziologická fáze (1K 3,16.17; Ef 2,19–22; 2K 6,16)
 - c) Eschatologická fáze (Zj 3,12; Zj 11,19; Zj 21,3; Zj 21,22)

„Jelikož má Písmo jediného božského Autora, různé části Písma jsou ve vzájemném souladu... Všechny doktríny Bible budou ve vzájemném souladu; interpretace jednotlivých pasáží budou v souladu se vším, co Písmo učí o daném tématu.“ (HT 65)

Aplikace

Co děláš, když je pro tebe obtížné pochopit význam určitých pasáží? Kam se můžeš obrátit a koho se můžeš zeptat? Co naopak není moudré, nebo je přímo nebezpečné?

JOZUE JAKO TYP

¹⁵Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratrů, proroka, jako jsem já. Jeho budete poslouchat ¹⁶zcela podle toho, co jsi žádal od Hospodina, svého Boha, na Chorébu v den shromáždění: „Kéž neslyším už hlas Hospodina, svého Boha, a nevidím už ten veliký oheň, abych nezemřel.“ ¹⁷Hospodin mi řekl: „Dobře to pověděli. ¹⁸Povolám jim proroka z jejich bratrů, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikážu.“ (Dt 18,15–18)

Osobní studium

Jaký význam má ve světle biblické typologie několikanásobná paralela mezi životy Mojžíše a Jozua? Viz Ex 3,1.2; Joz 1,1–3; Nu 13,1.2; Joz 2,1; Ex 3,5; Joz 5,15.

V první lekci jsme si ukázali, že Jozue je v Bibli představen jako nový Mojžíš, který v životě druhé generace opakuje nejvýznamnější kroky vyjití z Egypta. Podobně jako Mojžíš, dostal i Jozue pověření přímo od Hospodina (Joz 1,1). Pod vedením obou vzbuzovala sláva Izraele mezi národy strach. Mojžíš vedl Izrael při přechodu Rudého moře, Jozue při zázračném přejití Jordánu. Oběma Hospodin připomíná nezbytnost obřízky a důležitost Paschy. Za Mojžíše začíná padat mana a za Jozua končí. Oba dostávají příkaz, aby si vyzuli sandály. Jejich vztyčená ruka signalizu-

je vítězství Izraele. Mojžíš dává pokyny k rozdělení země a ustanovení útočištných měst. Jozue dané pokyny uskutečňuje. Oba se loučí s národem důležitým poselstvím a na konci své služby obnovují smlouvu s Hospodinem.

Prostuduj si Dt 18,15–19; Dt 34,10–12; J 1,21; Sk 3,22–26 a Sk 7,37. Kdo naplňuje Mojžíšovo proroctví o proroku, který se mu podobá? Jak Jozue zapadá do tohoto obrazu?

Jozuův život byl částečným naplněním proroctví, které vyslovil Mojžíš (Dt 18,15.18). Toto proroctví se však v jeho životě cele nenaplnilo. Takové proroctví mohl naplnit pouze Mesiáš. Důvěrně znal Otce (J 1,14.18), byl pravdivý a pravdivě zjevil Boha (L 10,22; J 14,6; Mt 22,16). Bůh skutečně vložil svá slova do jeho úst (J 14,24). Mojžíšův i Jozuův život se tak stávají předobrazy (typy) přicházejícího Mesiáše, Ježíše.

Aplikace

V čem spočívá klíčové postavení Ježíše pro tvou cestu s Hospodinem? Proč musí být Ježíš a to, co pro nás udělal, základem celé naší křesťanské zkušenosti?

PRAVÝ JOZUE (NAPLNĚNÍ)

⁷... V Davidových žalmech, tedy po dlouhé době, jak už bylo pověděno, říká: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“⁸ Kdyby byl Jozue již uvedl lid do odpočinutí, nemluvil by Bůh o jiném, pozdějším dnu.⁹ Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou.¹⁰ Neboť kdo vejde do Božího odpočinutí, odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého.¹¹ A tak usilujme, abychom vešli do toho odpočinutí a nikdo pro neposlušnost nepadl jako ti na poušti. (Žd 4,7–11)

Osobní studium

Při čtení knihy Jozue bychom měli mít na paměti biblickou typologii. Války, které Izraelci vedli pod vedením Jozua, jsou historickými událostmi tvořícími neodmyslitelnou součást izraelských dějin. Cílem těchto válek bylo osídlení zaslíbené země a Izraelci měli v klidu užívat své dědictví. Zároveň měli vybudovat novou společnost založenou na principech Božího zákona.

Izajáš a další starozákonní autoři později představují dílo Mesiáše tak, že součástí jeho díla je i vrácení zpustošeného dědictví svému lidu (Iz 49,8). Používají přitom podobnou terminologii, která je tak častá v knize Jozue. Stejně jako bylo Jozuovým úkolem rozdělit Izraelcům zemi, tak Mesiáš, zobrazený jako nový Jozue, přiděluje duchovní dědictví novému Izraeli.

Přečti si Žd 3,7–4,11. Jak Nový zákon potvrzuje, že Jozue, nový Mojžíš, je předobrazem Ježíše Krista?

Autoři Nového zákona představili mnoho aspektů služby Ježíše Krista v souvislosti s životem Jozua. Tak jako Jozue vstoupil do Kanaanu po čtyřiceti letech na poušti, tak „antitypický Jozue“, Ježíš, vstoupil do své pozemské služby po čtyřiceti dnech na poušti (Mt 4,1–11; L 4,1–13) a do své nebeské služby po čtyřiceti dnech na pozemské poušti (Sk 1,3,9–11; Žd 1,2).

Po Ježíšově křtu v řece Jordán (Ježíšův „přechod Jordánu“; Mt 3,13–17; Mk 1,9–11) pisatelé evangelia citují ze Ž 2,7 a Iz 42,1, tedy z mesiášského žalmu a z písně o trpícím Hospodinově služebníkovi (Mt 3,17; Mk 1,11; L 3,22). V důsledku toho je Ježíš prostřednictvím svého křtu představen jako božský bojovník, který bude věrně a poslušně až do své smrti bojovat proti mocnostem zla. Jeho život služby a smrt na kříži porazily satana, vedly k vítězství nad našimi duchovními nepřáteli, nabídky duchovní odpočinek jeho lidu a předaly dědictví vykoupným (Ef 4,8; Žd 1,4; Žd 9,15).

Aplikace

Co znamená, že můžeme „odpočinout“ v tom, co pro nás Kristus udělal? Jak můžeme mít jistotu, že Ježíš porazil satana?

JOZUE A MY

³Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. ⁴Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích ⁵a Boží moc vás skrze víru stráží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. (1Pt 1,3–5)

²³Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, ²⁴s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte. (Ko 3,23.24)

Osobní studium

Jozue jako předobraz (typ) ukazuje dál než na službu Ježíše Krista. Jozuův předobraz se naplňuje v životě církve, která je Kristovým tělem. V jakém smyslu předznamenávají války, které vedl Izrael pod vedením Jozua, duchovní zápasy církve? V čem se liší? Viz 1Tm 1,18; 2Tm 4,7; Ef 6,10–12; 2K 10,3–5 a Sk 20,32.

Novozákonní pisatelé poukazují ve svých textech na ekleziologické naplnění Jozuovy typologie (v životě církve). Členové církve, Kristova těla, jsou součástí duchovního boje proti silám zla. Současně však mohou prožívat odpočinek v Boží milosti (Žd 4,9–11) a požehnání svého duchovního dědictví.

Co říkají následující texty o konečném naplnění Jozuovy typologie? 1Pt 1,3–5; Ko 3,24; Zj 20,9; Zj 21,3

Konečné a úplné naplnění Jozuovy typologie se uskuteční a završí při druhém příchodu Ježíše Krista (apokalyptický/eschatologický aspekt).

Jozuův život odrážel tak mnoho z Božího charakteru, že určité aspekty jeho života získaly prorocký charakter, který předznamenával činnost a osobu Mesiáše.

Mesiášův první příchod je již dnes pro nás skutečností. Nepotřebujeme se soustředit na předpovědi toho, jaký Mesiáš bude, protože už přišel (i když tyto předpovědi samozřejmě posilují naši víru v Boží svrchovanost). Dnes však máme výsadu zrcadlit jeho charakter – slávu, o kterou se Kristus toužil podělit se svými učedníky (J 17,22). Každý den můžeme přemýšlet o Kristově charakteru a měnit se k jeho obrazu (2K 3,18). Čím více uvažujeme o Ježíši, tím více zrcadlíme krásu jeho charakteru. Právě k tomu by mělo směřovat naše každodenní chození s Kristem. Proto se v Písmu klade tak velký důraz na slovo „dnes“. To je také důvod, proč bychom měli věnovat čas zkoumání života, charakteru a učení Ježíše Krista. Tím, že hledíme na Krista, měníme se k jeho obrazu.

Aplikace

Jozue (typ) se zeptal Izraelců: „Jak dlouho budete otálet, než konečně obsadíte zemi, kterou vám dal Hospodin, Bůh vašich otců?“ (Joz 18,3). Jak by dnes Ježíš, Jozuův antityp, formuloval tuto otázku?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Současníci Ježíše Krista nepochopili jeho poslání. [...] Tradice, zásady a nařízení vydaná lidmi zastřely poučení, která jim Bůh chtěl sdělit. Tato lidská ustanovení se stala překážkou, aby lidé pochopili a prožívali pravé náboženství. A když Ježíš Kristus přišel, nepoznali, že on je naplněním všech symbolů a předobrazů. Zavrhlí skutečnost a drželi se dále svých předobrazů a symbolických obřadů. Boží Syn přišel, oni se však dále dožadovali znamení. Když slyšeli poselství: ‚Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské‘ (Mt 3,2), žádali Krista, aby učinil zázrak. Kristovo evangelium jim bylo kamenem úrazu, protože toužili po znameních, místo aby toužili po Spasiteli. Očekávali, že Mesiáš prosadí své nároky mocnými dobytelskými činy a že založí svou říši na troskách pozemských království. Pán Ježíš na to odpověděl podobenstvím o rozsévání. Boží království se neprosazuje silou armád nebo násilím, ale vštěpováním Božího slova do lidských srdcí.“ (COL 34.35; PM 15)

„Církev potřebuje věrné muže, jako byl Káleb a Jozue, kteří jsou připraveni přijmout věčný život za prosté Boží podmínky poslušnosti. Naše sbory trpí nedostatkem pracovníků. Svět je naším polem. Misionáři jsou potřební ve městech i na vesnicích, které jsou spoutány modloslužbou více než pohané na Východě, kteří nikdy neviděli světlo pravdy. Pravý duch misie se vytratil a opustil sbory, které se tak vznešeně hlásí ke svému povolání. Jejich srdce už nezáří láskou k lidem a touhou přivést je do Kristova ovčince. Není nikdo, kdo by odpověděl na volání, které se ozývá ze všech stran: ‚Přijďte sem... a pomozte nám.‘“ (4T 156)

Otázky k rozhovoru

1. Jak nám biblická typologie pomáhá lépe porozumět službě Ježíše Krista pro nás?
2. V čem je náš duchovní boj podobný dobytí Kenaanu, a v čem se liší?
3. Uvažujte o konečném naplnění Jozuovy typologie. Jak nám obraz světa bez bolesti, utrpení a smrti dává skutečnou naději v každodenních životních zápasech?
4. Jozue odrážel Boží charakter do té míry, že předznamenal Kristovu službu. Jakými praktickými způsoby můžete Ježíši dovolit, aby ve vás lépe zrcadlil svůj charakter?

Život v zaslíbené zemi

Texty na tento týden

Joz 22; Ef 6,7; J 7,24; Nu 25; Př 15,1; 1Pt 3,8,9

Základní verš

„Vlídna odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu.“ (Př 15,1)

Život v komunitě může někdy vést ke sporům a napětí. Platí to zejména ve společenství, jako je církev, kde lidé z různého prostředí a z odlišných sociálních vrstev – a někdy vychovaní ve zcela odlišných kulturách – žijí a pracují pro společný cíl.

Tento týden budeme studovat Jozue 22. kapitolu. Soustředíme se na situaci, která vznikla z velkého nedorozumění mezi lidmi. Na začátku knihy Jozue některým kmenům přikázal, aby překročily Jordán a zúčastnily se dobývání spolu s kmeny na západní straně Jordánu (Joz 1,12–18). Nyní, když je úkol splněn, se mohou vrátit. Na západní straně Jordánu však staví oltář, který vyvolává obavy mezi západojordánskými kmeny.

Proč je nebezpečné dělat ukvapené závěry o chování druhých? Jak můžeme podporovat jednotu v církvi? Proč je důležité soustředit se na skutečný cíl našeho povolání a nenechat se rozptylovat tím, co není opravdu důležité? Tyto a podobné otázky si budeme klást při našem studiu tento týden.

Osnova lekce

V jedenácté lekci našeho studia se budeme věnovat 22. kapitole knihy Jozue. V ní uvidíme na konkrétním příběhu izraelských kmenů usazených za Jordánem jak výzvy, které přináší život ve společenství věřících, tak i možná řešení nedorozumění, která mohou vést k vážným konfliktům a narušení jednoty Božích dětí.

- Joz 22,1–6: Závazek a věrnost zajordánských kmenů (neděle)
- Joz 22,10–18: Obvinění a nedorozumění kvůli vybudování oltáře (pondělí)
- Joz 22,13–19; Nu 25: Pinchas a obavy z opakování minulých hříchů (úterý)
- Joz 22,21–29: Vlídna odpověď a objasnění skutečných motivů (středa)
- Joz 22,30–34: Principy řešení konfliktů a upevnění jednoty (čtvrtek)

ZÁVAZEK

¹Tehdy svolal Jozue Rúbenovce, Gádovce a polovinu pokolení Manasesova ²a řekl jim: „Zachovali jste všechno, co vám přikázal Mojžíš, služebník Hospodinův. Uposlechli jste mě ve všem, co jsem vám přikázal. ³Neopustili jste své bratry po celý dlouhý čas až dodnes, ale dbali jste na to, co vám svěřil a přikázal Hospodin, váš Bůh. ⁴Ted' dopřál Hospodin, váš Bůh, vašim bratrům odpočnutí, jak jim přislíbil. Vraťte se tedy ke svým stanům, do země svého trvalého vlastnictví, kterou vám dal Mojžíš, služebník Hospodinův, v Zajordání. ⁵Jen se usilovně snažte zachovávat přikázání a zákon, které vám přikázal Mojžíš, služebník Hospodinův, totiž milovat Hospodina, svého Boha, chodit po všech jeho cestách a dbát na jeho přikázání, přimknout se k němu a sloužit mu z celého srdce a z celé duše.“ ⁶Jozue jim požehnal a propustil je a oni odešli ke svým stanům. (Joz 22,1–6)

Osobní studium

Co nám úvodní text (Joz 22,1–8) říká o závazku Rubenovců, Gádovců a poloviny kmene Manasesova?

Jozue potvrzuje, že kmeny z druhé strany Jordánu plně splnily povinnosti, ke kterým je zavázal Mojžíš i samotný Jozue. Jejich závazek představoval významnou oddanost a oběť pro dobro celého Izraele. Bojovali po boku svých bratrů „celý dlouhý čas“, což ve skutečnosti znamenalo šest až sedm let (viz Joz 11,18; Joz 14,10 a Dt 2,14). Jejich manželky a děti zůstaly doma na východní straně Jordánu, přesto se rozhodli bojovat spolu se svými bratry a čelit hrozbě zranění a smrti při obsazování zaslíbené země.

Tyto verše nepřímou zdůrazňují důležitost jednoty národa a země. Připravují také půdu pro následující příběh, jehož podstatou je jednota. Zůstanou izraelské kmeny jednotné i navzdory přirozené hranici, kterou mezi nimi tvoří Jordán? Dovolí, aby

zeměpisné poměry ovlivnily jejich národní identitu? Nebo se soustředí na to, aby je jejich společné uctívání jediného Boha spojovalo jako vyvolený národ, jednotný a silný pod jeho vedením?

Jozue lidem vysvětluje, že jedinou cestou k této věrnosti je služba Hospodinu, který si je vyvolil a pověřil je posláním.

Stejný princip nacházíme i v Novém zákoně. Apoštol Pavel napomínal křesťany, aby svou službu vykonávali tak, jako by pracovali pro Boha, a ne pro lidi (viz Ef 6,7; Ko 3,23 a 1Te 2,4). Jaké je vyšší poslání než pracovat pro Stvořitele vesmíru?

V každodenním životě často čelíme výzvám a obtížím, které nás mohou snadno odradit a vést k tomu, že se vzdáme. Někdy to je jednodušší. Přesto můžeme prosit o pomoc Hospodina, který slibuje, že bude s námi a dá nám sílu dělat to, co od nás žádá. Budeme-li mít před očima své poslání, budeme motivováni kráčet vpřed i přes problémy a obtíže, které jsou součástí našeho hříchem poznamenaného světa.

Aplikace

Text Joz 22,5,6 uvádí, že Jozue vyzval odcházející kmeny, aby zůstaly věrné Hospodinu, a pak jim požehnal. Jak by ovlivnilo naše vztahy v církvi, kdybychom se za druhé modlili více než za sebe?

OBVINĚNÍ...

¹⁰Když přišli k jordánským krajům, které leží v kenaanské zemi, postavili tam synové Rúbenovi, synové Gádovi a polovina kmene Manasesova nad Jordánem oltář, oltář velký na pohled. ¹¹Tu se synové Izraele doslechli: Hle, synové Rúbenovi, synové Gádovi a polovina kmene Manasesova postavili oltář směrem ke kenaanské zemi, k jordánským krajům, k protilehlé straně území synů Izraele. ¹²Synové Izraele se to doslechli a shromáždili se, celá obec synů Izraele, do Šíla, aby na ně vytáhli s armádou. [...] ¹⁶Toto prohlásili všichni, celá Hospodinova pospolitost: Co je tohle za věrolomnost, kterou jste se zpronevěřili Bohu Izraele, abyste se dnes odvrátili od Hospodina, když jste pro sebe zbudovali oltář, abyste se dnes vzbouřili proti Hospodinu? [...] ¹⁸A vy se dnes odvrátíte od Hospodina! Stane se, že vy se dnes vzbouříte proti Hospodinu a zítra se on rozhněvá na celou izraelskou obec. (Joz 22,10–12.16.18; ČSP)

Osobní studium

Přečti si příběh o vracejících se kmenech v Joz 22,9–20 (ČSP). Jaká obvinění vznášejí západojordánské kmeny proti východojordánským? Do jaké míry byla tato obvinění oprávněná?

ČSP zde dobře vystihuje, že na rozdíl od 1. verše, kde se kmeny na východní straně nazývají obvyklým způsobem (Rúbenovci, Gádovci atd.), je zde použit jiný výraz: „synové Rúbenovi“, „synové Gádovi“, kteří zde nejsou součástí „synů Izraele“ (Joz 22,11; ČSP).

V příběhu se výraz „synové Izraele“ (ČSP) nebo „Izraelci“ (ČEP) vztahuje pouze na devět a půl západojordánských kmenů. Taková terminologie podtrhuje rozkol, který vznikl mezi těmito dvěma skupinami. Základní otázkou příběhu je, zda kmeny na východní straně řeky lze i nadále považovat za Izraelce.

V příběhu vzniká napětí, protože kmeny z východu si postavily u Jordánu oltář. Text

neuvádí důvod jejich počínání. Chybí i popis funkce oltáře či konkrétní činnosti s ním spojené. Nejednoznačnost významu tohoto oltáře se ještě prohloubí, když se soustředíme na předchozí události. Při prvním přechodu přes Jordán (Jozue 3 a 4) celý Izrael vstoupil na břeh Jordánu, aby překročil řeku do hlavní části Kenaanu. Zde však část Izraele přichází do oblasti Jordánu, aby překročila řeku opačným směrem.

V obou případech vzniká stavba z kamenů. První sloužila jako památník, zatímco druhá je považována za působivý oltář. Otázka, která nutně přichází na mysl, je: „Co je to za kameny?“ (porovnej Joz 4,6 a 4,22). Je tento oltář určen pro přinášení obětí, nebo je to jen památník? Začínají už tyto ostatní kmeny odpadat?

Nedostatek komunikace s Jozuem, Eleazarem nebo kmenovými vůdci vytváří prostor pro nedorozumění, které může potenciálně vést k hrozivému konfliktu.

Aplikace

Co mají na mysli Ježíš a Pavel, když nás napomínají, abychom se vyhnuli souzení druhých? Přečti si L 6,37; J 7,24 a 1K 4,5. Proč je snadné dělat si o motivech druhých ukvapené názory?

OBAVY ZE VZPOURY

¹³Izraelci vyslali k Rúbenovcům, Gádovcům a polovině kmene Manasesova do země gileádské kněze Pinchasa, syna Eleazarova, ¹⁴a s ním deset předáků, po jednom předáku z každého rodu všech izraelských pokolení. Každý byl představitelem svého otcovského rodu v izraelských ších. ¹⁵Přišli do gileádské země k Rúbenovcům, Gádovcům a k polovině kmene Manasesova a jednali s nimi: ¹⁶„Toto praví celá Hospodinova pospolitost: Jakou to zpronevěrou jste se zpronevěřili Bohu Izraele, že jste se dnes odvrátili od Hospodina! Zbudovali jste si oltář, abyste se dnes vzbouřili proti Hospodinu?“ (Joz 22,13–16)

Osobní studium

Uvažuj znovu o úvodním textu (Joz 22,13–16), tentokrát ve světle Nu 25. Proč si Izraelci volí Pinchase za vedoucího „delegace“ směřující zjistit, co se děje s kmeny na východním břehu Jordánu?

Devět a půl kmene, které jsou zde označeny jako „synové Izraele“, vyslalo delegaci, aby zjistila skutečný význam a záměr oltáře, který vznikl na východním břehu Jordánu. Izraelci tedy nesklouzli k urychleným závěrům postaveným na neověřených zvěstech, které naznačovaly, že dva a půl kmene se rozhodlo pro nezávislost. Delegaci vedl Pinchas, syn velekněze Eleazara, který se po Eleazarově smrti stane jeho nástupcem (Joz 24,33). Pinchas se již zviditelnil jako kněz, který pomohl ukončit modloslužbu spojenou se smilstvem v Baal-peóru (Nu 25).

„Když to spatřil Pinchas, syn Eleazara, syna kněze Árona, vystoupil z prostředku pospolitosti, vzal do ruky oštěp, vešel za izraelským mužem do ženské části stanu

a probodl je oba, izraelského muže i tu ženu až k jejím rodidlům. Tak byla mezi Izraelci pohroma zastavena“ (Nu 25,7.8).

Pinchas měl v Izraeli určitou vážnost. Dalšími vyslanci byli zástupci devíti a půl kmene na západ od Jordánu. Každý z nich byl předákem jednoho z izraelských rodů.

Delegace přichází s řadou otázek týkajících se znesvěcení a vzpoury. Svou řeč začíná oficiální prorockou formulkou „toto praví“. Rozdíl je v tom, že nemluví Hospodin, ale „celá Hospodinova pospolitost“ (Joz 22,16; ČEP). Obviňují Izrael, že se dopustil „věrolomnosti“, „zpronevěry“, že se „odvrátili“ od Hospodina a že se „vzbouřili“ proti Hospodinu. Pojem „zpronevěra“ („provinění“) je totéž hebrejské slovo, které bylo použito k popisu Akánova hříchu (Joz 7,1), a objevuje se v Tóře opakovaně (např. Lv 5,15; Nu 5,6.12). Příklady Akána a Baal-peóru slouží jako precedenty zrady a vzpoury. Vyjadřují také strach zbývajících kmenů, že postavení nepovoleného oltáře povede k odpadlictví, modlářství a nemravnosti, což vyvolá Hospodinův hněv na celý izraelský národ.

Aplikace

Všichni máme negativní zkušenosti z minulosti, které ovlivňují způsob, jakým se stavíme k přicházejícím problémům a sporům. Jak nám může Boží milost pomoci, aby tragédie naší minulosti neurčovaly, jak se v současnosti chováme k druhým lidem?

VLÍDNÁ ODPOVĚĎ

²¹Tu odpověděli Rúbenovci, Gádovci a polovina kmene Manasesova a takto hovořili s představiteli izraelských šiků: ²²„Bůh bohů Hospodin, Bůh bohů Hospodin to ví a ať to zví rovněž Izrael: Jestliže to byla vzpoura či zpronevěra vůči Hospodinu, ať nás dnešního dne nezachrání. [...]“ ²⁴Ve skutečnosti jsme tak učinili z obavy, protože jsme si řekli, že se jednou synové vaši zeptají našich: „Co máte společného s Hospodinem, Bohem Izraele?“ ²⁵Vždyť Hospodin určil za hranici mezi námi a vámi Jordán, synové Rúbenovi a Gádovi. Nemáte podíl v Hospodinu.“ Tak vaši synové zavíni, že se naši synové přestanou bát Hospodina. [...]“ ²⁹Jsmo daleci toho vzburit se proti Hospodinu a odvrátit se dnes od Hospodina vybudováním oltáře pro oběti zápalné, přídavné a obětní hod mimo oltář Hospodina, našeho Boha, který je před jeho příbytkem.“ (Joz 22,21.22.24.25.29)

Osobní studium

Přečti si Joz 22,21–29 v kontextu Př 15,1. Co se můžeme naučit z odpovědi východních kmenů?

Odpověď obviněných je stejně přímočará a silná jako obžaloba. Tato odpověď tvoří tematické i strukturální jádro kapitoly. Obviněné kmeny si nejprve v tichosti a v pokoře vyslechly znepokojivé otázky zástupců devíti a půl kmene. Vzhledem k závažnosti obvinění je jejich trpělivost příkladná, protože ukazuje skutečný význam přísloví: „Vlídna odpověď odvrací rozhovřen, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu“ (Př 15,1).

V úvodu obhajoby se dvakrát opakuje „El, Elohim, Jahve“ (Joz 22,22; „Bůh bohů Hospodin“). Taková formulace se stává slavnostní přísahou. Jejím cílem je rozptýlit pochybnosti a falešná obvinění, která by mohla vést až k válce mezi izraelskými kmeny. Kmeny z východního břehu Jordánu jsou přesvědčeny, že Bůh situaci velmi dobře zná a rozumí jejich postojům. Doufají, že přítomná delegace dospěje ke stejnému závěru. Uznávají svou odpovědnost před Hospodinem tím, že ho vyzývají, aby

se pomstil (srov. Dt 18,19; 1S 20,16), pokud se skutečně provinili.

Následuje překvapivé vysvětlení. Odpověď obviněných objasňuje, že obžaloba je neopodstatněná a oltář nemá sloužit k přinášení obětí, ale „aby byl svědkem mezi námi a vámi i mezi našimi pokoleními po nás, že máme právo sloužit Hospodinu před jeho tváří svými zápalnými oběťmi i hody oběti pokojné“ (Joz 22,27). Zároveň odhaluje jejich skutečnou motivaci: strach z odloučení od zbytku Izraele. Stavba oltáře tedy není důkazem odpadnutí od víry, jak se předpokládalo. Ve skutečnosti je to naopak: jednali ze strachu před Hospodinem, tak jak to dělali západojordánské kmeny. Skutečným základem jednoty Izraele není geografická poloha nebo rozsah dědictví, ale duchovní věrnost Hospodinovým požadavkům.

Skutečný zájem kmenů na západní straně řeky se projevuje v jejich autentické radosti, když se přesvědčí o nevině a čistých pohnutkách kmenů na východě. Místo toho, aby se cítili poraženi argumenty svých bratrů, projevují autentické nadšení, že jejich podezření se ukázalo jako nesprávné (Joz 22,31.33). Občanská válka v Izraeli byla odvrácena a utužila se jednota národa.

Aplikace

Jak se stavíš k falešným obviněním? Které zásady řídí tvé postoje v této otázce? Zkus hledat inspiraci v textu Ž 37,3–6.34.37.

ŘEŠENÍ KONFLIKTŮ

³⁰Když uslyšeli kněz Pinchas a předáci pospolitosti i představitelé izraelských šiků, kteří byli s ním, co mluvili Rúbenovci, Gádovci a Manasesovci, líbilo se jim to. ³¹I řekl kněz Pinchas, syn Eleazarův, Rúbenovcům, Gádovcům a Manasesovcům: „Dnes jsme poznali, že je Hospodin uprostřed nás. Nezpronevěřili jste se Hospodinu. Vyprostili jste tím Izraelce z Hospodinových rukou.“ ³²Pak se kněz Pinchas, syn Eleazarův, s předáky vrátil od Rúbenovců a Gádovců ze země gileádské k Izraelcům do země kenaanské a podal jim zprávu. ³³Izraelcům se to zalíbilo. Dobrořečili Bohu a nemluvili již o tom, že potáhnou do boje proti nim a že zničí zemi, v níž sídlí Rúbenovci s Gádovci. ³⁴Rúbenovci a Gádovci pak oltář pojmenovali a řekli: „Je mezi námi svědkem, že Hospodin je Bůh.“ (Joz 22,30–34)

Osobní studium

Co se z celé události popsané v Jozue 22 můžeme naučit o takovém řešení konfliktů, které nenaruší jednotu církve? Co se dozvídáme z úvodního textu (Joz 22,30–34)? (Viz také Ž 133; J 17,20–23 a 1Pt 3,8,9.)

V Jozue 22 nacházíme několik principů komunikace, které lze aplikovat na každodenní lidské vztahy v rodině, církvi a společnosti.

- 1) Jestliže dojde ke sporu nebo hrozí nedorozumění, nejlépe uděláme, budeme-li komunikovat otevřeně. Nestojí za to tvářit se, že se nic neděje, a čekat, až dojde k výbuchu. Je dobré, aby Boží lid nezůstal lhostejný, když se zdá, že problémy narůstají. Samozřejmě, kdyby zajordánské kmeny předem oznámily svůj záměr postavit oltář, nedorozumění se dalo předejít.
- 2) I když je člověk přesvědčen o svém úsudku, nemá činit předčasné závěry. Západojordánské kmeny rychle uvěřily fámám a vyvodily falešné závěry, že východojordánské kmeny odpadly od pravé víry.
- 3) Mluvme o skutečných nebo vnímaných problémech, dříve než začneme jednat podle svých ukvapených závěrů.

4) K dosažení jednoty budme připraveni přinést oběť. Západojordánské kmeny byly ochotny vzdát se části svého podílu ve prospěch ostatních kmenů, pokud by byla příčinou odpadnutí těchto kmenů skutečnost, že žijí na druhém břehu Jordánu.

5) Jestliže tě někdo obviní, falešně nebo oprávněně, reaguj klidně, čímž odvrátíš hněv. Odpověď na obvinění protiobviněním nikdy nepovede ke klidu. Snaž se o porozumění a pochopení, které očekáváš od druhých i ty sám.

6. Raduj se a dobrořeč Bohu, když se podaří znovu nastolit klid. Je úžasné vidět, že Izraelci z pravé strany Jordánu měli radost, když se dozvěděli o skutečné motivaci dva a půl kmene. Nebyli tak hrdí, aby si nedokázali přiznat, že se spletli.

Pokud by východojordánské kmeny odpadly, izraelský lid by se řídil smlouvou. Jednota nikdy nemůže být argumentem k oslabení pravdy nebo pro vzdání se biblických principů. Církevní disciplína by však měla být vždy poslední (a ne první) možností, když selžou pokusy o smíření a pastorační pomoc založená na Božím slově. Jak jinak by vypadaly naše sbory, kdyby se tyto jednoduché principy důsledně uplatňovaly!

Aplikace

Uvažuj o nedávném nedorozumění nebo konfliktu, kterého jsi byl svědkem nebo přímým účastníkem ve sboru, rodině nebo komunitě. Jak se v této situaci projeví principy trpělivé komunikace, vlídné reakce a ochoty porozumět? Pokud ne, vedly by k jinému výsledku?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si část „Nedorozumění“ ze 48. kapitoly „Konečně doma“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 517–520; NUD 249–251).

„Ještě nikdo nebyl ze svého špatného postoje vyveden nepříznivou kritikou a výčitkou, ale mnozí jsou tak odváděni ještě dál od pravé cesty a zatvrzují svá srdce proti usvědčování z hříchu. Zdvorné, trpělivé jednání může zachránit chybujícího. Zatímco Rúbenovci a Gádovci se skutečně snažili podporovat pravé náboženství, jejich jednání bylo chybně posouzeno a přísně kritizováno. Přesto zdvořile a trpělivě naslouchali obvinění svých bratrů, dříve než se pokusili obhájit. Až poté plně vysvětlili své motivy a prokázali svou nevinu.“

I když jsou falešně nařčeni, mohou ti, kdo jsou v právu, zůstat klidní a ohleduplní. Bůh ví o všem, co je lidmi nesprávně pochopeno nebo falešně vysvětlováno, proto můžeme svůj případ bez rizika ponechat v jeho rukou. On obhájí ty, kdo mu důvěřují.

Kristus se těsně před svým ukřižováním modlil, aby jeho učedníci byli zajedno, tak jako on je zajedno s Otcem, aby svět uvěřil, že ho Bůh poslal. Tato dojemná modlitba proniká staletími až do našich dnů. Přestože nemáme obětovat ani jedinou zásadu pravdy, má být naším stálým cílem dosáhnout takovéto jednoty. Ježíš řekl: „Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě“ (J 17,20.21).“ (PP 519.520; NUD 250.251)

Otázky k rozhovoru

1. Jak nám může Pavlovo napomenutí „v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe“ (Fp 2,3) pomoci, abychom se vyhnuli domýšlivosti v souvislosti s jednáním našich spoluvěřících?
2. Proč naše minulé selhání nebo chyby způsobují, že přehnaně reagujeme na vzniklé nedorozumění? Jak se můžeme vyhnout takovým sklonům?
3. Diskutujte o významu vnímání názorů druhých. Jak můžete ve vašem sboru rozvíjet kulturu vzájemného naslouchání? (Srovnej s Jk 1,19.)
4. Žijeme ve světě, ve kterém se požadavky našeho profesního života, rodinných povinností, církevních závazků a jiných úkolů mohou zdát opravdu velké. Jak nás může zásada dělat vše jako pro Pána nejen učinit zodpovědnějšími, ale také nám přinést klid?

Bůh je věrný!

Texty na tento týden

Joz 21,43–45; 2Tm 2,11–13; Joz 23; Zj 14,10.19; Dt 6,5

Základní verš

„Ani jedno ze všech dobrých slov, která Hospodin mluvil k domu izraelskému, nezapadlo: všechno se uskutečnilo.“ (Joz 21,45)

Když John F. Kennedy na své inauguraci 20. ledna 1961 promluvil k Americe, jeho projev měl jen 1366 slov. V mysli jeho spoluobčanů však jeho řeč zanechala nesmazatelnou stopu. Když povzbuzoval svou zemi, aby se zaměřila na své povinnosti namísto svých privilegií, řekl: „S dobrým svědomím jako naši jedinou jistou odměnou a s dějinami jako konečným soudcem našich činů vykročme v ústřety úkolu vést zemi, kterou milujeme – s prosbou o Boží požehnání a pomoc, ale zároveň s vědomím, že Boží dílo na této zemi musíme vykonat my sami.“

Když Jozue, stárnoucí vůdce Izraelců, cítil, že se blíží konec jeho života, rozhodl se oslovit vůdce národa a všechny Izraelce (Jozue 23 a 24). Část v Jozue 23 se zaměřuje více na budoucnost a na to, jak uctívat jedině Boha. Jozue 24 odkazuje na věrné Boží skutky v minulosti s cílem povzbudit rozhodnutí, že jediný, kdo si zaslouží být uctíván, je Hospodin.

Tento týden společně prostudujeme první část této Jozuovy řeči, v níž se dívá zpět na vítězství Izraele, ale zároveň naznačuje cestu budoucího úspěchu Izraele.

Osnova lekce

Jozue 23 a 24 nám zaznamenávají Jozuovu řeč na rozloučenou. V této lekci se proto zaměříme právě na její první část, zaznamenanou v kapitole 23 – na poselství, které zahrnuje výzvu k docenění Boží věrnosti, plné důvěře a uchování jednoty a jasné identity Božího lidu i do dalších let.

- Joz 21,43–45: Boží věrnost: Splněná zaslíbení (neděle)
- Joz 23,1–5: Jozuova výzva k věrnosti a důvěře (pondělí)
- Joz 23,6–8.12.13: Udržení si identity vs. splnutí s okolím (úterý)
- Joz 23,15.16: Boží hněv jako důsledek neposlušnosti (středa)
- Joz 23,8.11–13; Dt 6,5: Přilnutí k Bohu a opravdová láska (čtvrtek)

VŠECHNO SE SPLNILO

⁴³Hospodin dal Izraeli celou zemi, jak se přísahou zavázal jejich otcům, že jim ji dá. Obsadili ji a usadili se v ní. ⁴⁴A Hospodin jim dal odpočinutí všudy vůkol, zcela tak, jak přísáhl jejich otcům. Žádný ze všech jejich nepřátel před nimi neobstál. Hospodin jim vydal do rukou všechny nepřátele. ⁴⁵Ani jedno ze všech dobrých slov, která Hospodin mluvil k domu izraelskému, nezapadlo: všechno se uskutečnilo. (Joz 21,43–45)

Osobní studium

Jaký obraz Boha vykresluje kniha v úvodním textu (Joz 21,43–45)? Jak se tato slova vztahují nejen na historickou zaslíbenou zemi, ale také na realitu našeho spasení (2Tm 2,11–13)?

Tyto verše tvoří vrchol knihy a jsou jejím teologickým shrnutím. Vyzdvihují jedno z hlavních témat celé knihy: věrnost Hospodina, který dodržuje smlouvu i své sliby a plní své přísahy. V této krátké části je shrnut i celý dosavadní obsah knihy. Zatímco text Joz 21,43 hovoří o rozdělení a osídlení země (Joz 13–21), text Joz 21,44 mluví o vítězstvích vybojovaných nad nepřáteli a o ovládnutí země (Joz 1–12). Celý tento pohled zpět je ovlivněn zkušeností s Boží věrností. Izraelci musí vždy pamatovat na to, že si nikdy nemohou dělat nároky na vítězství nad nepřáteli nebo na zemi jako své dědictví. Vše se stane proto, že Bůh je věrný slovu, které jim dal.

Hospodin Izraeli dal „celou zemi“ (Joz 21,43), vydal „do rukou všechny ne-

přátele“ (Joz 21,44) a „zcela tak, jak přísáhl jejich otcům“ (Joz 21,44), „všechno se uskutečnilo“ (Joz 21,45; Joz 21,43–45). Opakované použití slova *kol* („všechno“, „celé“) šestkrát ve třech verších (Joz 21,43–45) znovu zdůrazňuje pravdu, že země je darem od Hospodina a Izrael si nemůže přisvojit žádnou zásluhu na jejím získání. Byl to však Hospodin, kdo přísahal, že „dá“ zemi, a kdo „vydal“ jejich nepřátele do jejich rukou.

Všechny úspěchy Izraele je třeba přičíst výhradně Boží iniciativě a věrnosti. Stejně tak je tomu i v případě našeho spasení: „Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit“ (Ef 2,8.9).

Aby potvrdil Boží věrnost, napsal apoštol Pavel: „Věrohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním i vládnout. Zapřeme-li ho, i on nás zapře. Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe“ (2Tm 2,11–13).

Aplikace

Jak nám Boží věrnost při dodržování jeho zaslíbení dává jistotu, že žádné z jeho zaslíbení do budoucna neselže? (Viz 1K 10,13; 2K 1,18–20.)

BOŽÍ VĚRNOST

¹Po mnoha dnech, když Hospodin dal Izraeli odpočinout od všech okolních nepřátel, Jozue, stařec pokročilého věku, ²svolal celý Izrael, jeho starší a představitele, soudce a správce, a řekl jim: „Jsem stařec pokročilého věku. ³Sami jste viděli všechno, co učinil Hospodin, váš Bůh, všem těm pronárodům před vašima očima; neboť Hospodin, váš Bůh, bojoval za vás. ⁴Pohled'te, přidělil jsem vám tyto zbylé pronárody do dědictví pro vaše kmeny, od Jordánu, se všemi pronárody, které jsem vyhladil, až k Velkému moři, kde slunce zapadá. ⁵Hospodin, váš Bůh, je zapudí od vaší tváře a vyžene je před vámi; a vy obsadíte jejich zemi, jak vám přislíbil Hospodin, váš Bůh.“ (Joz 21,1–5)

Osobní studium

Velkolepý závěr celé části (Joz 21,43–45) v sobě obsahuje splněnou podmínku poslušnosti. Úspěch nikdy nelze považovat za samozřejmost. Vždy je spojen s poslušností Božího slova. A tak je přidělení půdy nejen znakem Boží věrnosti Izraeli (Neh 9,8), ale i otevřenou možností budoucího rozvoje, který je podmíněn postojem Izraele. Dokáže si Izrael udržet to, co pod Božím vedením získal?

Na co se Jozue zaměřuje v úvodním textu (Joz 23,1–5)?

Jozuův projev se přesouvá od „starce pokročilého věku“ (zdůrazněno dvakrát) k posluchačům, kteří budou muset pokračovat v Bohem svěřeném poslání. Popisuje, jak mohli Izraelci dobýt a obsadit rozsáhlou zemi: Hospodin za ně bojoval. I když se Izraelci po vyjití z Egypta museli pro svou nedůvěru a pro své pochybnosti zapojit do vá-

lečného tažení, zemi se jim nepodařilo dobýt díky vlastní síle, ale díky Božím zásahům.

Bůh dal Izraeli odpočinek od jeho nepřátel, ale zůstalo před nimi ještě několik měst a národů, které měly být obsazeny. Vítězství není pro Izrael dokonanou, nezměnitelnou realitou, ale neustále otevřenou možností, pokud bude věrný a bude se neustále spoléhat na dostupnou Boží pomoc.

Jaké jsou podobnosti mezi dobytím Kenaanu pod Jozuovým vedením a tím, jak můžeme dnes vést vítězný duchovní život? Viz Joz 23,10; Ko 2,15; 2K 10,3–5 a Ef 6,11–18.

Vítězství Izraelců nelze připsat jejich množství, výzbroji ani jejich strategii. Podobné je to i s duchovním vítězstvím nad hříchem a pokušením, které pro nás vydobyl Ježíš Kristus svou obětí a svým zmrtvýchvstáním. Chce-li Boží lid žít vítězným životem, musí i on dnes neustále spoléhat na duchovní zbraně poskytované Duchem svatým.

Aplikace

Proč i přes spoustu úžasných zaslíbení vždy znovu sklouzneme do hříchu?

JASNÉ HRANICE

⁶A tak buďte zcela rozhodní a zachovávejte a číňte všechno, co je napsáno v Knize Mojžíšova zákona, abyste se od něho neuchýlili napravo ani nalevo. ⁷Nesmíte se mísit s těmito pronárody, jejichž zbytky jsou mezi vámi. Jména jejich bohů nepřipomínejte ani skrze ně nepřisahejte; ne-slужte jim a neklaňte se jim, ⁸ale přimknete se k Hospodinu, svému Bohu, jak jste činili dodnes. [...] ¹²Jestliže však přece odpadnete a přimknete se ke zbytku těch pronárodů, které ještě zbyly mezi vámi, a jestliže se s nimi spřizníte sňatkem a budete se mísit s nimi a oni s vámi, ¹³tedy jistotně vězte, že Hospodin, váš Bůh, už před vámi ty pronárody nevyžene. Stanou se vám osi- dlem a léčkou, karabáčem na vašich bocích a trny v očích, dokud nevyimizíte z této dobré země, kterou vám dal Hospodin, váš Bůh. (Joz 23,6–8.12.13)

Osobní studium

Pomocí stejných slov, která mu byla adre- sována na začátku knihy (Joz 1,7.8), Jozue uvádí, že úkol, který leží před Izraelem, není primárně vojenské povahy. Jde o duchovní úkol, který souvisí s poslušností Boží vůle zjevené v Tóře.

Proč Jozue zaujal tak rázný postoj, po- kud jde o vztahy Izraele s okolními národy? (Joz 23,6–8.12.13).

Nebezpečí, kterému Izrael čelil, nespočí- valo v hrozbě nepřátelství okolních národů, ale v riziku spojeném, paradoxně, s jejich přátelstvím. Zbraně pohanů nemusely pro Izraelce představovat žádný problém. Jako škodlivé se však ukazují životní hodnoty pohanů, které mohly být škodlivější než jakákoli vojenská agrese. Jozue upozorňuje vůdce na zásadní skutečnost, že konflikt, do kterého byli zapojeni, je ve své podstatě především duchovní. Proto si Izrael musí zachovat svou jedinečnou identitu.

Zákaz vzývat jméno boha, přísahat na něj a sloužit mu nebo se mu klanět sou- visí s modloslužbou. Na starověkém Blíz- kém východě představovalo jméno božstva

jeho přítomnost a moc. Vzývání nebo vzpo- mínání jmen cizích bohů v každodenních pozdravech nebo třeba obchodních trans- akcích znamenalo uznání jejich autority a mohlo vést Izraelce k tomu, aby u nich hledali pomoc v době problémů (porovnej se Sd 2,1–3.11–13).

Nebezpečí smíšených manželství se zbý- vajícími Kenaanci spočívalo ve ztrátě du- chovní čistoty Izraele. Záměrem Jozuova napomenutí v žádném případě nebylo pod- porovat nějakou rasovou či etnickou čistotu. Hlavním cílem bylo, aby se lidé chránili před modloslužbou a vyhýbali se cizím božstvům. Pokud by se totiž odklonili od Hospodina, vedlo by to zákonitě k duchovnímu kolapsu Izraele. Případ Šalomouna je dramatickým příkladem smutných duchovních následků smíšených manželství (1Kr 3,1 a 1Kr 11,1–8). I v Novém zákoně dostávají křesťané ote- vřené varování před uzavíráním manžel- ských svazků s nevěřícími (2K 6,14), přestože v případě stávajících manželství Pavel nedo- poručuje rozvod s nevěřícím manželským partnerem, ale vyzývá křesťany, aby žili pří- kladným životem v naději, že získají svého partnera pro Pána (1K 7,12–16).

Aplikace

Jozuovo varování před škodlivými svazky nutně vede k otázce vztahu křesťana ke „světu“. Jak můžeme najít vyvážený vztah ke společnosti, ve které žijeme?

HOSPODINŮV HNĚV

¹⁵A tak se i stane, že jako se na vás uskutečnilo všechno dobro, o němž k vám mluvil Hospodin, váš Bůh, tak na vás Hospodin uvede všechno zlo a vyhladí vás z této dobré země, kterou vám Hospodin, váš Bůh, dal. ¹⁶Jestliže přestoupíte smlouvu Hospodina, svého Boha, kterou vám přikázal, a půjdete sloužit jiným bohům a klanět se jim, vzplane proti vám Hospodinův hněv a rychle vymizíte z této dobré země, kterou vám dal. (Joz 23,15.16)

Osobní studium

Jak bychom měli interpretovat popisy Božího hněvu a spravedlivé odplaty v knize Jozue (Joz 23,15.16) i jinde v Písmu? (Viz také Nu 11,33; 2Pa 36,16; Zj 14,10.19; Zj 15,1.)

Izrael už zažil Hospodinův hněv během putování pouští (Nu 11,33 a Nu 12,9) i v zaslíbené zemi (Joz 7,1). Lid si naplno uvědomoval, jak hrozné následky má vyvolání Hospodinova hněvu hrubým porušením smlouvy. Tyto verše představují opravdu tvrdá Jozuova slova. Je šokující slyšet, že Hospodin zničí Izrael, protože tentýž výraz se dříve používal k označení vyhlazení Kenaanců. Jak se věrně naplnila Hospodinova zaslíbení týkající se požehnání Izraele, naplní se i kletby vyplývající z porušení smlouvy (Lv 26 a Dt 28). Ve světle zničení Kenaanců a vyvlastnění jejich půdy tyto verše opět jasně ukazují, že Hospodin je soudcem celé země. Vyhláší válku hříchu, bez ohledu na to, odkud přichází a kdo ho páchá. Izrael nezískal svou účastí na Hospodinových válkách žádné zvláštní zásluhy. V tomto smyslu je na stejné úrovni jako pohanští národy,

které se později staly prostředkem Hospodinova soudu nad vyvoleným národem.

Je zcela v moci Izraele se rozhodnout, zda se slavné jistoty minulosti stanou základem pro budoucnost.

Na první pohled by se někomu mohlo zdát, že biblické učení o Božím hněvu je neslučitelné s tvrzením, že Bůh je láska (J 3,16; 1J 4,8). Avšak právě ve světle Božího hněvu se biblické učení o Boží lásce stává ještě aktuálnější. Za prvé, Bible představuje Boha jako plného slitovnosti, milostivého, shovívavého, milosrdného a připraveného odpouštět (Ex 34,6; Mi 7,18). V kontextu světa postiženého hříchem je však Hospodinův hněv postojem jeho svatosti a spravedlnosti v konfrontaci s hříchem a zlem. Jeho hněv nikdy není emocionální, pomstychtivou, nepředvídatelnou nebo přehnanou reakcí. Nový zákon učí, že Kristus se „kvůli nám ztotožnil s hříchem“ (2K 5,21) a jeho smrtí jsme byli smířeni s Bohem (Ř 5,10). Kdo v něj věří, nebude muset čelit Božímu hněvu (J 3,36; Ef 2,3; 1Te 1,10). Koncept Božího hněvu představuje Boha jako spravedlivého soudce vesmíru, toho, kdo prosazuje spravedlnost (Ž 7,11; Ž 50,6; 2Tm 4,8).

Aplikace

Ve kterých oblastech tvého života tě Bůh může povolávat k hlubší věrnosti?

„PŘIMKNĚTE SE K HOSPODINU“

⁸Ale přimkněte se k Hospodinu, svému Bohu, jak jste činili dodnes. [...] ¹¹Sami u sebe dbejte úzkostlivě o to, abyste milovali Hospodina, svého Boha. ¹²Jestliže však přece odpadnete a přimknete se ke zbytku těch pronárodů, které ještě zbyly mezi vámi, a jestliže se s nimi spřizníte sňatkem a budete se mísit s nimi a oni s vámi, ¹³tedy jistotně vězte, že Hospodin, váš Bůh, už před vámi ty pronárody nevyžene. Stanou se vám osidlem a léčkou, karabáčem na vašich bocích a trny v očích, dokud nevytáhnete z této dobré země, kterou vám dal Hospodin, váš Bůh. (Joz 23,8.11–13)

Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. (Dt 6,5)

Osobní studium

Jak se Izrael mohl vyhnout pokušení modlářství a následnému Božímu hněvu? Určitě ne tím, že by si neustále dokola připomínal, co všechno smlouva zakazuje. Nejlepší cestou bylo budování a zachovávání vědomé a důsledné věrnosti Hospodinu. Stejně sloveso „přimknout se“ k Hospodinu (viz Dt 4,4) se používá i k popisu manželské smlouvy, která měla usměrňovat vztah mezi manželkou a manželem (Gn 2,24), a nacházíme ho i v souvislosti s loajalitou Rút k Noemi (Rt 1,14). Je důležité poznamenat, že podle Jozuova hodnocení taková věrnost charakterizovala Izrael jako národ až „dodnes“. Žel stejné tvrzení nebude platit pro pozdější období dějin Izraele, jak to smutně dokazuje kniha Soudců (Sd 2,2.7.11; Sd 3,7.12; Sd 4,1 atd.).

Jozue vyzývá Izraelce, aby milovali Hospodina, svého Boha (Joz 23,11; porovnej s Dt 6,5). Láska se nedá vynutit, jinak by přestala být tím, čím ve své podstatě je. V jakém smyslu můžeme někomu lásku „přikázat“?

Aby se Izrael mohl neustále těšit z požehnání smlouvy, musel zůstat věrný Bohu. Hebrejšтина je mimořádně důrazná: „Sami u sebe dbejte úzkostlivě o to, abyste milovali Hospodina!“ Slovo *ahava* („láska“) může označovat širokou škálu lidských náklonností, včetně přátelství, sexuální intimity, mateřské něžnosti, romantické lásky a věrnosti Bohu. Chápeme-li lásku k Bohu jako vědomý závazek a oddanost, lze ji přikázat bez porušení její pravé podstaty (porovnej s J 13,34). Bůh vždy zamýšlel, aby poslušnost jeho příkazů pramenila z osobního vztahu k němu: „Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě“ (Ex 19,4; Dt 6,5; porovnej s Mt 22,37). Láska jeho lidu měla vycházet z toho, co on pro ně učinil ve svém velkém milosrdenství a ve své nekonečné lásce.

Příkaz milovat Boha vyjadřuje vzájemnou, ale ne symetrickou povahu Boží lásky. Bůh touží vstoupit do důvěrného, osobního vztahu s každým člověkem, který jeho lásku opětuje. Jeho láska ke všem tak tvoří rámec pro projev naší dobrovolné a opětované lásky.

Aplikace

Ježíš dal svým učedníkům nové přikázání. V jakém smyslu bylo toto přikázání nové a zároveň staré? Přečti si texty J 13,34; J 15,17; 1J 3,11 a porovnej je s Lv 19,18.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si první část 49. kapitoly „Jozuova poslední slova“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 521.522; NUD 252.253).

„Satan se snaží oklamat mnohé tvrzením, které zní věrohodně, že Bůh miluje svůj národ tak, že mu odpustí spáchaný hřích, a namlouvá jim, že hrozby obsažené v slově Božím mají určitý smysl v mravní vládě Boží, že však nemohou být brány doslova. Bůh však ve všem svém jednání se svými tvory dodržuje zásady a ukazuje, že hřích má nevyhnutelně za následek utrpení a smrt. Pro hřích není a nikdy nebude bezpodmínečného odpuštění. Takové odpuštění by znamenalo upuštění od zásad spravedlnosti, které jsou skutečným základem správy Boží. Nevinný vesmír by tím byl zděšen a zmaten. Bůh věrně ukázal, jaké jsou následky hříchu, a kdyby tato varování neměla platit, nemohli bychom si být jisti, budou-li splněna i zaslíbení Boží. Takováto tzv. shovívavost, která nedbá spravedlnosti, není shovívavostí, nýbrž slabostí.

Bůh je dárce života. Všechny zákony Boží od samého začátku jsou určeny životu. Hřích však porušil pořádek, který Bůh ustanovil, a nastolil nesoulad. Pokud potrvá hřích, potrvá nevyhnutelně i utrpení a smrt. A jen proto, že Spasitel vzal za nás na sebe kletbu hříchu, můžeme doufat, že v jeho osobě ujdeme jejím neblahým následkům.“ (PP 522; PP 388)

Otázky k rozhovoru

1. Připomeňte si důkazy Boží věrnosti ve svém životě. Které z nich byste chtěli zdůraznit? Jak reagujete, když se okolnosti nevyvíjejí tak, jak jste doufali nebo za co jste se modlili? Co děláte, když se odvoláváte na Boží zaslíbení, ale odpovědí vám je jen mlčení?
2. Diskutujte o biblickém učení o Božím hněvu. Jak byste vysvětlili, že Hospodinův hněv je součástí evangelia?
3. Jaké zásady představila tato lekce o společenství s nevěřícími? Jak můžeme najít rovnováhu mezi zachováváním našich zásad a způsobu života na jedné straně, se setkáváním s nevěřícími lidmi, kterým sloužíme a dbáme o jejich blaho, na straně druhé?
4. Jaké překážky vám brání přimknout k Hospodinu celým srdcem?

„Vyvolte si dnes“

Texty na tento týden

Joz 24; Gn 12,7; Dt 17,19; Dt 5,6; 1Kr 11,2.4.9; 2Tm 4,7.8

Základní verš

„Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit: zda božstvům, kterým sloužili vaši otcové, když byli za řekou Efratem, nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.“ (Joz 24,15)

Poslední kapitola knihy Jozue je zasazena do kontextu obřadu obnovení smlouvy, který tentokrát vede zestárlý vůdce Izraele. Přestože se nejedná o samotnou smlouvu, ale spíše o zprávu o obřadu obnovení smlouvy, obsahuje kapitola prvky starověkých vazalských smluv na Blízkém východě: (1) preambule, která představuje nejvyššího vládce, iniciátora smlouvy; (2) historický prolog, který popisuje vztah mezi vládcem a vazalem; (3) smluvní ustanovení požadující od vazala projevy úplné věrnosti nejvyššímu vládci, jejichž základem a motivací je vděčnost; (4) požehnání za poslušnost a kletby za porušení smlouvy; (5) svědci vazalského závazku; (6) uložení dokumentu pro příští čtení a (7) ratifikace smlouvy.

Jozue se blíží ke konci svého života a na obzoru není za něj žádná náhrada. Obnovení smlouvy je pro Izraelce připomínkou, že jejich králem je sám Bůh a že pokud mu zůstanou věrni, budou se těšit jeho ochraně. Izrael nepotřebuje lidského krále. Jako teokratický národ musí mít stále na paměti, že jejich jediným králem je Hospodin.

Osnova lekce

V poslední lekci našeho studia otevřeme poslední kapitolu knihy Jozue (kapitolu 24), v níž stárnoucí vůdce ještě jednou promlouvá a vede obřad obnovy smlouvy, který vrcholí naléhavou výzvou k rozhodnutí sloužit Hospodinu.

- Joz 24,1–13; Gn 12,7: Boží činy v minulosti a obnova smlouvy (neděle)
- Joz 24,14.15: Výzva k rozhodnutí a upřímnému následování Boha (pondělí)
- Joz 24,16–21: Výzva sloužit Hospodinu (úterý)
- Joz 24,22–24: Výzva k odstranění cizích bohů a k poslušnosti (středa)
- Joz 24,29–33: Jozuova smrt a výzva pro novou generaci (čtvrtek)

BYLI JSTE TAM VŠICHNI

¹Jozue shromáždil všechny izraelské kmeny do Šekemu. Svolal izraelské starší, představitele, soudce a správce, a postavili se před Bohem. ²Jozue řekl všemu lidu: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Vaši otcové, Terach, otec Abrahamův a otec Náchorův, sídlili odedávna za řekou Eufratem a sloužili jiným bohům. ³Vzal jsem vašeho otce Abrahama odtamtud za řekou a provedl jsem jej celou kenaanskou zemí. Rozmnožil jsem jeho potomstvo a dal jsem mu Izáka. [...] ¹²Poslal jsem před vámi děsy a ti je před vámi zapudili, totiž dva krále emorejské; nezapudil jsi je ty svým mečem a lukem. ¹³Dal jsem vám zemi, na kterou jste nevynaložili žádnou námahu, města, která jste nestavěli, ale sídlíte v nich, vinice a olivovní, které jste nesázeli, a přece z nich jíte.“ (Joz 24,1–3.12.13)

Osobní studium

Šekem byl místem, kde Abraham po svém příchodu do země postavil oltář a kde mu Bůh poprvé zaslíbil zemi (Gn 12,7). Nyní, když se naplnila zaslíbení daná Abrahamovi, Izrael obnovuje smlouvu s Bohem právě na tom místě, kde zaznělo první zaslíbení. Jozuova výzva připomíná Jákobova slova: „Odstraňte tedy cizí božstva, která jsou mezi vámi, a přikloňte se srdcem k Hospodinu, Bohu Izraele“ (Joz 24,23; porovnej s Gn 35,2–4). Samotné místo, kde se událost obnovy smlouvy odehrává, je výzvou projevit Hospodinu naprostou věrnost a odmítnout všechny ostatní „bohy“.

Přečti si Joz 24,1–13. Co je hlavním cílem Božího poselství Izraeli?

Bůh je hlavní postavou toho, co se v minulosti událo: „vzal jsem“ (v. 3), „provedl jsem“ (v. 3), „dal jsem“ (v. 3 a 4), „poslal jsem“ (v. 5), „porazil jsem“ (v. 5), „vyvedl jsem“ (v. 5) a podobně. Izrael není hlavním hrdinou při-

běhu, je spíše jeho objektem. Je to Bůh, kdo stvořil Izrael. Kdyby Bůh nezasáhl do života Abrahama, Izraelci by sloužili stejným pohanickým modlům. Existence Izraele jako národa není zásluhou žádného z jeho patriarchů, ale výlučným dílem Boží milosti. Skutečnost, že Izraelci ovládli Kanaan, není důvodem k chlubení se, ale naopak důvodem, proč mají sloužit Bohu.

V Hospodinově řeči se pětkrát vystřídá „vy“ a „oni“ (otcové). Otcové a současná generace v Šekemu jsou považováni za jedno. Jozue se snaží ukázat to, co potvrdil už Mojžíš v Dt 5,3, že Hospodin neuzavřel smlouvu pouze s jejich otci, ale se všemi, kteří se právě teď shromáždili před Bohem. Naprostá většina přítomných nezažila exodus. Na Chorébu nebyli „všichni“. Přesto Jozue říká, že tam byli všichni. Poučení z minulosti si zkrátka musí přivlastnit každá nová generace. Bůh, který v minulosti působil na předky, je připraven jednat také ve prospěch současné generace.

Aplikace

Jak se v církvi můžeme naučit citlivěji vnímat zodpovědnost každého jednotlivce za to, jak se daří celému církevnímu společenství?

BEZVÝHRADNĚ A VĚRNĚ

¹⁴*Bojte se tedy Hospodina a služte mu bezvýhradně a věrně. Odstraňte božstva, kterým vaši otcové sloužili za řekou Eufратem a v Egyptě, a služte Hospodinu.* ¹⁵*Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit: zda božstvům, kterým sloužili vaši otcové, když byli za řekou Eufратem, nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu. (Joz 24,14.15)*

Osobní studium

Jakou výzvu adresoval Jozue Izraelcům v úvodních verších (Joz 24,14.15)? Co znamená sloužit Hospodinu „bezvýhradně a věrně“?

Jozuova výzva jasně vyjadřuje skutečnost, že Izrael stojí před důležitým rozhodnutím. Buď si prostřednictvím věrnosti Stvořiteli zachová svou jedinečnost a bude žít v zaslíbené zemi, nebo opět ochabne a stane se jedním z mnoha pohaných národů bez jasné identity, cíle a poslání. Volba je na nich.

Jozuova výzva je dvojí: Izrael se má bát Hospodina a má mu sloužit „bezvýhradně a věrně“. Bát se Hospodina neznamená žít v neustálém strachu a citové nejistotě. Odkazuje spíše na úctu a bázeň, které pramení z poznání nezměrné velikosti, svatosti a nekonečnosti Boha na jedné straně a naší malosti, hříšnosti a konečnosti na straně druhé. „Bát se Boha“ znamená neustále si uvědomovat velikost jeho požadavků, uvědomovat si, že není jen naším nebeským Otcem, ale také naším Bohem a Králem.

Takové pochopení povede k životu v poslušnosti Boha (Lv 19,14; Lv 25,17; Dt 17,19; 2Kr 17,34). Zatímco „bázeň“ popisuje vnitřní postoj, který má charakterizovat pravého Izraelce, praktickým výsledkem úcty k Bohu je služba.

Služba, která je požadována od Izraele, je charakterizována dvěma hebrejskými výrazy: „bezvýhradně“ a „věrně“. První výraz (hebr. *tamim*) se většinou používá jako přídavné jméno popisující dokonalost obětí zvířete. Druhý výraz vyjadřující službu Izraele je „věrnost“ nebo „pravda“ (hebr. *emet*). Tento pojem obecně znamená stálost a stabilitu. Obvykle se vztahuje na Boha, jehož charakter lze popsat věrností, kterou projevuje také Izraeli.

Věrný člověk se vyznačuje spolehlivostí a důvěryhodností. Jozue tedy vyzývá Izraelce, aby projevili Bohu stejnou loajalitu, jakou Bůh projevils svému lidu v průběhu dějin. Nejde jen o vnější dodržování jeho požadavků, ale o to, co projevuje skutečný stav srdce. Jejich životy by měly zrcadlit věrnost Bohu za to, co pro ně udělal. A podobně bychom se měli i my dnes chovat k Ježíši.

Aplikace

Co pro tebe znamená sloužit Hospodinu „bezvýhradně“ a „věrně“? Které rušivé faktory ve tvém životě ti brání se úplně oddat Bohu?

OSVOBOZENÍ PRO SLUŽBU

¹⁶Lid odpověděl: „Jsme daleci toho, opustit Hospodina a sloužit jiným bohům! ¹⁷Naším Bohem je přece Hospodin. On nás i naše otce vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. On činil před našimi zraky ta veliká znamení, opatroval nás na celé cestě, kterou jsme šli, i mezi kdejakým lidem, skrze něž jsme procházeli.“ [...] ¹⁹Tu řekl Jozue lidu: „Nebudete moci sloužit Hospodinu, neboť on je Bůh svatý. Je to Bůh žárlivý, nepromine vám vaše nevěrnosti a hříchy. ²⁰Jestliže opustíte Hospodina a budete sloužit cizím bohům, odvrátí se, zle s vámi naloží a skoncuje s vámi, ač vám předtím učinil mnoho dobrého.“ ²¹Lid Jozuovi odpověděl: „Nikoli. Budeme sloužit jen Hospodinu!“ (Joz 24,16.17.19–21)

Osobní studium

Jozue jako skutečný a věrný vůdce respektuje svobodnou vůli svého lidu. Zároveň touží, aby Izrael sloužil Hospodinu ze svobodného rozhodnutí, ne z donucení. Právě proto Jozue říká, že si Izraelci sami vybrali, že budou „sloužit Hospodinu“ (Joz 24,22). V jiných pasážích sloveso „vyvolit si“ (*bachar*; také „vybrat si“) popisuje Hospodinovo vyvolení Izraele (Dt 7,6.7; 10,15; 14,2). Ačkoli Hospodin si vyvolil Izraelce, mohli mu svobodně říci „ne“. Takové rozhodnutí by však bylo nesmyslné a absurdní. Izrael může říci Bohu „ano“ a dále žít, nebo se k němu může otočit zády a přestat existovat.

Jak Izrael reagoval na Jozuovu výzvu (Joz 24,16–18)? Co ho vedlo k takové reakci (Joz 24,19–21)?

Izraelci ve své jasně kladné odpovědi uznávají, že Bůh patriarchů a jejich otců je nyní také „naším Bohem“ (Joz 24,17.18), kterému jsou ochotni věrně sloužit. Po takovém nezpochybnitelném potvrzení jejich loajality bychom od Jozua očekávali slova ujištění a povzbuzení. Tak tomu ale není. Dialog mezi Jozuem a lidem se radikálně mění a zdá se, že Jozue

jakoby hraje roli „ďáblova advokáta“. Přechází od vyprávění o milostivé Boží prozřetelnosti v minulosti k vyhrožování obrazem Boha, kterému není snadné sloužit.

Jozue zná nestálost první generace, která podobnými slovy slíbila, že bude poslouchat Hospodina (Ex 19,8; Ex 24,3; Dt 5,27), ale v okamžiku zapomněla na své sliby (Ex 32). Jozue chce tedy velmi důrazně Izraelce upozornit na několik skutečností.

Za prvé, rozhodnutí sloužit Bohu je vážné. Celý národ se musí nechat vést Bohem. Požehnání vyplývající z takového vedení jsou zřejmá, ale je třeba si plně uvědomit i důsledky neposlušnosti. Odpuštění hříchů není něco, na co mají lidé nárok, ale zázrak Boží milosti.

Za druhé, rozhodnutí Izraelců sloužit Bohu musí být jejich vlastní rozhodnutí, ne něco, co jim vnutil jejich vůdce, i kdyby to byl sám Jozue.

Za třetí, Izrael si musí uvědomit, že lidé nemohou sloužit Bohu ve vlastní síle. Sloužit Bohu nelze pouhým mechanickým dodržováním ustanovení smlouvy, ale osobním vztahem se zachraňujícím Hospodinem (srov. Ex 20,1.2; Dt 5,6.7).

Aplikace

Jakým způsobem se dnes rozhoduješ pro službu Bohu? Nutí tě zvyk, tradice, tlak okolí? Nebo tě vede osobní vztah s Bohem? Jak si můžeš hlídat svůj závazek, aby zůstal upřímný a nebyl jen reakcí na okolnosti nebo pocity?

NEBEZPEČÍ MODLÁŘSTVÍ

²²Nato Jozue vyhlásil lidu: „Budete svědky sami proti sobě, nedodržíte-li své rozhodnutí, že budete sloužit Hospodinu.“ Odpověděli: „Ano, budeme svědky.“ ²³Jozue pokračoval: „Odstraňte tedy cizí božstva, která jsou mezi vámi, a přikloňte se srdcem k Hospodinu, Bohu Izraele.“ ²⁴Lid řekl Jozuovi: „Budeme sloužit Hospodinu, svému Bohu, a jeho budeme poslouchat.“ (Joz 24,22-24)

Osobní studium

O čem mluví úvodní text (Joz 24,22-24)? Co vedlo Jozua k opakování výzvy Izraelcům, aby se zbavili cizích božstev?

Hrozba modlářství nebyla jen teoretická. Na Moábských pláních v podobném kontextu kdysi Mojžíš vyzval Izraelce ke stejnému rozhodnutí (Dt 30,19.20). Božstva, o která nyní jde, nejsou ani egyptští bohové, ani kenaanské modly za Jordánem, ale nacházejí se „mezi nimi“. Proto je Jozue vyzývá: „.... přikloňte se srdcem k Hospodinu“. Hebrejský výraz *nata* znamená „natahovat se“, „sklonit se“. Popisuje Boha, od kterého očekáváme, že se skloní a vyslechne modlitby (2Kr 19,16; Ž 31,3.4; Da 9,18), a je to také postoj, který od Izraele později požadovali proroci (Iz 55,3; Jr 7,24). Používá se k popisu odpadnutí Šalomouna, když se jeho srdce „odklonilo“ k cizím bohům (1Kr 11,2.4.9). Hříšné lidské srdce nemá přirozenou tendenci sklonit se a poslouchat Boží hlas. Je třeba vědomého rozhodnutí z naší strany, abychom ho „naklonili“ k plnění Boží vůle.

Odpověď Izraelců doslova zní: „... jeho budeme poslouchat“. Tento výraz zdůrazňuje vztahový aspekt poslušnosti. Od Izraele se nežadá, aby stereotypně dodržoval nezávinná pravidla. Smlouva je o živém vztahu s Hospodinem, který nelze plně vyjádřit pouhými předpisy. Izraelské náboženství se nikdy nemělo stát zákonickým. Měl to být neustálý rozhovor se svatým a milosrdným Spasitelem založený na víře a lásce.

Lidé třikrát slíbili, že budou sloužit Hospodinu, a Jozue jim přikázal, aby ze svého středu odstranili cizí božstva. Nenacházíme však žádnou zprávu o tom, že by to skutečně udělali. V celé knize opakovaně nacházíme příklady toho, že lid poslušně následuje Jozuovy a Mojžíšovy příkazy. Na konci knihy se však takový záznam nenachází. To nechává Jozuově výzvě otevřený konec.

Základní a nejdůležitější výzva knihy sloužit Hospodinu neplatí jen pro Jozuovu generaci, ale také pro každou novou generaci Božího lidu, která bude číst nebo slyšet toto poselství.

Aplikace

Co je nejčastější příčinou toho, že nesplníš tvé sliby Hospodinu? Co ti tvá odpověď říká o Boží milosti?

DOBŘÝ ZÁVĚR

²⁹Po těch událostech Jozue, syn Núnův, služebník Hospodinův, zemřel ve věku sto deseti let.

³⁰Pohřbili jej na území jeho dědičného podílu v Timnat-serachu v Efrajimském pohoří na sever od hory Gaaše. ³¹Izrael sloužil Hospodinu po celou dobu Jozuovu i po celou dobu starších, kteří Jozua přežili a znali celé Hospodinovo dílo, které pro Izraele vykonal. – ³²Josefovy kosti, přenesené Izraelci z Egypta, pohřbili v Šekemu na dílu pole, který koupil Jákob od synů Šekemova otce Chamóra za sto kesít. Připadlo do dědictví Josefovým synům. – ³³Také Eleazar, syn Áronův, zemřel a pohřbili jej v Gibeji, v městě jeho syna Pinchasa, které mu bylo dáno v pohoří Efrajimském. (Joz 24,29–33)

Osobní studium

Přečti si závěrečná slova knihy Jozue, která napsal inspirovaný editor (Joz 24,29–33). Jak tato slova hodnotí Jozuův život? Co říkají o budoucnosti?

V epilogu, který informuje o smrti Jozua a Eleazara, velekněz střízlivě uzavírá knihu Jozue. Společným vyprávěním o pohřbu Jozua a Eleazara a pohřbu Josefových kostí autor vytváří kontrast mezi životem v cizině a začátkem života v zaslíbené zemi. Už není třeba bloudit. Pozemské ostatky vůdců není třeba nosit s sebou. Patriarchové pohřbívali své příbuzné v jeskyni (Gn 23,13.19; Gn 25,9.10), na pozemku zakoupeném v Šekemu (Gn 33,19). Nyní národ pohřbívá své vůdce na území jejich vlastního dědictví a má tak pocit něčeho trvalého. Sliby dané patriarchům byly splněny. Hospodinova věrnost tvoří historickou nit, která spojuje potomstvo Izraele s jeho přítomností a budoucností.

Závěrečné odstavce knihy propojují celé vyprávění s rozsáhlejším příběhem v mi-

nulosti a zároveň otevírají cestu do budoucnosti. Bývalý arcibiskup z Canterbury Lord George Cary v hlavním projevu předneseném v kostele Nejsvětější Trojice v Shrewsbury prohlásil, že anglikánská církev je „jednu generaci vzdálena od zániku“.

Ve skutečnosti je církev vždy jednu generaci od zániku. Bylo tomu tak i s Božím lidem ve Starém zákoně. Jedna velká kapitola dějin Izraele končí. Jeho budoucnost závisí na tom, jak se postaví k výzvám, které se objeví v budoucnosti. Bude Izrael věrný Hospodinu? Podaří se Izraelcům pokračovat v nedokončeném úkolu vlastnit celou zemi? Podaří se jim přimknout se k Hospodinu a nezapletou se do uctívání model? Generace pod vedením Jozua byla věrná Hospodinu, ale zachová si následující generace stejné duchovní nasměrování, jaké jim vytyčil její velký vůdce? Každá následující generace Božího lidu, která čte knihu Jozue, musí čelit stejným otázkám. Jejich úspěch bude záviset na jejich vztahu ke zděděným pravdám a na tom, jak budou reagovat na přichozí výzvy.

Aplikace

Jozue, podobně jako Pavel, bojoval „dobrý boj“ (2Tm 4,7). Co bylo klíčem k Jozuovu úspěchu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou část 49. kapitoly „Jozuova poslední slova“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 522–524; NUD 253.254).

„Mezi zástupy, které vyšly z Egypta, bylo mnoho těch, kdo dříve uctívali modly, a síla zvyku je taková, že v této praxi tajně pokračovali do určité míry i po usazení v Kenaanu. Jozue si tohoto zla mezi Izraelity byl vědom a jasně si uvědomoval nebezpečí, která z něj mohou vyplynout. Velice toužil po hluboké reformaci mezi izraelským lidem. Věděl, že pokud se lid nerozhodne z celého srdce sloužit Hospodinu, bude se od něho stále víc a více vzdalovat. [...] Zatímco část izraelského tábora uctívala Boha v duchu a v pravdě, mnozí byli jen formálními věřícími; jejich službu neprovázelo žádné nadšení ani opravdovost. Někteří byli v srdci modláři, ačkoli by se styděli to o sobě přiznat.“ (ST, 19. 5. 1881)

„Tato slavnostní smlouva byla zapsána do knihy zákona, aby byla posvátně uchována. Poté Jozue postavil velký kámen pod dub, který stál u Hospodinovy svatyně. A všemu lidu Jozue řekl: Hle, tento kámen bude proti nám jako svědek, neboť slyšel všechna slova, která s námi Hospodin mluvil. Bude proti vám jako svědek, abyste nezapírali svého Boha. Tímto Jozue jasně prohlašuje, že jeho pokyny a varování lidu nejsou jeho vlastními slovy, ale slovy Božími. Tento velký kámen měl svědčit příštím generacím o události, kterou měl připomínat, a měl být svědkem proti lidu, pokud by někdy znovu upadl do modlářství.“ (ST 26. 5. 1881)

Otázky k rozhovoru

1. Diskutujte o významu výrazu: „Je to Bůh žárlivý, nepromine vám vaše nevěrnosti a hříchy“ (Joz 24,19). V jakém smyslu je Bůh žárlivým Bohem?
2. Jak je naše láska k Bohu spojena se svobodou volby, kterou nám dává? Mohli bychom opravdu milovat, kdybychom neměli skutečnou svobodu? Dá se pravá láska někdy vynutit? Pokud ne, proč?
3. Jak prakticky mohou dnešní představitelé církve předávat pochodeň další generaci?
4. Zamyslete se nad životem Jozua a nad skutečností, že Izraelci během celého jeho života sloužili Hospodinu. Co byste chtěli, aby lidé říkali o vašem životě?

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

BK Bible kralická

ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	PP	Patriarchové a proroci
		NUD	Na úsvitu dějin

Zkratka	Anglický název
FW	Faith and Works
LS	Life Sketches
SR	The Story of Redemption
T	Testimonies for the Church
YI	The Youth's Instructor

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
HT	Handbook of Seventh-day Adventist Theology
RH	The Advent Review and Sabbath Herald
ST	The Signs of the Times

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

Všem dárčům děkujeme za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2025			
	Téma soboty	Sbírka	VS
Říjen			
4. 10.	Den modlitby a půstu		
11. 10.	Den kazatelské služby		
	Sbírka pro potřeby DC ADRA ČR	Sbírka pro DC Adra ČR	42
18. 10.	Den daru proroctví		
25. 10.	Sobota stvoření		
Listopad			
1. 11.	Modlitební týden – zahájení		
8. 11.	Modlitební týden – ukončení a sbírka pro projekty Globální misie	Sbírka MT pro GK	100
15. 11.	e-Modlitební týden mládeže (9.–15. 11.)		
	Den sirotků a opuštěných dětí		
22. 11.			
29. 11.	Týden křesťanského správcovství (29. 11. – 6. 12.)		
Prosinec			
6. 12.	Den křesťanského správcovství		
13. 12.			
20. 12.			
27. 12.	Sbírka 13. soboty pro Jihoamerickou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 4.Q 2025

NOVINKY

SVĚTLO V TMÁCH NÁSTĚNNÝ KALENDRÁŘ 2026

33 × 23,5 cm / 26 stran / drátěná spirála s očkem na pověšení

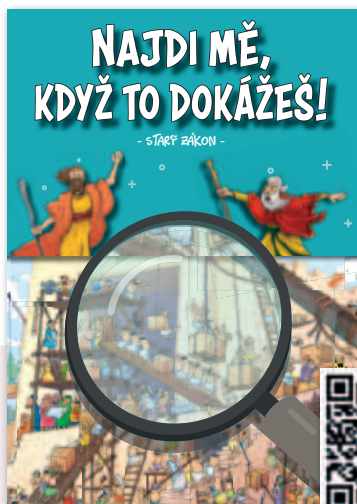
MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- Prostřednictvím sborového traktátníka
doručení v příští zásilce do vašeho sboru
(neplatí se poštovné ani balné).
- Osobní objednání – zásilky jsou expedovány
po obdržení objednávky na adresu objednatele
(poštovné a balné 100 Kč, dobřerečné 100 Kč).

NOVINKY

NAJDI MĚ, KDYŽ TO DOKÁŽEŠ

Dva sešity – Starý a Nový zákon – plné zábavných barevných ilustrací, ve kterých mohou děti hledat různé detaily, ať už třeba nějakou konkrétní postavu, zajímavou věc, čísla, písmena, zvířata, mraky určitého zvláštního tvaru a podobně. A pozor, někdy to bude pěkně těžké! A při tom všem hledání a pátrání se dozví mnoho zajímavostí z příběhů Bible.

Pro děti ve věku 9–12 let

21 × 30 cm / 18 stran / brožura

ESTHER VILLANEUVA LARROSA BOŽÍ PŘÁTELÉ

Sbírka deseti příběhů postav ze Starého zákona. Je napsána speciálně pro chlapce a dívky v předpubertálním věku, kdy mnozí začínají zpochybňovat svou spiritualitu a význam Bible ve svém životě. Díky poutavému a neformálnímu jazyku je ale vhodná i pro děti, které se s biblickými příběhy ještě nesetkaly. Příběhy jsou vybrané a napsané tak, aby pomohly dívkám a chlapcům rozvíjet specifické hodnoty, jako je věrnost, čestnost, pokora, odvaha nebo spolupráce. Navíc autorka ke každému příběhu zpracovala doprovodné otázky, které mají povzbudit k zamyšlení nad biblickými poučeními a k jejich uplatňování v každodenním životě.

12 × 19 cm / 144 stran / brožura

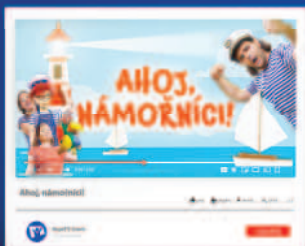

HopeTV nabízí naději v každém záběru

Achillovy paty evoluce

Mnozí lidé věří, že evoluce je nezpochybnitelným faktem a odolá všem útokům, jako Achilles ve svém zlatém brnění. Je to ale opravdu tak?

Ahoj, námořníci!

Valí se sem vlna dětské zábavy! Nasedněte se svými dětmi a s posádkou kapely Only His na loď a vydejte se na dobrodružnou plavbu.

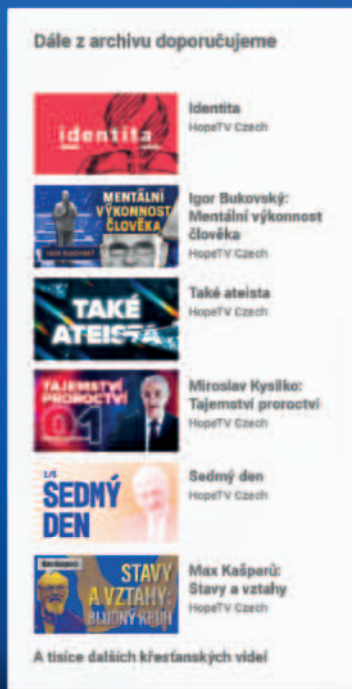
Projekt rodina

Kdysi byla fungující rodina samozřejmostí, dnes je spíše vzácností. Proto vznikl Projekt rodina – seriál, v němž vás vztahová poradkyně Milena Mikulková provede celou problematikou vztahů a rodinného života.

Hledání 2

Seriál Hledání 2 sklídl po celém světě již mnoho ocenění a svým moderním zpracováním může i vám pomoci seznámit vaše přátele s křesťanstvím a nenásilnou formou je oslovit poselstvem evangelia.

Koncert v knize

Velký příběh o lásce

Hudební dramatizace nejen vánočního příběhu

Další multimediální kniha, která poskytuje textový a pomocí QR kódů přeneseně i audiovizuální záznam hudebního vyprávění Pěveckého sboru Ireny Szurmanové s názvem Velký příběh o lásce. Jde o hudební zpracování vánočního příběhu, který ovšem nemluví pouze o narození Mesiáše, ale stejně tak o jeho životě, smrti a vzkříšení. Jde tak hlavně o vyprávění příběhu o Bohu, který vstupuje do lidských dějin, obětuje se a dává.

Kniha QR kódy propojuje texty písní i slova s audiovizuálním záznamem na YouTube, který byl pořízen ve spolupráci s HopeTV v Třinci v prosinci 2018 a v Ostravě v roce 2022. Pěvecký sbor zpívá v doprovodu komorního orchestru složeného z členů Janáčkovy filharmonie Ostrava a hostů. Vyprávění přednáší herci Eva Kodešová a Miroslav Etlzer. Na stránkách knihy je možné najít i předmluvu a kompletní obsazení projektu. Kniha je bohatá na fotografie z koncertů pěveckého sboru z let 2018 až 2022 a její součástí je i DVD se záznamem z roku 2018.

Brožura 15 x 21 cm / 92 stran, DVD s bookletem

Objednávky přijímá Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec,
e-mail: expedice@adventorion.cz, tel.: 603 553 625, www.adventorion.cz

Církev adventistůTM sedmého dne

Vize Česko-Slovenské unie Církve adventistů sedmého dne
na konferenční období 2024–2029

V LÁSCE SLOUŽIT, V NADĚJI ŽÍT.

Usilujme o:

- Rostoucí církev
 - v láskyplných vztazích
 - v osobní zbožnosti
 - v radostné službě
- Církev lokálně zodpovědnou
 - církev žijící nadějí
 - církev projevující milosrdenství
 - reagující na potřeby všech generací a skupin
- Duchovně obnovující se církev
 - církev zmocňovanou Božím slovem

Chceme položit důraz na oblast:

- dětí
- mládeže
- misie.

Jiří Beneš

